

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

L 123

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

54 tomas

2011 m. gegužės 12 d.

Turinys

II Įstatymo galios neturintys teisės aktai

REGLAMENTAI

- ★ 2011 m. gegužės 4 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 453/2011, kuriuo, remiantis priemonių galiojimo termino peržiūra pagal Reglamento (EB) Nr. 1225/2009 11 straipsnio 2 dalį, nustatomas galutinis antidempingo muitas importuojamam Kinijos Liaudies Respublikos kilmės furfuraldehidui 1
- ★ 2011 m. gegužės 5 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 454/2011 dėl transeuropinės geležinkelių sistemos telematikos priemonių keleivių vežimo paslaugoms posistemio techninės sąveikos specifikacijos ⁽¹⁾ 11
- 2011 m. gegužės 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 455/2011, kuriuo nustatomos standartinės importo vertės, skirtos tam tikrų vaisių ir daržovių įvežimo kainai nustatyti 68
- 2011 m. gegužės 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 456/2011, kuriuo iš dalies keičiamos Reglamente (ES) Nr. 867/2010 nustatytos kai kurių cukraus sektoriaus produktų tipinės kainos ir papildomi importo muitai 2010/11 prekybos metais 70

Kaina: 4 EUR

(Tęsinys antrajame viršelyje)

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE

LT

Aktai, kurių pavadinimai spausdinami paprastu šriftu, yra susiję su kasdieniu žemės ūkio reikalų valdymu ir paprastai galioja ribotą laikotarpį.

Visų kitų aktų pavadinimai spausdinami ryškesniu šriftu ir prieš juos dedama žvaigždutė.

IV Aktai, priimti iki 2009 m. gruodžio 1 d. remiantis EB sutartimi, ES sutartimi ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartimi

★ 2009 m. liepos 23 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimas Nr. 343/09/COL dėl Timės savivaldybės sandorių dėl turto objektų Nr. 1/152, 1/301, 1/630, 4/165, 2/70 ir 2/32 (Norvegija) 72

II

(Įstatymo galios neturintys teisės aktai)

REGLAMENTAI

TARYBOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) Nr. 453/2011

2011 m. gegužės 4 d.

kuriuo, remiantis priemonių galiojimo termino peržiūra pagal Reglamento (EB) Nr. 1225/2009 11 straipsnio 2 dalį, nustatomas galutinis antidempingo muitas importuojamam Kinijos Liaudies Respublikos kilmės furfuraldehidui

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

- (3) 2005 m. balandžio mėn., atlikus priemonių galiojimo termino peržiūrą, priemonės Tarybos reglamentu (EB) Nr. 639/2005⁽⁴⁾ buvo pratęstos dar penkeriems metams.

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių⁽¹⁾ (toliau – pagrindinis reglamentas), ypač į jo 11 straipsnio 2 ir 5 dalis bei 9 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos (toliau – Komisija) pasiūlymą, pateiktą pasikonsultavus su Patariamuoju komitetu,

kadangi:

A. PROCEDŪRA

1. Galiojančios priemonės

- (1) Atlikus antidempingo tyrimą (toliau – pradinis tyrimas), Taryba reglamentu (EB) Nr. 95/95⁽²⁾ nustatė galutinį antidempingo muitą specifinio muto forma importuojamam Kinijos Liaudies Respublikos kilmės furfuraldehidui (toliau – galutinės antidempingo priemonės). Nustatyta 352 EUR už toną specifinė muto norma.
- (2) Atlikus vieno Kinijos eksportuotojo prašymu 1997 m. gegužės mėn. inicijuotą tarpinę peržiūrą, priemonių taikymas Reglamentu (EB) Nr. 2722/1999⁽³⁾ buvo pratęstas dar ketveriems metams.

2. Prašymas atlikti priemonių galiojimo termino peržiūrą

- (4) Paskelbus pranešimą apie artėjantį taikomų galutinių antidempingo priemonių galiojimo terminą⁽³⁾, 2010 m. sausio 28 d. Komisija gavo prašymą inicijuoti šių priemonių galiojimo termino peržiūrą pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 2 dalį. Prašymą atlikti peržiūrą pateikė du Sąjungos gamintojai, *Lenzing AG* ir *Tanin Sevnica kemična industrija d.d.* (toliau – pareiškėjai), kurie pagamina didžiąją dalį (šiuo atveju daugiau nei 50 %) viso Sąjungoje pagaminamo furfuraldehido.

- (5) Prašymas pagrįstas tuo, kad baigus galioti priemonėms dempingas tikriausiai tęstųsi, o Sąjungos pramonei vėl būtų daroma žala.

3. Priemonių galiojimo termino peržiūros inicijavimas

- (6) Nustačiusi, kad esama pakankamai įrodymų, pagrindžiančių priemonių galiojimo termino peržiūros inicijavimą, ir pasikonsultavusi su Patariamuoju komitetu Komisija 2010 m. balandžio 27 d. pranešimu *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*⁽⁶⁾ (toliau – pranešimas apie inicijavimą) paskelbė inicijuojanti priemonių galiojimo termino peržiūrą pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 2 dalį.

⁽¹⁾ OL L 343, 2009 12 22, p 51.⁽²⁾ OL L 15, 1995 1 21, p 11.⁽³⁾ OL L 328, 1999 12 22, p 1.⁽⁴⁾ OL L 107, 2005 4 28, p 1.⁽⁵⁾ OL C 16, 2010 1 22, p 40.⁽⁶⁾ OL C 107, 2010 4 27, p 10.

4. Tyrimas

4.1. Tiriamasis laikotarpis

- (7) Atliekant dempingo tęsimosi tikimybės tyrimą nagrinėtas 2009 m. balandžio 1 d.–2010 m. kovo 31 d. laikotarpis (toliau – peržiūros tiriamasis laikotarpis arba PTL). Atliekant žalos pasikartojimo tikimybei įvertinti svarbių tendencijų tyrimą, nagrinėtas laikotarpis nuo 2007 m. sausio 1 d. iki peržiūros tiriamojo laikotarpio pabaigos (toliau – nagrinėjamas laikotarpis).

4.2. Su šiuo tyrimu susijusios šalys

- (8) Komisija apie priemonių galiojimo termino peržiūros inicijavimą oficialiai pranešė pareiškėjams, eksportuojantiems nagrinėjamosios šalies gamintojams, importuotojams, žinomiems susijusiems naudotojams ir nagrinėjamosios šalies atstovams.
- (9) Suinteresuotosioms šalims buvo suteikta galimybė raštu pareikšti savo nuomonę ir prašyti jas išklausti iki pranešime apie inicijavimą nustatyto termino. Visos suinteresuotosios šalys, pateikusios prašymą jas išklausti ir jame nurodžiusios konkrečias priežastis, dėl kurių reikėtų jas išklausti, buvo išklaustytos.

4.3. Atranka

- (10) Atsižvelgiant į akivaizdžiai didelį KLR eksportuojančių gamintojų skaičių nuspręsta, kad būtų tikslinga nagrinėti, ar atliekant priemonių galiojimo termino peržiūrą reikėtų pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnį taikyti atranką. Kad Komisija galėtų nuspręsti, ar atranka būtina (o jei būtina, kad galėtų atrinkti bendroves), minėtų šalių prašyta per 15 dienų nuo peržiūros inicijavimo pranešti apie save ir Komisijai pateikti pranešime apie inicijavimą prašomą informaciją. Nei vienam eksportuojančiam gamintojui nepareiškus noro bendradarbiauti, atranka nebuvo reikalinga.

4.4. Gautos informacijos tikrinimas

- (11) Komisija nusiuntė klausimynus visoms žinomoms susijusioms šalims ir toms šalims, kurios apie save pranešė per pranešime apie inicijavimą nustatytą terminą.
- (12) Atsakymus į klausimynus atsiuntė du Sąjungos gamintojai, vienas importuotojas (naudotojas) ir vienas panašios šalies, Argentinos, gamintojas. Nei vienas iš Kinijos eksportuojančių gamintojų atliekant tyrimą nebendradarbiavo.

- (13) Komisija rinko ir tikrino visą informaciją, kuri, jos nuomone, būtina nustatant dempingo ir jo daromos žalos tęsimosi ar pasikartojimo tikimybę ir Sąjungos interesus. Tikrinamieji vizitai surengti toliau išvardytų suinteresuotųjų šalių patalpose:

a) Sąjungos gamintojai

— *Lenzing AG*, („Lenzing“), Austrija

— *Tanin Sevnica kemična industrija d.d.* („Tanin“), Slovėnija

b) Nesusijęs importuotojas ir (arba) naudotojas

— *International Furan Chemicals BV* („IFC“), Roterdamas

B. NAGRINĖJAMASIS PRODUKTAS IR PANAŠUS PRODUKTAS

1. Nagrinėjamas produktas

- (14) Šioje peržiūroje nagrinėjamas produktas – tai tas pats produktas, kuris buvo tiriamas pradiniam tyrimo ir kitose peržiūrose, minėtose 2 ir 3 konstatuojamosiose dalyse, būtent KLR kilmės furfuraldehididas, kurio KN kodas šiuo metu yra 2932 12 00 (toliau – nagrinėjamas produktas). Furfuraldehididas yra taip pat žinomas kaip 2-furaldehididas arba furfurolas.

- (15) Furfuraldehididas yra šviesiai geltonos spalvos skystis, turintis jam būdingą aštrų kvapą ir gaunamas perdirbant įvairias žemės ūkio atliekų rūšis. Furfuraldehididas naudojamas dviem pagrindinėms paskirtims: kaip atrankinis tirpiklis naftos rafinavimo procese tepalinių alyvų gamybai ir kaip žaliava furfurilo alkoholio, naudojamo gaminant sintetinę derą liejimo formoms, gamybai.

2. Panašus produktas

- (16) Tiek atlikus ankstesnius, tiek šį tyrimą buvo patvirtinta, kad KLR gaminamas ir į Europos Sąjungą eksportuojamas furfuraldehididas, panašioje šalyje, Argentinoje, gaminamas ir jos vidaus rinkoje parduodamas furfuraldehididas bei Sąjungos gamintojų Sąjungoje gaminamas ir parduodamas furfuraldehididas turi tas pačias pagrindines fizines bei chemines savybes ir tą pačią pagrindinę paskirtį. Todėl jie laikomi panašiais produktais pagal pagrindinio reglamento 1 straipsnio 4 dalį.

C. DEMPINGO TĘSIMOSI TIKIMYBĖ

- (17) Vadovaujantis pagrindinio reglamento 11 straipsnio 2 dalimi nagrinėta, ar yra tikimybė, kad pasibaigus priemonių galiojimo terminui dempingas tęsis arba pasikartos.

1. Bendrosios pastabos

- (18) Iš 34 žinomų Kinijos eksportuojančių gamintojų, į kuriuos kreiptasi pradėjus tyrimą, nei vienas nebendradarbiavo tyrimo metu, ir nei vienas iš jų nepateikė jokios informacijos. Todėl išdėstytos išvados dėl dempingo tęsimosi arba pasikartojimo tikimybės turi būti grindžiamos turimais faktais, ypač bendradarbiaujančių importuotojų ir (arba) pramonės naudotojų pateikta informacija, Eurostato duomenimis, oficialia KLR eksporto statistika ir prašyme atlikti peržiūrą esančioje informacijoje.

2. Panaši šalis

- (19) Kadangi KLR yra pereinamosios ekonomikos šalis, pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punkto nuostatas normalioji vertė turėjo būti nustatyta remiantis kaina arba apskaičiuotąja verte atitinkamoje trečiojoje rinkos ekonomikos šalyje (toliau – panaši šalis), arba pagal kainą, taikomą importuojant iš panašios šalies į kitas šalis, įskaitant Sąjungą, arba, jei tai neįmanoma, bet kuriuo kitu pagrįstu būdu, įskaitant už panašų produktą Sąjungoje faktiškai sumokėtą arba mokėtiną kainą, kuri prireikus tinkamai pakoreguojama, kad būtų įskaičiuotas pagrįstas pelno dydis.
- (20) Kaip ir pradiniame tyrime, pranešime apie inicijavimą Argentina buvo pasiūlyta kaip tinkama panaši šalis normaliajai vertei nustatyti. Paskelbus pranešimą apie inicijavimą, jokių pastabų dėl pasiūlytos panašios šalies nebuvo gauta.
- (21) Vienas Argentinos furfuraldehido gamintojas bendradarbiavo atliekant tyrimą. Jis atsakė į klausimą. Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad Argentina turi konkurencingą furfuraldehido rinką, kurios 90 % sudaro vietinė gamyba, o likusią dalį – importas iš trečiųjų šalių. Argentinos gamybos apimtis sudaro daugiau kaip 70 % Kinijos nagrinėjamojo produkto eksporto į Sąjungą pagal įvežimo perdirtbi tvarką. Todėl buvo manoma, kad Argentinos rinka yra gana tipiška KLR normaliajai vertei apskaičiuoti.
- (22) Todėl kaip ir pradiniame tyrime nuspręsta, kad remiantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punktu Argentina yra tinkama panaši šalis.

3. Importas dempingo kaina per PTL

3.1. Normalioji vertė

- (23) Remiantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punktu, normalioji vertė buvo nustatyta pagal patikrintą informaciją, gautą iš bendradarbiauti sutikusių panašios

šalies gamintojų, t. y. remiantis nesusijusių pirkėjų sumokėta arba mokėtina kaina Argentinos vidaus rinkoje, kadangi buvo nustatyta, kad šie pardavimai buvo įvykdyti įprastinėmis prekybos sąlygomis.

- (24) Todėl normalioji vertė buvo apskaičiuota remiantis tyrime bendradarbiavusio Argentinos gamintojo vidutine svertine pardavimo vidaus rinkoje kaina nesusijusiems pirkėjams.

- (25) Visų pirma buvo nustatyta, ar bendras panašaus produkto pardavimo vidaus rinkoje nepriklausomiems klientams kiekis buvo tipiškas pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 2 dalį, t. y. ar jis sudarė ne mažiau kaip 5 % bendro eksportui į Sąjungą parduoto nagrinėjamojo produkto kiekio. Nustatyta, kad per PTL bendradarbiaujančio Argentinos gamintojo pardavimas vidaus rinkoje buvo pakankamai tipiškas.

- (26) Po to Komisija nagrinėjo, ar panašaus produkto pardavimas vidaus rinkoje galėtų būti laikomas pardavimu įprastomis prekybos sąlygomis pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 4 dalį. Tai atlikta nustatant, kokia Argentinos rinkoje parduoto panašaus produkto dalis per PTL buvo pelningai parduota vidaus rinkoje nepriklausomiems pirkėjams. Kadangi panašus produktas per PTL buvo parduodamas pelningai, normalioji vertė buvo pagrįsta vidutine svertine viso pardavimo vidaus rinkoje kaina.

3.2. Eksporto kaina

- (27) Kadangi nė vienas Kinijos eksportuotojas į Sąjungą tyrime nebendradarbiavo, eksporto kainos buvo nustatytos remiantis turimais duomenimis. Nuspręsta, kad tinkamiausias pagrindas tam yra bendradarbiaujančio importuotojo pateikta informacija ir Eurostato duomenys apie nagrinėjamojo produkto importą į Sąjungą. Nors daugiausiai buvo importuojama pagal įvežimo perdirtbi tvarką (Kinijos furfuraldehidas buvo toliau perdirtbiamas į furfurilo alkoholį, skirtą eksportui), nebuvo jokios priežasties manyti, kad šie duomenys yra netinkami eksporto kainoms nustatyti.

3.3. Palyginimas

- (28) Siekiant užtikrinti, kad normalioji vertė ir eksporto kaina būtų palygintos teisingai, vadovaujantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 10 dalimi atitinkamais pataisymais buvo atsižvelgta į tam tikrus transporto ir draudimo srityje esančius skirtumus, turinčius įtakos kainoms ir kainų palyginimui.

3.4. Dėmpingo skirtumas

- (29) Vadovaujantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 11 dalimi, dėmpingo skirtumas buvo nustatytas lyginant vidutinę svertinę normaliąją vertę su vidutine svertine eksporto kaina, esant tam pačiam prekybos lygiui. Palyginus nustatytas didelis dėmpingas.

4. Importo raida, jei priemonės būtų panaikintos

- (30) Atlikus analizę dėl dėmpingo vykdymo per PTL, nagrinėta dėmpingo tęsimosi tikimybė, jei priemonės būtų panaikintos. Atsižvelgiant į tai, kad nė vienas eksportuojantis KLR gamintojas nebendradarbiavo atliekant šį tyrimą, toliau nurodytos išvados pagrįstos turimais faktais pagal pagrindinio reglamento 18 straipsnį, t. y. bendradarbiaujančio importuotojo pateikta informacija, Eurostato duomenimis, oficialia KLR eksporto statistika ir prašymu atlikti peržiūrą.
- (31) Išanalizuoti šie veiksniai: importo iš KLR į Sąjungą raida pagal įvežimo perdirbti tvarką, Kinijos eksporto į trečiąsias šalis raida ir Kinijos gamintojų nepanaudoti pajėgumai.

4.1. Importo iš KLR raida

- (32) Vadovaujantis Kinijos oficialia eksporto statistika bendras pasaulinis nagrinėjamojo produkto eksportas iš KLR nagrinėjamoju laikotarpiu padidėjo 117 %. Šį augimą didžiąja dalimi absorbavo JAV ir kitų trečiųjų šalių rinkos.
- (33) Dėl eksporto į Sąjungą, remiantis Eurostato ir patikrintais importo duomenimis, reikėtų pažymėti, kad per PTL 99,9 % viso nagrinėjamojo produkto importo iš KLR į Sąjungą buvo vykdoma pagal įvežimo perdirbti tvarką ir tik 0,1 % skirta laisvai apyvartai. 2007–2008 m. nebuvo importuojama laisvai apyvartai. Siekiant duomenų išsamumo, nurodant visą importo apimtį buvo atsižvelgta į importą laisvai apyvartai, nors buvo nuspręsta, kad išsami tokio importo kainų raidos analizė dėl nedidelių importo apimčių nėra svarbi.
- (34) Nuo 2007 m. iki PTL pabaigos importo iš KLR apimtis pagal įvežimo perdirbti tvarką ir laisvai apyvartai sumažėjo 67 %. Tas mažėjimas sutapo su mažėjančiu vartojimu Sąjungos rinkoje (24 %) (žr. 45 konstatuojamąją dalį). Pagal įvežimo perdirbti tvarką importuotas Kinijos furfuraldehididas buvo toliau perdirbamas į furfurilo alkoholį, kuris po to būdavo eksportuojamas. Nors nėra

informacijos apie tai, kaip importas laisvai apyvartai buvo naudojamas Sąjungoje, galima pagrįstai manyti, kad, panaikinus priemones, bent dalis dabartinio importo pagal įvežimo perdirbti tvarką galėtų tapti importu laisvai apyvartai arba produktas būtų parduotas Sąjungos rinkoje kaip galutinis vartojimo grandies produktas (furfurilo alkoholis).

- (35) Nuo 2007 m. iki PTL pabaigos Kinijos eksporto kaina skirtingose rinkose buvo nevienoda. Eksporto į Sąjungą kaina šiuo laikotarpiu žymiai sumažėjo (11 %), o į kitas eksporto rinkas padidėjo apie 10 %. Vis dėlto reikia pažymėti, kad per PTL kainos JAV rinkai buvo beveik tokios pačios kaip kainos Sąjungos rinkai, tuo tarpu eksporto į kitas rinkas kainos, pagal Kinijos eksporto statistikos duomenis, buvo didesnės 19 % už toną. Kadangi nagrinėjamas produktas yra labai vienodas, tokius kainų skirtumus galima paaiškinti tik apgalvota Kinijos eksportuotojų, nustatančių didesnes kainas ir gaunančių daugiau pelno tose rinkose, kuriose konkurencija yra mažesnė nei tokiose rinkose kaip antai Sąjungos ir JAV, kuriose kainos yra mažesnės, kainų strategija. Atsižvelgiant į tai, kad eksportas į Sąjungą ir į JAV sudarė 46 % viso Kinijos eksporto, galima daryti išvadą, kad tokia kainų diskriminacija galėtų išlikti, jei muitai nebūtų taikomi, siekiant išlaikyti dėmpingą bent ES rinkai.

4.2. Nepanaudoti eksportuotojų pajėgumai

- (36) Kadangi yra mažai viešos informacijos apie Kinijos furfuraldehido pramonę, toliau nurodytos išvados daugiausiai paremtos prašyme atlikti peržiūrą pateikta informacija.
- (37) Remiantis prašyme atlikti priemonių galiojimo termino peržiūrą pateikta informacija, Kinijos furfuraldehido gamyba nuo 1999 m. nuolat augo, o 2009 m. gamybos apimtys siekė apie 320 000 tonų. Kinijos pajėgumo panaudojimo koeficientas sudaro maždaug 94 %, tai reiškia, kad per PTL nepanaudoti šalies pajėgumai siekia apie 20 000 tonų per metus, t. y. atitinka maždaug pusę bendro Sąjungos suvartojimo. Šiuo metu Kinijoje veikia daugiau nei 200 furfuraldehido gamyklų, vis daugiau ir daugiau kurių užsiima eksporto veikla.
- (38) Remiantis tuo, kas išdėstyta, galima daryti išvadą, kad, panaikinus priemones, nagrinėjamas produktas iš KLR galėtų būti dideliais kiekiais eksportuojamas į Sąjungos rinką nesilaikant įvežimo perdirbti tvarkos, ir, labai tikėtina, eksportas tebebūtų vykdomas dėmpingo kainomis.

5. Išvada dėl dempingo tęsimosi tikimybės

- (39) Atsižvelgiant į didelius KLR gamybos pajėgumus, Kinijos gamintojų gebėjimą greitai padidinti gamybos apimtį ir produktus eksportuoti, taip pat į tokio eksporto kainą, galima daryti prielaidą, kad panaikinus priemones KLR vėl pradėtų eksportuoti į Sąjungą ne pagal įvežimo perdirbti tvarką.
- (40) Dabartinėms pagal įvežimo perdirbti tvarką nustatytoms eksporto kainoms antidempingo muitas netaikomas. Todėl manoma, kad šios kainos taip pat atspindi būsimą kainų lygį tuo atveju, jei priemonės būtų panaikintos. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad per PTL Kinijos eksportas pagal įvežimo perdirbti tvarką buvo vykdomas dempingo kainomis ir kainos už Sąjungos gamintojų kainas buvo mažesnės 11 % (žr. 69 konstatuojamąją dalį).
- (41) Atsižvelgiant į išdėstytus faktus galima daryti išvadą, kad KLR eksportas vis dar vykdomas dempingo kainomis ir kad, jei galiojančios antidempingo priemonės būtų panaikintos, yra tikimybė, kad dempingas Sąjungos rinkoje tęsis.

D. SAJUNGOS PRAMONĖS APIBRĖŽTIS

- (42) Sąjungos pramonę sudaro dvi įmonės: *Lenzing AG* (Austrija) ir *Tanin Sevnica kemična industrija d.d.* (Slovėnija), kartu pagaminančios 100 % Sąjungoje pagaminamo nagrinėjamojo produkto per PTL. Abi įmonės atsakė į klausimynus ir visapusiškai bendradarbiavo tyrime. Todėl manoma, kad šie Sąjungos gamintojai sudaro Sąjungos pramonę pagal pagrindinio reglamento 4 straipsnio 1 dalį ir 5 straipsnio 4 dalį. Siekiant išsaugoti duomenų konfidencialumą, pateikiami tik Sąjungos pramonės veiklos rezultatų indeksai.
- (43) Sąjungos pramonė, palyginti su padėtimi atliekant pradinį tyrimą, pasikeitė. Ispanijos gamintojas *Furfural Español S.A.*, dabar *Nutrafur*, kuris 1994 m. pateikė pradinį skundą, 2008 m. spalio mėn. nutraukė gamybą. Įmonė *Nutrafur*, pritarianti dabartiniam prašymui atlikti peržiūrą, šiame tyrime nebendradarbiavo. Vis dėlto *Nutrafur* vis dar veikia rinkoje kaip prekybininkas, perkantis nagrinėjamąjį produktą iš buvusių Sąjungos konkurentų. Prašyme minėti 2007 m. ir 2008 m. *Nutrafur* gamybos rodikliai atspindėjo duomenyse apie vartojimą Sąjungos rinkoje.

E. PADĖTIS SAJUNGOS RINKOJE

1. Vartojimas Sąjungos rinkoje

- (44) Duomenys apie furfuraldehido vartojimą Sąjungoje buvo nustatyti remiantis Sąjungos pramonės pardavimo apimtimi Sąjungos rinkoje (įskaitant *Nutrafur* pardavimą, kol įmonė dar gamino furfuraldehidą), importo apimtimi iš KLR pagal įvežimo perdirbti tvarką ir importo apimtimi iš trečiųjų šalių laisvai apyvartai, remiantis patikrintais importuotojo *International Furan Chemicals BV* (toliau – „IFC“) ir Eurostato duomenimis. Kadangi Eurostatas neatskleidžia visos informacijos dėl konfidencialumo prie-

žasčių, buvo panaudoti Eurostato duomenys tik apie importą iš trečiųjų šalių, išskyrus KLR ir Dominikos Respubliką, kadangi IFC yra vienintelis furfuraldehido importuotojas iš šių šalių.

- (45) Taigi per nagrinėjamąjį laikotarpį Sąjungoje suvartojamas kiekis sumažėjo 24 % – nuo 48 534 tonų 2007 m. iki 36 725 tonų per PTL.

1 lentelė – Sąjungos suvartojimas

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Tonos	48 534	45 738	38 175	36 725
Indeksas (2007 m. =100)	100	94	79	76
Metinė tendencija		- 6	- 15	- 3

Šaltinis: patikrinti Sąjungos gamintojų ir IFC atsakymai į klausimyną, prašymas atlikti peržiūrą ir Eurostato duomenys.

2. Importas iš KLR

2.1. Kiekis, rinkos dalis ir kainos

- (46) Remiantis Kinijos eksporto statistiniais duomenimis, per PTL tik visai nedidelė Kinijos importo dalis (2,5 tonos) buvo skirta laisvai apyvartai, o didžioji Kinijos importo dalis buvo vykdoma pagal įvežimo perdirbti tvarką. Importo iš Kinijos pagal įvežimo perdirbti tvarką apimtis sumažėjo nuo 8 264 tonų 2007 m. iki 2 749 tonų PTL. 2008 m. importas iš Kinijos pagal įvežimo perdirbti tvarką buvo didžiausias ir sudarė apie 10 000 tonų, o vėlesniais metais mažėjo. Nagrinėjamoju laikotarpiu Kinijos rinkos dalis pagal įvežimo perdirbti tvarką sumažėjo nuo 17 % iki 8 %, t. y. 9 procentiniais punktais.
- (47) Importo iš Kinijos pagal įvežimo perdirbti tvarką kaina sumažėjo 12 % – nuo 774 EUR 2007 m. iki 685 EUR PTL.

2 lentelė – Importas iš KLR

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Tonos	8 264	10 002	5 159	2 749
Indeksas (2007 m. =100)	100	121	62	33
Metinė tendencija		21	- 59	- 29
Rinkos dalis	17 %	22 %	14 %	7 %
Kaina (EUR už toną)	774	1 014	690	685
Indeksas (2007 m. =100)	100	131	89	88

Šaltinis: patikrinti IFC atsakymai į klausimyną.

3. Importo iš kitų trečiųjų šalių apimtis ir kainos

- (48) Reikėtų pažymėti, kad importą iš Dominikos Respublikos sudaro, kaip nustatyta pradinio tyrimo metu, pagrindinių įmonių siuntos Europoje įsikūrusioms jų pavaldžiosioms įmonėms furfurilo alkoholio gamybai. Taigi šių sandorių kainos yra susijusių įmonių pervedimo kainos, todėl jos neatspindėjo realių rinkos kainų. Eurostato duomenimis, furfuraldehido importo į Sąjungą iš kitų šalių, išskyrus KLR, apimtys ir vidutinių kainų raida buvo tokia:

3 lentelė – Importas į Sąjungą iš Dominikos Respublikos.

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Tonos	32 003	27 662	24 996	25 959
Indeksas (2007 m. =100)	100	86	78	81
Metinė tendencija		- 14	- 8	3
Rinkos dalis	66 %	60 %	65 %	71 %
Kaina (EUR už toną)	809	982	582	670
Indeksas (2007 m. =100)	100	121	72	83

4 lentelė – Importas į Sąjungą iš kitų trečiųjų šalių.

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Tonos	1 687	1 583	1 226	1 158
Indeksas (2007 m. =100)	100	94	73	69
Metinė tendencija		- 6	- 21	- 4
Rinkos dalis	3 %	3 %	3 %	3 %
Kaina (EUR už toną)	800	997	632	621
Indeksas (2007 m. =100)	100	125	79	78

- (49) Nagrinėjamoju laikotarpiu furfuraldehido importo iš Dominikos Respublikos ir kitų trečiųjų šalių apimtys atitinkamai sumažėjo 19 % ir 31 %. Vis dėlto, nepaisant importo iš Dominikos Respublikos sumažėjimo, rinkos dalis padidėjo nuo 66 % iki 71 %. Visas šis importas buvo skirtas furfurilo alkoholio gamybai, kurią vykde Europoje įsikūrusi Dominikos Respublikos gamintojai pavaldi įmonė. Taigi šių sandorių kainos yra susijusių įmonių pervedimo kainos, todėl jos gali neatspindėti realių rinkos kainų.

3.1. Eksporto iš KLR į kitas trečiąsias šalis apimtis ir kainos

- (50) Eksporto apimtis nagrinėjamoju laikotarpiu išaugo 105 % (atitinkamai apie 9 % viso Sąjungos pardavimo per PTL). Reikia pažymėti, kad Sąjungos pramonės parda-

vimo eksportui į kitas trečiąsias šalis kainos per PTL buvo mažos. Tai galima paaiškinti tuo, kad kitose trečiojoje šalyse yra daug konkurentų, parduodančių Kinijos furfuraldehidą mažomis kainomis.

5 lentelė – Sąjungos pramonės eksporto į kitas trečiąsias šalis apimtis ir kainos

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Kiekiai. Indeksas (2007 m.=100)	100	136	211	205
Metinė tendencija		36	75	- 6
Kainos. Indeksas (2007 m.=100)	100	114	88	82
Metinė tendencija		14	- 26	- 6

4. Ekonominė Sąjungos pramonės padėtis

- (51) Sąjungos pramonės, t. y. dviejų įmonių *Lenzing* ir *Tanin*, ekonominės padėties analizė pateikiama toliau.

4.1. Gamyba

- (52) Visa Sąjungos pramonės nagrinėjamojo produkto gamyba nagrinėjamoju laikotarpiu išaugo 14 %.

6 lentelė – Sąjungos gamyba

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Indeksas (2007 m. =100)	100	109	114	114
Metinė tendencija		9	5	0

Šaltinis: patikrinti Sąjungos gamintojų klausimyno atsakymai.

4.2. Gamybos pajėgumai ir pajėgumų naudojimas

- (53) Nagrinėjamoju laikotarpiu Sąjungos pramonės gamybos pajėgumai nekito. Sąjungos pramonės pajėgumų naudojimas išaugo 12 procentinių punktų nuo 85 % iki 97 % – tai reiškia, kad buvo išnaudojami beveik visi gamybos pajėgumai.

7 lentelė – Sąjungos pajėgumai

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Indeksas (2007 m. =100)	100	100	100	100
Pajėgumų naudojimas	85 %	92 %	96 %	97 %

Šaltinis: patikrinti Sąjungos gamintojų klausimyno atsakymai.

4.3. Atsargų lygis

- (54) Iš toliau pateiktos lentelės matyti, kad Sąjungos pramonės atsargų lygis per nagrinėjamąjį laikotarpį padidėjo 26 %. Atsargų lygis itin žymiai padidėjo 2007–2008 m., t. y. 193 %.

8 lentelė – Atsargos

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Indeksas (2007 m. =100)	100	293	165	126
Metinė tendencija		193	-128	-40

Šaltinis: patikrinti Sąjungos gamintojų klausimyno atsakymai.

4.4. Pardavimo apimtis ir rinkos dalis

- (55) Sąjungos pramonės pardavimo apimtis nesusijusiems pirkėjams Sąjungos rinkoje per PTL išaugo 13 %. Padidėjus pardavimo apimčiai, nagrinėjamoju laikotarpiu Sąjungos pramonės rinkos dalis padidėjo 5 procentiniais punktais.

9 lentelė – Pardavimo apimtis ir Sąjungos rinkos dalis

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Indeksas (2007 m. =100)	100	100	112	113
Rinkos dalis (intervalas)	10–20 %	10–20 %	14–24 %	15–25 %

Šaltinis: patikrinti Sąjungos gamintojų klausimyno atsakymai.

4.5. Vidutinės pardavimo kainos

- (56) Nagrinėjamoju laikotarpiu vidutinė Sąjungos pramonės pardavimo Sąjungos rinkoje kaina sumažėjo 1 %. 2008 m. vidutinė pardavimo kaina išaugo 11 % ir buvo didžiausia, o kitais metais greitai mažėjo. Nedidelį pardavimo kainų mažėjimą reikia vertinti atsižvelgiant į tai, kad vieneto gamybos sąnaudos išaugo 5 % ir kad Sąjungos pramonė negalėjo į tai atsižvelgti.

10 lentelė – Vidutinė pardavimo kaina Sąjungoje

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Indeksas (2007 m. =100)	100	111	98	99
Metinė tendencija		11	-13	1

Šaltinis: patikrinti Sąjungos gamintojų klausimyno atsakymai.

4.6. Vidutinės gamybos sąnaudos

- (57) Nagrinėjamoju laikotarpiu vidutinės gamybos sąnaudos padidėjo 5 %, labiausiai dėl užimtumo augimo ir dėl to padidėjusių bendrų darbo sąnaudų.

11 lentelė – Vidutinės gamybos sąnaudos

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Indeksas (2007 m. =100)	100	105	105	105
Metinė tendencija		5	0	0

Šaltinis: patikrinti Sąjungos gamintojų klausimyno atsakymai.

4.7. Pelningumas ir grynujų pinigų srautas

- (58) Nagrinėjamoju laikotarpiu Sąjungos pramonės pelnas žymiai sumažėjo. Grynujų pinigų srautas sumažėjo net 56 %. Nepaisant gamybos ir pardavimo augimo, taip nutiko dėl spaudimo pardavimo kainoms.

12 lentelė – Pelningumas ir grynujų pinigų srautas

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Pelningumo indeksas (2007 m.=100)	100	175	-7	-4
Metinė tendencija		75	-182	3
Grynujų pinigų srautas. Indeksas (2007 m.=100)	100	144	49	44
Metinė tendencija		44	-95	-5

Šaltinis: patikrinti Sąjungos gamintojų klausimyno atsakymai.

4.8. Investicijos, investicijų grąža ir gebėjimas padidinti kapitalą

- (59) Nuo 2007 m. iki PTL pabaigos investicijų sumažėjo 95 %. Investicijų grąža, išreikšta investicijų grynosios buhalterinės vertės procentiniu pelnu ir (arba) nuostoliu, siejama su nagrinėjamoju produktu, per tą laikotarpį labai sumažėjo ir kito taip pat kaip investicijos. Dėl pelningumo ir grynujų pinigų srautų sumažėjimo per nagrinėjamąjį laikotarpį smarkiai susilpnėjo pareiškėjų gebėjimas padidinti kapitalą. Šis pablogėjimas aiškiai atsispindi ir pareiškėjų investicijose, kurios per nagrinėjamąjį laikotarpį sumažėjo 95 %.

13 lentelė – Investicijos ir investicijų grąža

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Investicijų indeksas (2007 m.=100)	100	61	2	5
Metinė tendencija		-39	-59	3
Investicijų grąžos indeksas (2007 m. =100)	100	196	-7	-4
Metinė tendencija		96	-203	3

Šaltinis: patikrinti Sąjungos gamintojų klausimyno atsakymai.

4.9. Užimtumas ir našumas

- (60) Sąjungos pramonės užimtumo lygis nagrinėjamoju laikotarpiu išaugo 8 %. Našumas, vertinamas pagal darbuotojo išdirbį (tonomis), padidėjo 6 %. Vis dėlto darbo sąnaudos nagrinėjamoju laikotarpiu padidėjo 16 %.

14 lentelė – Užimtumas ir našumas

Metai	2007 m.	2008 m.	2009 m.	PTL
Užimtumas. Indeksas	100	109	109	108
Našumas (tonomis darbuotojui). Indeksas	100	100	105	106
Darbo sąnaudos. Indeksas	100	114	115	116

Šaltinis: patikrinti Sąjungos gamintojų klausimyno atsakymai.

4.10. Dempingo skirtumo dydis

- (61) Atsižvelgiant į importo dempingo kainomis iš KLR apimtį, užimamą rinkos dalį ir kainas, faktinių dempingo skirtumų poveikio Sąjungos pramonei negalima laikyti nereikšmingu.

4.11. Atsigavimas po dempingo

- (62) Kaip rodo teigiami daugumos pirmiau išvardytų rodiklių pokyčiai, Sąjungos pramonės finansinė padėtis nagrinėjamoju laikotarpiu iš dalies atsigavo nuo žalingo KLR kilmės importo dempingo kainomis poveikio.

4.12. Augimas

- (63) Sąjungos vartojimas per nagrinėjamąjį laikotarpį sumažėjo 24 %, o Sąjungos pramonės gamyba, pardavimo apimtis ir rinkos dalis per tą patį laikotarpį padidėjo. Tuo pačiu metu sumažėjo importo iš KLR apimtis ir rinkos dalis. Vis dėlto Sąjungos pramonei tos priemonės tam tikru mastu galėjo būti naudingos, kadangi dėl Kinijos spaudimo pardavimo kainoms ji negalėjo nei gauti pelno, nei pasiekti tikslinio pelno lygio.

5. Išvada dėl Sąjungos pramonės ekonominės padėties

- (64) Furfuraldehido iš Dominikos Respublikos laisvojoje Sąjungos rinkoje nėra. Todėl nerasta jokių įrodymų, kad šis importas galėjo pabloginti Sąjungos pramonės padėtį. Importo iš kitų trečiųjų šalių apimtys žymiai sumažėjo, net iki tokio lygio, kad, net parduodant labai mažomis kainomis, jo poveikis negalėjo būti didelis.

- (65) Prieš KLR nukreiptos priemonės turėjo teigiamos įtakos Sąjungos pramonės ekonominei padėčiai, kadangi iš daugumos žalos rodiklių matyti atsigavimo požymių: padidėjo gamyba, pardavimo apimtis ir vertė. Nepaisant mažėjančio vartojimo, Sąjungos pramonei pavyko padidinti savo rinkos dalį. Vis dėlto, per PTL pelningumas žymiai sumažėjo. Sąjungos pramonė nesugebėjo pasiekti pradiname tyrime nustatyto jos tinkamą raidą užtikrinančio 5 % tikslinio pelno lygio. Šiuo atžvilgiu daroma išvada, kad Sąjungos pramonei buvo padaryta materialinės žalos pagal pagrindinio reglamento 3 straipsnio 5 dalį ir kad jos finansinė situacija lieka pažeidžiama.

F. ŽALOS PASIKARTOJIMO TIKIMYBĖ

- (66) 39 ir 40 konstatuojamosiose dalyse padaryta išvada, kad nustojus taikyti priemones tikėtinas žymus eksporto iš KLR į Sąjungą dempingo kainomis padidėjimas.
- (67) Kaip minėta pirmiau, Kinijos gamintojai turi galimybių dideles eksporto apimtis nukreipti į Sąjungos rinką, jei priemonės būtų panaikintos. Remiantis prašymo atlikti priemonių galiojimo termino peržiūrą duomenimis, 2009 m. Kinijos gamybos pajėgumai siekė 320 000 tonų, o nepanaudotų pajėgumų dalis siekė mažiausiai 20 000 tonų. Be to, atrodo, kad kitoms eksporto rinkoms – Japonijai, Tailandui ir JAV – tų nepanaudotų pajėgumų neprireiktų, todėl jie tikriausiai būtų nukreipti į Sąjungos rinką.
- (68) Iš Kinijos eksporto statistinių duomenų matyti, kad nagrinėjamoju laikotarpiu nagrinėjamojo produkto eksporto kainos į JAV ir į Sąjungą pagal įvežimo perdirbti tvarką buvo panašios. Kitoms eksporto rinkoms skirto Kinijos produkto kaina buvo didesnė.
- (69) Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad Kinijos pramonės kainos yra 11 % mažesnės už Sąjungos pramonės kainas, nustojus taikyti priemones yra tikėtina, kad Kinijos eksportuotojai tęs savo praktiką siekdami atgauti prarastą rinkos dalį. Toks elgesys ir Kinijos turima galimybė tiekti į Sąjungos rinką didelius kiekius nagrinėjamojo produkto darytų labai didelį neigiamą poveikį Sąjungos pramonei ir ypač jos pelningumui.
- (70) Remiantis tuo, kas išdėstyta, daroma išvada, jog, panaikinus priemones, atsirastų didelė tikimybė, kad dėl importo iš KLR dempingo kaina daroma žala pasikartos.

G. SĄJUNGOS INTERESAI

1. Pirminė pastaba

- (71) Pagal pagrindinio reglamento 21 straipsnį nagrinėta, ar toliau taikant galiojančias antidempingo priemones nebūtų prieštaraujama visos Sąjungos interesams.

- (72) Nustatant Sąjungos interesus, buvo atsižvelgta į visus susijusius interesus, t. y. į Sąjungos pramonės, importuotojų ir (arba) prekybininkų, taip pat nagrinėjamojo produkto naudotojų ir tiekėjų interesus.
- (73) Atliekant ankstesnius tyrimus buvo svarstomas Sąjungos interesams neprieštaraujančių priemonių įvedimas. Be to, šis tyrimas yra priemonių galiojimo termino peržiūra, todėl analizuojama padėtis, kai antidempingo priemonės jau taikomos.
- (74) Atsižvelgiant į tai buvo nagrinėjama, ar, nepaisant išvados dėl tikimybės, kad tęsis dempingas ir pasikartos žala, yra įtikinamų priežasčių, leidžiančių daryti išvadą, kad šiuo konkrečiu atveju toliau taikant priemones būtų prieštaraujama Sąjungos interesams.

2. Sąjungos pramonės interesai

- (75) Sąjungos pramonė įrodė, kad yra gyvybinga, gebanti prisiderinti prie kintančių rinkos sąlygų. Tą taip pat patvirtina teigiama gamybos apimtys ir pardavimo raida mažėjant Sąjungos vartojimui. Vis dėlto, esant didžiuliui spaudimui dėl pardavimo kainų, pelningumo rodikliai kito ne taip teigiamai.
- (76) Atsižvelgiant į esamus nepanaudotus furfuraldehido gamybos Kinijoje pajėgumus, taip pat į faktą, kad kitos rinkos (kaip antai Japonija, Tailandas ir JAV) tų nepanaudotų pajėgumų absorbuoti negali, daroma išvada, jog, leidus nebetaikyti priemonių, atsirastų didelė tikimybė, kad Kinijos eksportuotojai bandytų atgauti prarastą rinkos dalį toliau eksportuodami produktus į Sąjungos rinką dempingo kaina.
- (77) Todėl yra didelė tikimybė, kad, nustojus taikyti antidempingo priemones, Sąjungos pramonės situacija smarkiai pablogėtų dėl Kinijos eksporto maža dempingo kaina, kaip paaiškinta 65–68 konstatuojamosiose dalyse.

3. Importuotojų interesai

- (78) Tik vienas Sąjungos importuotojas bendradarbiavo atliekant tyrimą – Nyderlanduose įsikūrusi ir furfuraldehido gamintojui Dominikos Respublikoje priklausanti įmonė IFC. IFC yra vienintelis aktyvus furfuraldehido importuotojas į ES. Kelios kitos įmonės nagrinėjamąjį produktą importuoja tik prireikus. IFC yra pagrindinis Sąjungos furfuraldehido (ir furfurilo alkoholio) rinkos dalyvis, kadangi šiai įmonei tenka apie 80 % Sąjungoje suvartojamo furfuraldehido kiekio. IFC importuoja iš Dominikos Respublikos, pagal įvežimo perdirbti tvarką iš KLR ir iš kitų trečiųjų šalių. Be to, IFC yra pagrindinis Sąjungos pramonės klientas, nuperkantis apie 32 % viso jos parduodamo produkto kiekio. Nupirktą furfuraldehidą TFC, su IFC susijusi ir Belgijoje, Gelyje, įsikūrusi įmonė, toliau perdirba į furfurilo alkoholi.

- (79) Šis importuotojas yra visiškai neutralus tyrimo atžvilgiu, nes, viena vertus, jis norėtų turėti neribotą prieigą prie KLR furfuraldehido be jokių ribojimų atitikti muitinių reikalavimus pagal įvežimo perdirbti tvarką, tačiau, kita vertus, jis norėtų išlaikyti Sąjungos pramonę, kad nagrinėjamąjį produktą galėtų parduoti nedelsdamas. Be to, toliau taikant priemones nebelieka konkurencijos su pagrindinio gamintojo iš Dominikos Respublikos importu ir yra sutvirtinamos grupei tenkančios Sąjungos furfuraldehido ir furfurilo alkoholio (įskaitant importą pagal įvežimo perdirbti tvarką) rinkos.

4. Naudotojų interesai

- (80) Komisija išsiuntė klausimynus dvidešimt septyniems furfuraldehido pramonės naudotojams. Tik trys naudotojai bendradarbiavo atliekant tyrimą, nors jie neimportavo furfuraldehido iš KLR, o pirko jį tiesiogiai iš Sąjungos pramonės. Šių naudotojų verslui, naftos perdirbimui arba tepalinių alyvų pramonei furfuraldehido svarba nėra didelė. Todėl jos iš esmės neįaučia antidempingo priemonių taikymo poveikio.

5. Išvada dėl Sąjungos interesų

- (81) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, daroma išvada, kad nėra įtikinamų priežasčių, kodėl nereikėtų toliau taikyti galiojančių antidempingo priemonių.

H. ANTIDEMPINGO PRIEMONĖS

- (82) Visoms šalims buvo pranešta apie esminius faktus ir aplinkybes, kuriais remiantis buvo ketinama rekomenduoti toliau taikyti galiojančias priemones. Be to, nustatytas laikotarpis, per kurį, atskleidus šią informaciją, šalys galėjo pareikšti prieštaravimus. Pateiktos susijusios pastabos buvo išnagrinėtos, tačiau pagrindiniai faktai ir aplinkybės, kuriais remiantis nuspręsta toliau taikyti antidempingo priemones, nebuvo pakeisti.
- (83) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, daroma išvada, kad, remiantis pagrindinio reglamento 11 straipsnio 2 dalimi, Reglamentu (EB) Nr. 639/2005 importuojamam KLR kilmės furfuraldehidui nustatytos antidempingo priemonės turėtų būti taikomos toliau. Šios priemonės – tai specifiniai muitai.
- (84) Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad šis specifinis muitas buvo nustatytas remiantis 1995 m. atlikto pradinio tyrimo išvadomis ir niekuomet nebuvo persvarstytas, nuspręsta, kad reikėtų įvertinti, ar nustatytas maito dydis dar tebėra aktualus. Atsižvelgdama į tai, Komisija apsvaustys ar incijuoti *ex officio* tarpinę peržiūrą pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 3 dalį.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

1. Importuojamam Kinijos Liaudies Respublikos kilmės 2-furaldehidui (taip pat žinomam kaip furfuraldehidas arba furfurolas), kurio KN kodas šiuo metu yra 2932 12 00, nustatomas galutinis antidempingo muitas.

2. Nustatoma 352 EUR už toną maito norma.

3. Jeigu prekės buvo sugadintos prieš jas išleidžiant į laisvą apyvartą ir todėl faktiškai sumokėta arba mokėtina kaina, siekiant nustatyti muitinę vertę, paskirstoma proporcingai pagal 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr.

2454/93, išdėstančio Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas ⁽¹⁾, 145 straipsnį, antidempingo maito dydis, apskaičiuotas remiantis šio straipsnio 2 dalimi, sumažinamas proporcingai faktiškai sumokėtai arba mokėtinai kainai.

4. Jeigu nenurodyta kitaip, taikomos galiojančios maitus reglamentuojančios nuostatos.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2011 m. gegužės 4 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
MARTONYI J.

⁽¹⁾ OL L 253, 1993 10 11, p 1.

KOMISIJOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 454/2011

2011 m. gegužės 5 d.

dėl transeuropinės geležinkelių sistemos telematikos priemonių keleivių vežimo paslaugoms posistemio techninės sąveikos specifikacijos

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/57/EB dėl geležinkelių sistemos sąveikos Bendrijoje ⁽¹⁾, ypač į jos 6 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

- (1) Pagal Direktyvos 2008/57/EB 2 straipsnio e punktą, geležinkelių sistema padalyta į struktūrinius ir funkcinius posistemius. Kiekvienam posistemiiui turėtų būti taikoma techninė sąveikos specifikacija (toliau – TSS).
- (2) 2007 m. vasario 9 d. Sprendimu C(2006) 124 (galutinis) Komisija Europos geležinkelio agentūrą (toliau – agentūra) įgaliojo parengti technines sąveikos specifikacijas, numatytas 2001 m. kovo 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2001/16/EB dėl transeuropinės paprastųjų geležinkelių sistemos sąveikos ⁽²⁾. Pagal suteiktus įgaliojimus buvo reikalaujama, kad agentūra parengtų keleivių vežimo paslaugoms skirtų telematikos priemonių TSS projektą. Ji pateikė rekomendaciją 2010 m. gegužės 31 d. Ši rekomendacija pagal Komisijos įgaliojimą turėtų būti papildyta rekomendacija dėl vidaus kelionių tarifų, bilietų pardavimo ir rezervavimo. Rengdama rekomendaciją, agentūra turėtų atsižvelgti į nacionalinę raidą ir techninę pažangą naujoviškų bilietų pardavimo technologijų ir įvairiarūšio transporto srityse.
- (3) Techninės sąveikos specifikacijos – tai pagal Direktyvą 2008/57/EB priimtos specifikacijos. Priede pateikta TSS taikoma keleivių vežimo paslaugoms skirtoms telematikos priemonėms, kad šios priemonės atitiktų esminius reikalavimus ir būtų užtikrinta geležinkelių sistemos sąveika.

- (4) Pripažįstama, kad svarbu veiksmingai sujungti įvairių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių informacines ir ryšio sistemas, visų pirma siekiant užtikrinti, kad keleiviams būtų teikiama naujausia informacija ir bilietų pardavimo paslaugos.

- (5) Šia TSS siekiama nustatyti procedūras ir apibrėžti visų rūšių dalyvių sąsajas, kuriomis, naudojant plačiai prieinamas technologijas, keleiviams būtų teikiama informacija ir išduodami bilietai. Joje turėtų būti numatytas keitimasis informacija, susijusia su šiais aspektais: informacijos keleiviams prieš kelionę ir kelionės metu teikimo sistemos, rezervavimo ir mokėjimo sistemos, bagažo tvarkymas, bilietų pardavimas prekybos punktuose, iš bilietų pardavimo automatų, traukiniuose, telefonu, internetu ar naudojant bet kurią kitą plačiai prieinamą informacinę technologiją, persėdimo į kitą traukinį ar kitos rūšies transporto priemonę valdymas.

- (6) Keleiviams teikiama informacija turėtų būti prieinama pagal 2007 m. gruodžio 21 d. Komisijos sprendime 2008/164/EB dėl transeuropinės paprastųjų ir greitųjų geležinkelių sistemos techninės sąveikos specifikacijos „žmonės su judėjimo negalia“ ⁽³⁾ nustatytus reikalavimus.
- (7) Šios TSS nuostatos neturėtų iš anksto nulemti valstybių narių sprendimų, priimamų pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1371/2007 ⁽⁴⁾ 2 straipsnį.

- (8) Išsamių specifikacijų reikia siekiant užtikrinti, kad ši reglamentą būtų galima taikyti. Tose specifikacijose apibrėžta keitimosi duomenimis sistema, grindžiama bendrais komponentais ir susijusių dalyvių informacijos bei ryšio sistemų sąsajomis. Be to, reikia šios sistemos kūrimo, diegimo ir eksploatavimo valdymo aprašymo, taip pat bendrojo šios sistemos kūrimo ir diegimo plano. Šie dalykai bus parengti pradinio diegimo etapu. Taigi vėlesniu etapu TSS reikės iš dalies pakeisti, kad būtų galima atsižvelgti į minėtus dalykus (išsamias specifikacijas, valdymo ir bendrąjį planus).

⁽¹⁾ OL L 191, 2008 7 18, p. 1.⁽²⁾ OL L 110, 2001 4 20, p. 1.⁽³⁾ OL L 64, 2008 3 7, p. 72.⁽⁴⁾ OL L 315, 2007 12 3, p. 14.

- (9) Pagal Direktyvos 2008/57/EB 5 straipsnio 8 dalį šiame reglamente nurodyti techniniai dokumentai, kuriuos skelbia agentūra, turėtų būti laikomi TSS priedais ir juos turėtų būti privaloma taikyti nuo tada, kai bus pradėta taikyti TSS.
- (10) Šiame reglamente numatytos priemonės atitinka pagal Direktyvos 2008/57/EB 29 straipsnio 1 dalį įsteigto komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

1. Direktyvos 2008/57/EB 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta techninė sąveikos specifikacija (toliau – TSS), susijusi su trans-europinės geležinkelių sistemos telematikos priemonių posistemio priemonėmis keleivių vežimo paslaugoms, pateikiama I priede.

2. TSS taikoma Direktyvos 2008/57/EB II priedo 2.5 skirsnyje apibrėžtam telematikos priemonių posistemio elementui „priemonės keleivių vežimo paslaugoms“.

3. Atitiktis šios TSS reikalavimams teikiant keleivių vežimo geležinkelių paslaugas, susijusias su kelionėmis į trečiąsias šalis ar iš trečiųjų šalių, priklauso nuo informacijos, kurią teikia už ES ribų esantys subjektai, prieinamumo, nebent su TSS suderinamas keitimasis informacija būtų numatytas dvišaliais susitari-mais.

2 straipsnis

Ši TSS įgyvendinama trim etapais:

- nustatomos išsamios IT specifikacijos, valdymo ir bendrasis planai (pirmas etapas),
- kuriama keitimosi duomenimis sistema (antras etapas),
- diegiama keitimosi duomenimis sistema (trečias etapas).

3 straipsnis

1. Europos geležinkelio agentūra savo interneto svetainėje skelbia ir nuolat atnaujina III priede išvardytus techninius dokumentus. Ji įgyvendina techninių dokumentų pakeitimų valdymo procesą, kaip nustatyta I priedo 7.5.2 skirsnyje. Komisijai ji

teikia šių dokumentų kaitos ataskaitas. Komisija valstybes nares informuoja per komitetą, įsteigtą pagal Direktyvos 2008/57/EB 29 straipsnį.

2. Europos geležinkelio agentūra savo interneto svetainėje skelbia ir nuolat atnaujina I priedo 4.2.19 skirsnyje nurodytus informacinius failus. Ji įgyvendina tokių failų pakeitimų valdymo procesą. Komisijai ji teikia šių dokumentų keitimo ataskaitas. Komisija valstybes nares informuoja per komitetą, įsteigtą pagal Direktyvos 2008/57/EB 29 straipsnį.

3. Europos geležinkelio agentūra iki 2012 m. kovo 31 d. pateikia rekomendaciją dėl šio reglamento II priede išvardytų neišspręstų klausimų.

4 straipsnis

Geležinkelio įmonės, infrastruktūros valdytojai, stočių valdytojai, bilietų pardavėjai ir agentūra remia I priedo 7.2 skirsnyje nurodytus pirmuoju etapu vykdomus darbus – teikia funkcinę ir techninę informaciją bei specialiąsias žinias.

5 straipsnis

Geležinkelio sektoriui atstovaujantys organai, veikiantys Europos mastu, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 881/2004/EB⁽¹⁾ 3 straipsnio 2 dalyje, kartu su bilietų pardavėjų atstovu ir Europos keleivių atstovu parengia išsamias IT specifikacijas, valdymo ir bendrąjį planus, kaip aprašyta I priedo 7 skirsnyje, ir pateikia juos Komisijai ne vėliau kaip po vienerių metų nuo šio reglamento paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

6 straipsnis

Valstybės narės užtikrina, kad geležinkelio įmonės, infrastruktūros valdytojai, stočių valdytojai ir bilietų pardavėjai būtų informuoti apie šį reglamentą.

7 straipsnis

Šis reglamentas iš dalies keičiamas atsižvelgiant į pirmojo etapo rezultatus, kaip aprašyta I priedo 7.2 skirsnyje.

⁽¹⁾ OL L 164, 2004 4 30, p. 1.

8 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2011 m. gegužės 5 d.

Komisijos vardu
Pirmininkas
José Manuel BARROSO

I PRIEDAS

1. ĮVADAS

1.1. **Techninė taikymo sritis**

Ši Direktyvos 2008/57/EB 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta techninė sąveikos specifikacija (toliau – TSS) taikoma transeuropinės geležinkelių sistemos telematikos priemonių posistemio elementui „priemonės keleivių vežimo paslaugoms“. Šis elementas įtrauktas į vieną iš Direktyvos 2008/57/EB II priede pateiktame sąrašė nurodytų funkcinių sričių.

1.2. **Geografinė taikymo sritis**

Geografinė šios TSS taikymo sritis – Direktyvos 2008/57/EB 2 straipsnio a punkte apibrėžta transeuropinė geležinkelių sistema.

1.3. **Šios TSS turinys**

Šios TSS turinys atitinka Direktyvos 2008/57/EB 5 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

Šios TSS 4 skyriuje taip pat pateikiamos su technine ir geografinė taikymo sritimis susijusios specifinės naudojimo ir techninės priežiūros taisyklės.

2. POSISTEMIO IR TAIKYMO SRITIES APIBRĖŽIMAS

2.1. **Posistemis**

Ši TSS taikoma:

- a) funkciniam posistemii „telematikos priemonės keleivių vežimo paslaugoms“;
- b) techninės priežiūros posistemio daliai, susijusiai su telematikos priemonėmis keleivių vežimo paslaugoms (t. y. duomenų bazių, programinės įrangos, duomenų perdavimo protokolų ir kt. naudojimo, tvarkymo, naujinimo ir priežiūros metodai).

Ji taikoma ir teikiant informaciją, susijusią su šiais aspektais:

- a) sistemos, kuriomis keleiviams teikiama informacija prieš kelionę ir kelionės metu;
- b) rezervavimo ir mokėjimo sistemos;
- c) bagažo tvarkymas;
- d) bilietų išdavimas prekybos punktuose arba iš bilietų pardavimo automatų, telefonu, internetu ar naudojant bet kurią kitą plačiai prieinamą informacinę technologiją, taip pat išdavimas traukiniuose;
- e) persėdimo į kitą traukinį ar kitos rūšies transporto priemonę valdymas.

2.1.1. *Informacijos keleiviams teikimas prieš kelionę ir kelionės metu*

Reglamento (EB) Nr. 1371/2007 dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų II priede nurodyta minimali informacija, kurią keleiviams privalo pateikti geležinkelio įmonės ir (arba) bilietų pardavėjai.

2.1.2. *Rezervavimo ir mokėjimo sistemos*

Bilietų rezervavimo, pardavimo ir mokėjimo sistemos, kurias naudoja įvairūs bilietų pardavėjai ir geležinkelio įmonės, keisis informacija, kad keleiviai galėtų sumokėti už bilietus, rezervavimą, priedus ir pasirinktas paslaugas.

2.1.3. *Bagazo tvarkymas*

Keleiviams bus teikiama informacija apie skundų, jei registruotas bagažas būtų pamestas kelionės metu, pateikimo tvarką. Be to, keleiviams bus teikiama informacija, kaip išsiųsti ir paimti registruotą bagažą.

- 2.1.4. *Bilietai išdavimas prekybos punktuose arba iš bilietai pardavimo automatų, telefonu, internetu ar naudojant bet kurią kitą plačiai prieinamą informacinę technologiją*

Geležinkelio įmonės ir bilietai pardavėjai keisis informacija, kad pastarieji prireikus galėtų išduoti bilietus, tęstinės kelionės bilietus ir priedus, taip pat rezervuoti vietas ir paslaugas.

- 2.1.5. *Persėdimo į kitą traukinį ar kitos rūšies transporto priemonę valdymas*

Siūloma priimti informacijos teikimo ir keitimosi informacija su kitomis transporto rūšimis standartą.

3. ESMINIAI REIKALAVIMAI

3.1. **Esminių reikalavimų laikymasis**

Kaip nustatyta Direktyvos 2008/57/EB 4 straipsnio 1 dalyje, transeuropinė geležinkelių sistema, jos posistemiai ir sąveikos sudedamosios dalys turi atitikti tos direktyvos III priedo bendrosiose sąlygose nustatytus esminius reikalavimus.

Pagal šios TSS taikymo sritį atitinkamų šios TSS 3 skyriuje nurodytų posistemiiui taikomų esminių reikalavimų vykdymas bus užtikrintas laikantis 4 skyriuje aprašytų specifikacijų „Posistemio apibūdinimas“.

3.2. **Su bendraisiais reikalavimais susiję aspektai**

Nustatyta tokia keleivių vežimo paslaugoms skirtų telematikos priemonių posistemiiui taikomų bendrųjų reikalavimų svarba:

3.2.1. *Sauga*

Su sauga susiję esminiai reikalavimai, taikomi keleivių vežimo paslaugoms skirtų telematikos priemonių posistemiiui: Direktyvos 2008/57/EB III priedo 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.1.5 esminiai reikalavimai. Šie esminiai reikalavimai netaikomi telematikos priemonių posistemiiui.

3.2.2. *Patikimumas ir prieinamumas*

Direktyvos 2008/57/EB III priedo 1.2 esminį reikalavimą atitinka šie skirsniai:

— 4.2.19 skirsnis – įvairūs informaciniai failai ir duomenų bazės,

— 4.2.21 skirsnis – tinklų naudojimas ir ryšiai.

3.2.3. *Sveikata*

Direktyvos 2008/57/EB III priedo 1.3.1 ir 1.3.2 esminiai reikalavimai netaikomi telematikos priemonių posistemiiui.

3.2.4. *Aplinkos apsauga*

Direktyvos 2008/57/EB III priedo 1.4.1, 1.4.2, 1.4.3, 1.4.4 ir 1.4.5 esminiai reikalavimai netaikomi telematikos priemonių posistemiiui.

3.2.5. *Techninis suderinamumas*

Direktyvos 2008/57/EB III priedo 1.5 esminis reikalavimas netaikomas telematikos priemonių posistemiiui.

3.3. **Aspektai, susiję būtent su keleivių vežimo paslaugoms skirtų telematikos priemonių posistemiiui**

Nustatyta tokia keleivių vežimo paslaugoms skirtų telematikos priemonių posistemiiui taikomų bendrųjų reikalavimų svarba:

3.3.1. *Techninis suderinamumas*

Direktyvos 2008/57/EB III priedo 2.7.1 esminį reikalavimą atitinka šie skirsniai:

- 4.2.19 skirsnis – įvairūs informaciniai failai ir duomenų bazės,
- 4.2.21 skirsnis – tinklų naudojimas ir ryšiai.

3.3.2. *Patikimumas ir prieinamumas*

Direktyvos 2008/57/EB III priedo 2.7.2 esminį reikalavimą atitinka šie skirsniai:

- 4.2.19 skirsnis – įvairūs informaciniai failai ir duomenų bazės,
- 4.2.21 skirsnis – tinklų naudojimas ir ryšiai.

Tačiau šis pagrindinis reikalavimas, ypač naudojimo metodas šių telematikos priemonių veiksmingumui ir paslaugų kokybei garantuoti, yra visos TSS pagrindas ir taikomas ne tik pirmiau nurodytiems skirsniams.

3.3.3. *Sveikata*

Dėl Direktyvos 2008/57/EB III priedo 2.7.3 esminio reikalavimo, be galiojančių nacionalinių ir Europos taisyklių, susijusių su būtiniausiomis telematikos priemonių ir vartotojų sąsajai taikomomis ergonomikos ir sveikatos apsaugos taisyklėmis, jokių papildomų reikalavimų šioje TSS nenustatoma.

3.3.4. *Sauga*

Direktyvos 2008/57/EB III priedo 2.7.4 esminį reikalavimą atitinka šie skirsniai:

- 4.2.19 skirsnis – įvairūs informaciniai failai ir duomenų bazės,
- 4.2.21 skirsnis – tinklų naudojimas ir ryšiai.

4. POSISTEMIO APIBŪDINIMAS

4.1. **Įvadas**

Atsižvelgiant į visus taikomus esminius reikalavimus, keleivių vežimo paslaugoms skirtų telematikos priemonių posistemis apibūdinamas šiais tolesniuose skirsniuose aprašytais pagrindiniais parametrais.

4.2. **Funkcinės ir techninės posistemo specifikacijos**

4.2.1. *Keitimasis tvarkaraščio duomenimis*

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip geležinkelio įmonė keičiasi tvarkaraščio duomenimis.

Šiuo pagrindiniu parametru užtikrinama, kad kitai geležinkelio įmonei, trečiosioms šalims ir valstybės institucijoms būtų suteikta galimybė gauti tvarkaraščius, sudarytus iš toliau apibrėžtų duomenų elementų. Taip pat šiuo pagrindiniu parametru užtikrinama, kad kiekviena geležinkelio įmonė teiktų tikslus ir aktualius tvarkaraščio duomenis.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos geležinkelio įmonės teikiamoms keleivių vežimo paslaugoms.

Šiam pagrindiniam parametru taikomas šis procesas:

4.2.1.1. *Geležinkelio įmonė kitoms geležinkelio įmonėms ir trečiosioms šalims suteikia galimybę gauti savo tvarkaraščio duomenis*

Geležinkelio įmonė suteikia galimybę gauti visus savo tvarkaraščio duomenis, už kuriuos ji atsakinga kaip vienintelis vežėjas arba bendravežėjis ir kurie susiję su transporto paslaugomis, kurias galima pirkti viešai, garantuodama prieigą visoms geležinkelio įmonėms, trečiosioms šalims ir valstybės institucijoms. Geležinkelio įmonė užtikrina, kad tvarkaraščių duomenys būtų tikslūs ir aktualūs. Tvarkaraščio duomenims nustojus galioti, galimybė gauti tuos duomenis užtikrinama dar bent dvylika mėnesių.

Kai geležinkelio įmonė teikia transporto paslaugą kaip vienas iš bendravežėjų, ji kartu su kitais bendravežėjais užtikrina, kad duomenys, pateikiami su ja susijusioje tvarkaraščio dalyje, būtų tikslūs ir aktualūs.

Pagrindinis tvarkaraščio duomenų turinys:

- pagrindiniai traukinio variantų principai,
- traukinio pavaizdavimas,
- skirtingi dienų, kuriomis važiuoja traukinys, pavaizdavimo būdai,
- traukinio kategorija ir (arba) paslaugos teikimo būdas,
- transporto paslaugų sąsajos,
- traukinio vagonų grupės,
- prikabinimo, atkabinimo vieta,
- tęstinės kelionės (prie ko prijungiama),
- tęstinės kelionės (paslaugos numerio pakeitimas),
- išsami informacija apie transporto paslaugas,
- sustojimas taikant eismo apribojimus,
- naktiniai traukiniai,
- pervažiavimas į kitą laiko juostą,
- kainodaros sistema ir išsami rezervavimo informacija,
- informacijos teikėjas,
- rezervavimo paslaugos teikėjas,
- aptarnavimo infrastruktūra,
- traukinio prieinamumas (įskaitant numatytas pirmumo tvarka žmonėms su judėjimo negalia skirtas sėdimąsias vietas, vietas neįgaliųjų vežimėliams, universalias miegamąsias kupė – žr. PRM TSS 4.2.4) – žr. 4.2.6.1 skirsnį,
- papildomos paslaugos,
- persėdimas – persėdimo į kitas ar kitų rūšių transporto priemones laikas,
- stočių sąrašas.

Galimybė gauti transporto paslaugų, kurias visiškai kontroliuoja geležinkelio įmonė, metinį tvarkaraštį užtikrinama bent prieš du mėnesius iki tvarkaraščio įsigaliojimo. Galimybę gauti kitų transporto paslaugų tvarkaraštį geležinkelio įmonė užtikrina kuo greičiau.

Galimybę gauti informaciją apie bet kokius metinio tvarkaraščio pakeitimus, atliekamus nuosekliai atnaujinant tvarkaraštį, geležinkelio įmonė užtikrina bent prieš septynias dienas iki tiems pakeitimams įsigaliojant. Šis įpareigojimas taikomas tik tuo atveju, jei geležinkelio įmonei pakeitimas yra žinomas prieš septynias ar daugiau dienų iki tam pakeitimui įsigaliojant.

Todėl minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka techninį dokumentą

— B.4 (žr. III priedą).

4.2.2. Keitimasis tarifų duomenimis

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip geležinkelio įmonė keičiasi tarifų duomenimis.

Šiuo pagrindiniu parametru užtikrinama, kad kitoms geležinkelio įmonėms ar įgaliotoms parduoti bilietus trečiosioms šalims būtų suteikta galimybė gauti toliau apibrėžto formato tarifų duomenis.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos visiems geležinkelio įmonės taikomiems keleivių vežimo tarifams, vykdant vidaus, tarptautinį ir užsienio pardavimą.

Šiam pagrindiniam parametru taikomas šis procesas:

4.2.2.1. Geležinkelio įmonė kitoms geležinkelio įmonėms, įgaliotosioms valstybės institucijoms ir įgaliotoms parduoti trečiosioms šalims suteikia galimybę gauti savo tarifų duomenis

Geležinkelio įmonė suteikia galimybę gauti visų savo tarifų (įskaitant bilietų kainų lenteles) duomenis, garantuodama prieigą geležinkelio įmonėms ir trečiosioms šalims, kurias pagal platinimo sutartis ji įgaliojo parduoti bilietus, taip pat įgaliotosioms valstybės institucijoms. Geležinkelio įmonė užtikrina, kad tarifų duomenys būtų tikslūs ir aktualūs.

Kai geležinkelio įmonė teikia transporto paslaugą kaip vienas iš bendravežėjų, ji kartu su kitais bendravežėjais užtikrina, kad tarifų duomenys tikslūs ir aktualūs.

Pagrindinis tarptautiniam arba užsienio pardavimui teikiamų tarifų duomenų turinys apibrėžtas IV priede.

Galimybę gauti tarptautiniam arba užsienio pardavimui teikiamus tarifų duomenis geležinkelio įmonėms ir pagal platinimo sutartis įgaliotoms parduoti bilietus trečiosioms šalims, taip pat įgaliotosioms valstybės institucijoms, suteikiama iš anksto bent prieš tiek laiko, kiek nustatyta IV priede.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka tarptautiniam ar užsienio pardavimui teikiamų tarifų duomenų reikalavimus, nustatytus šiuose techniniuose dokumentuose:

— B.1 (žr. III priedą),

— B.2 (žr. III priedą),

— B.3 (žr. III priedą).

Galimybę gauti vidaus pardavimui teikiamus tarifų duomenis geležinkelio įmonėms ir įgaliotoms parduoti bilietus trečiosioms šalims, taip pat įgaliotosioms valstybės institucijoms, suteikiama iš anksto bent prieš tiek laiko, kiek nustatyta tarptautinio ar užsienio pardavimo atveju.

Minėtas procesas ir jame naudojami vidaus pardavimui taikomų tarifų duomenys atitinka techninį (-us) dokumentą (-us), kurį (-iuos) parengs agentūra (žr. II priedą).

4.2.3. Geležinkelio įmonės kontaktinių duomenų tvarkymas

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip geležinkelio įmonė teikia informaciją apie savo oficialią interneto svetainę, kurioje klientai gali gauti tikslią informaciją.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos visoms geležinkelio įmonėms.

Šiam pagrindiniam parametru taikomas šis procesas:

4.2.3.1. Geležinkelio įmonė suteikia galimybę gauti savo kontaktinių duomenų rinkinį

Geležinkelio įmonė kitoms geležinkelio įmonėms, agentūrai, trečiosioms šalims ir valstybės institucijoms suteikia galimybę gauti duomenų rinkinį, kuriame būtų nurodytas jos vežėjo pavadinimas, vežėjo kodas ir jos oficiali interneto svetainė. Šiame pagrindiniame parametre nurodyta oficiali interneto svetainė yra kompiuteriu skaitoma ir atitinka žiniatinklio turinio prieigos gaires. Jei geležinkelio įmonė vykdo bendrą veiklą su kita (kitomis) geležinkelio įmone (-ėmis), kitoms geležinkelio įmonėms suteikiama galimybė gauti įmonių grupės pavadinimo, vežėjų kodų ir oficialios interneto svetainės duomenis.

Geležinkelio įmonė, pateikdama tvarkaraščių informaciją kitoms geležinkelio įmonėms pagal 4.2.1.1 skirsnį, užtikrina, kad pateiktame tvarkaraštyje nurodytas vežėjo pavadinimas būtų nurodytas ir šiame duomenų rinkinyje. Jei įvyko pasikeitimų, geležinkelio įmonė kuo greičiau atnaujina duomenų rinkinio turinį.

4.2.4. Vežimo sąlygų informacijos tvarkymas

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip geležinkelio įmonė tvarko informaciją, susijusią su vežimo sąlygomis.

Šiuo pagrindiniu parametru užtikrinama, kad vežimo sąlygos būtų prieinamos geležinkelio įmonės oficialioje interneto svetainėje.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos geležinkelio įmonės teikiamoms keleivių vežimo paslaugoms.

Šiam pagrindiniam parametru taikomas šis procesas:

4.2.4.1. Geležinkelio įmonė skelbia informaciją apie vežimo sąlygas

Geležinkelio įmonė skelbia šią informaciją:

- bendrąsias keleivių vežimo geležinkeliu sąlygas (GCC-CIV/PRR),
- savo vežimo sąlygas,
- nuorodą į 2007 m. spalio 23 d. Reglamentą (EB) Nr. 1371/2007 dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų,
- priimamas mokėjimo priemones,
- pardavimo sąlygas ir po pardavimo taikomas sąlygas, visų pirma bilietų keitimo ir mokesčio už juos grąžinimo sąlygas,
- skundų pateikimo tvarką

bent savo oficialioje interneto svetainėje. Interneto svetainė atitinka žiniatinklio turinio prieigos gaires, kuriose atsižvelgta į žmonių, turinčių klausos ir (arba) regos sutrikimų, poreikius.

Šis procesas taikomas skelbiant informaciją pirmą kartą ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo šios TSS įsigaliojimo. Šios informacijos pakeitimai paskelbiami bent prieš 6 dienas iki jiems įsigaliojant. Geležinkelio įmonė išvardija straipsnius, kuriuose padaryta pakeitimų palyginti su ankstesne versija. Kiekvienu tokiu atveju geležinkelio įmonė palieka savo oficialioje interneto svetainėje ir ankstesnę šios informacijos versiją.

4.2.5. Informacijos apie registruoto bagažo vežimą tvarkymas

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip geležinkelio įmonė užtikrina, kad būtų teikiama informacija apie registruoto bagažo vežimo sąlygas, jei geležinkelio įmonė teikia tokią vežimo paslaugą. Jei paslauga neteikiama, geležinkelio įmonė pateikia informaciją, kad ši paslauga neteikiama.

Šiuo pagrindiniu parametru užtikrinama, kad keleiviai galėtų gauti informaciją apie registruoto bagažo vežimo sąlygas.

Šiam pagrindiniam parametru taikomas šis procesas:

4.2.5.1. Geležinkelio įmonė skelbia informaciją apie registruoto bagažo vežimo sąlygas

Geležinkelio įmonė keleiviams skelbia registruoto bagažo vežimo sąlygas, jei geležinkelio įmonė teikia tokią paslaugą. Jei paslauga neteikiama, geležinkelio įmonė skelbia informaciją, kad ši paslauga neteikiama. Ši informacija skelbiama bent geležinkelio įmonės oficialioje interneto svetainėje. Interneto svetainė atitinka žiniatinklo turinio prieigos gaires, kuriose atsižvelgta į žmonių, turinčių klausos ir (arba) regos sutrikimų, poreikius.

Šis procesas taikomas skelbiant informaciją pirmą kartą ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo šios TSS įsigaliojimo. Šios informacijos pakeitimai paskelbiami bent prieš 6 dienas iki jiems įsigaliojant. Geležinkelio įmonė išvardija straipsnius, kuriuose padaryta pakeitimų, palyginti su ankstesne versija. Kiekvienu tokiu atveju geležinkelio įmonė palieka savo oficialioje interneto svetainėje ir ankstesnę šios informacijos versiją.

4.2.6. Informacijos apie ribotos judėsenos asmenų (RJA) vežimą ir aptarnavimą tvarkymas

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip geležinkelio įmonė, bilietų pardavėjas ir (arba) stoties valdytojas privalo užtikrinti, kad būtų teikiama informacija apie RJA vežimo ir aptarnavimo sąlygas.

Šiuo pagrindiniu parametru užtikrinama, kad keleiviai galėtų gauti informaciją apie RJA vežimo ir aptarnavimo sąlygas. Jei galimybės aptarnauti RJA ir (arba) tokios paslaugos rezervavimo užklausa geležinkelio įmonei pateikiama IT priemonėmis, sistema, kuriai ta užklausa adresuota, turi galėti tvarkyti pranešimus bent pagal techniniame dokumente B.10 (žr. III priedą) nurodytą protokolą. Be to, sistema pateikia aptarnavimo rezervavimo patvirtinimo numerį – tai būtina siekiant suteikti klientui ir (arba) keleiviui garantiją ir pasitikėjimą, kad aptarnavimo paslauga bus suteikta, taip pat užtikrinti atskaitomybę ir įpareigojimą suteikti aptarnavimo paslaugą. Tuose pranešimuose pateikiama visa reikalinga informacija, kad geležinkelio įmonė, bilietų pardavėjas ir (arba) stoties valdytojas galėtų išduoti RJA patvirtinimo numerį (kiekvienos kelionės kiekvieno atvykimo ir išvykimo) aptarnavimui rezervuoti.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos taip: informacijos apie RJA vežimo sąlygas tvarkymo nuostatos taikomos geležinkelio įmonės teikiamoms keleivių vežimo paslaugoms; šio pagrindinio parametro nuostatos dėl elektroninės užklauso ir (arba) patvirtinimo taikomos tuo atveju, jei yra susitarimas tarp užklauso teikiančios šalies ir užklauso adresato.

Šiam pagrindiniam parametru taikomi šie procesai:

4.2.6.1. Geležinkelio įmonė skelbia informaciją apie geležinkelio paslaugų prieinamumą ir prieigos prie geležinkelio riedmenų sąlygas

Geležinkelio įmonė skelbia šią informaciją:

- traukinių, kuriuose yra RJA aptarnavimo priemonės, tipai ir (arba) numeriai ir (arba) linijos numeris (jei traukinio numeris nepaskelbtas),
- RJA aptarnavimo priemonių minėtuose traukiniuose tipai ir mažiausias tų priemonių skaičius (pvz., neigaliųjų vežimėliui pritaikytos sėdynės, RJA pritaikyti gultai, RJA pritaikytas tualetas, RJA pritaikytų sėdynių vieta) įprastomis veiklos sąlygomis,
- prašymo suteikti pagalbą įlipti į traukinį ir iš jo išlipti pateikimo būdai (įskaitant išankstinio pranešimo apie RJA laikotarpį, RJA pagalbos biuro (-ų) adresą (-us), e. pašto adresą (-us), darbo valandas ir telefono numerį) pagal reglamento dėl keleivių teisių 24 straipsnį,
- didžiausias leidžiamas neigaliojo vežimėlio dydis ir svoris (įskaitant RJA svorį),
- lydinčiųjų asmenų ir (arba) gyvūnų vežimo sąlygos,
- stoties pastatų ir peronų prieigos sąlygos, įskaitant tai, ar stotis priskiriama pritaikytų RJA stočių tipui, ir ar joje yra RJA pagalbą teikiantis personalas,

bent savo oficialioje interneto svetainėje. Interneto svetainė atitinka žiniatinklio turinio prieigos gaires, kuriose atsižvelgta į žmonių, turinčių klausos ir (arba) regos sutrikimų, poreikius.

Šis procesas taikomas skelbiant informaciją pirmą kartą ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo šios TSS įsigaliojimo. Bet kokie šios informacijos pakeitimai paskelbiami bent prieš 6 dienas iki jiems įsigaliojant. Geležinkelio įmonė išvardija straipsnius, kuriuose padaryta pakeitimų palyginti su ankstesne versija. Kiekvienu tokiu atveju geležinkelio įmonė palieka savo oficialioje interneto svetainėje ir ankstesnę šios informacijos versiją.

4.2.6.2. Geležinkelio įmonė arba bilietų pardavėjas siunčia galimybės aptarnauti RJA ir (arba) tokios paslaugos rezervavimo užklausą tam tikrai (-oms) sistemai (-oms)

Jei geležinkelio įmonė arba bilietų pardavėjas galimybės aptarnauti RJA ir (arba) tokios paslaugos rezervavimo užklausą pateikia IT priemonėmis, tokia užklausa turi atitikti jai taikomas nuostatas.

Galimybė rezervuoti RJA aptarnavimo paslaugą priklauso nuo to, ar tarp susijusių vežėjo (-ų) ir platintojo (-ų) yra komercinis susitarimas. Tokiuose susitarimuose gali būti numatyti mokesčiai, techniniai ir saugos standartai, su konkrečiais traukiniais, kelionės pradžios ir (arba) pabaigos vieta, tarifais, pardavimo kanalais susiję apribojimai ir t. t.

Jei tarp dalyvaujančių šalių yra susitarimas, prašymą teikianti paskirstymo sistema siunčia sistemai nurodytos rūšies aptarnavimo paslaugos esamumo ir (arba) rezervavimo tam tikrame traukinyje užklausas.

Pagrindiniai užklausų tipai:

- paslaugos teikimo užklausa,
- rezervavimo užklausa,
- dalinio panaikinimo užklausa,
- visiško panaikinimo užklausa.

Šis procesas vykdomas gavus kliento užklausą, pateiktą geležinkelio įmonės arba bilietų pardavėjo sistemai.

Pranešimo, kuriuo vykdomas įpareigojimas, duomenų elementai ir informacijos turinys atitinka šiuos reikalavimus:

- techniniame dokumente B.10 (žr. III priedą) apibrėžtus elementus (tuo atveju visos sistemos, kurioms adresuojamas pranešimas, turi gebėti interpretuoti užklausą ir į ją atsakyti)
- arba kitus taikomus standartus (tuo atveju sistema, kuriai adresuojamas pranešimas, turi gebėti interpretuoti užklausą ir į ją atsakyti tik tuo atveju, jei yra konkretus susitarimas su užklausą pateikiančia sistema).

4.2.6.3. Sistema, kuriai adresuota užklausa, siunčia atsakymą į galimybės aptarnauti RJA ir (arba) tokios paslaugos rezervavimo užklausą

Jei geležinkelio įmonė galimybės aptarnauti RJA ir (arba) tokios paslaugos rezervavimo užklausą pateikia IT priemonėmis, ji pateikia užklausą pagal šio proceso sąlygas.

Jei RJA aptarnavimo paslaugos rezervavimo užklausa tinkamai suformuluota pagal pirmiau aprašytą procesą, sistema, kuriai adresuota užklausa, užklausą pateikusiai sistemai siunčia pareikalautos aptarnavimo rūšies esamumo ir (arba) rezervavimo atsakymą.

Pagrindiniai rezervavimo atsakymų tipai:

- paslaugos teikimo atsakymas,
- rezervavimo patvirtinimas,

— dalinio panaikinimo patvirtinimas,

— visiško panaikinimo patvirtinimas,

— neigiamas atsakymas.

Šis procesas vykdomas kaip atsakas į užklausą, gautą sistemoje, kuriai ta užklausa išsiųsta pagal pirmiau aprašytą procesą.

Pranešimo, kuriuo vykdomas įpareigojimas, duomenų elementai ir informacijos turinys atitinka šiuos reikalavimus:

— techniniame dokumente B.10 (žr. III priedą) apibrėžtus elementus

— arba kitus standartus,

atsižvelgiant į užklausą siunčiančioje sistemoje naudojamą protokolą.

4.2.7. *Dviračių vežimo sąlygų informacijos tvarkymas*

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip geležinkelio įmonė užtikrina, kad būtų teikiama informacija apie dviračių vežimo sąlygas.

Šiuo pagrindiniu parametru užtikrinama, kad keleiviai galėtų gauti informaciją apie dviračių vežimo sąlygas. Priskyrimo sistema turi gebėti apdoroti pranešimus bent pagal techniniame dokumente B.5 (žr. III priedą) nurodytą protokolą.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos taip: informacijos apie dviračių vežimo sąlygas tvarkymo nuostatos taikomos toms geležinkelio įmonės keleivių vežimo paslaugoms, kurias teikiant siūloma dviračių vežimo paslauga; šio pagrindinio parametro nuostatos dėl elektroninės užklauso ir (arba) patvirtinimo taikomos tuo atveju, jei tarp užklauso teikiančiosios ir priskiriančiosios šalių yra susitarimas dėl paslaugų teikimo, kai tokią dviračio vežimo paslaugą galima arba privaloma rezervuoti.

Šiam pagrindiniam parametru taikomi šie procesai:

4.2.7.1. *Geležinkelio įmonė skelbia dviračių vežimo sąlygas*

Geležinkelio įmonė keleiviams skelbia dviračių vežimo sąlygas, jei geležinkelio įmonė teikia tokią vežimo paslaugą. Ši informacija skelbiama bent geležinkelio įmonės oficialioje interneto svetainėje. Interneto svetainė atitinka žiniatinklio turinio prieigos gaires, kuriose atsižvelgta į žmonių, turinčių klausos ir (arba) regos sutrikimų, poreikius. Sąlygose išvardijami bent šie dalykai:

— traukinių, kuriuose galima vežti dviračius, tipai ir (arba) numeriai arba linijos numeris (jei traukinio numeris nepaskelbtas),

— konkretus laikas ir (arba) laikotarpis, kuriuo leidžiama vežti dviračius,

— mokesčio už dviračių vežimą tarifai,

— ar galima arba reikia rezervuoti vietą dviračiui (įskaitant išankstinio pranešimo apie ketinimą vežti dviračių terminą, darbo valandas, e. pašto adresą ir (arba) telefoną).

Šios sąlygos pirmą kartą skelbiamos ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo šios TSS įsigaliojimo. Šios informacijos pakeitimai paskelbiami bent prieš šešias dienas iki jiems įsigaliojant. Geležinkelio įmonė išvardija straipsnius, kuriuose padaryta pakeitimų palyginti su ankstesne versija. Visais atvejais geležinkelio įmonė palieka savo oficialioje interneto svetainėje ir ankstesnę šios informacijos versiją.

4.2.7.2. Geležinkelio įmonė arba bilietai pardavėjas siunčia dviračių vežimo paslaugos teikimo ir (arba) tokios paslaugos rezervavimo užklausą priskiriančiajai rezervavimo sistemai

Galimybė rezervuoti paslaugą priklauso nuo to, ar tarp susijusių vežėjo (-ų) ir platintojo (-ų) yra komercinis susitarimas. Tokiuose susitarimuose gali būti numatyti mokesčiai, techniniai ir saugos standartai, su konkrečiais traukiniais, kelionės pradžios ir (arba) pabaigos vieta, tarifais, pardavimo kanalais susiję apribojimai ir t. t.

Jei geležinkelio įmonė arba bilietai pardavėjas dviračių vežimo paslaugos teikimo ir (arba) tokios paslaugos rezervavimo užklausą pateikia IT priemonėmis, toks ryšys turi atitikti šio proceso reikalavimus.

Jei tarp dalyvaujančių šalių yra susitarimas, prašymą teikianti paskirstymo sistema siunčia priskyrimo sistemai nurodytos rūšies dviračio vežimo paslaugos teikimo ir (arba) rezervavimo tam tikrame traukinyje užklausas.

Pagrindiniai rezervavimo užklausų tipai:

- paslaugos teikimo užklausa,
- rezervavimo užklausa,
- dalinio panaikinimo užklausa,
- visiško panaikinimo užklausa.

Šis procesas vykdomas gavus kliento užklausą, išsiųstą geležinkelio įmonės paskirstymo sistemai.

Pranešimo, kuriuo vykdomas įpareigojimas, duomenų elementai ir informacijos turinys atitinka šiuos reikalavimus:

- techniniame dokumente B.5 (žr. III priedą) pateiktas apibrėžtis (tuo atveju visos priskyrimo sistemos turi gebėti interpretuoti užklausą ir į ją atsakyti)
- arba kitus taikomus standartus (tuo atveju priskyrimo sistema turi gebėti interpretuoti užklausą ir į ją atsakyti tik tuo atveju, jei su užklausą pateikiančia priskyrimo sistema sudarytas konkretus susitarimas).

4.2.7.3. Priskiriančioji rezervavimo sistema siunčia dviračių vežimo paslaugos teikimo ir (arba) rezervavimo atsakymą

Jei geležinkelio įmonė dviračių vežimo paslaugos teikimo ir (arba) rezervavimo atsakymą pateikia IT priemonėmis, ji turi laikytis atitinkamų šio proceso nurodymų.

Jei dviračių vežimo paslaugos rezervavimo užklausa tinkamai suformuluota pagal pirmiau aprašytą procesą, priskyrimo sistema užklausą pateikusiai paskirstymo sistemai siunčia paslaugos teikimo ir (arba) rezervavimo konkrečiame traukinyje atsakymą.

Pagrindiniai rezervavimo atsakymų tipai:

- paslaugos teikimo atsakymas,
- rezervavimo patvirtinimas,
- dalinio panaikinimo patvirtinimas,
- visiško panaikinimo patvirtinimas,
- neigiamas atsakymas.

Šis procesas vykdomas kaip atsakas į užklausą, gautą priskyrimo sistemoje pagal pirmiau aprašytą procesą.

Pranešimo, kuriuo vykdomas įpareigojimas, duomenų elementai ir informacijos turinys atitinka šiuos reikalavimus:

— techniniame dokumente B.5 (žr. III priedą) nurodytus reikalavimus

— arba kitus standartus,

atsižvelgiant į užklausą pateikiančioje priskyrimo sistemoje naudojamą protokolą.

4.2.8. *Automobilių vežimo sąlygų informacijos tvarkymas*

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip geležinkelio įmonės užtikrina, kad būtų teikiama informacija apie automobilių ir (arba) motociklų (sąvoka *automobiliai* toliau tekste suprantama kaip *automobiliai ir (arba) motociklai*) vežimo sąlygas, jei geležinkelio įmonė teikia tokią paslaugą.

Šiuo pagrindiniu parametru užtikrinama, kad keleiviai galėtų gauti informaciją apie automobilių vežimo sąlygas. Priskyrimo sistema turi gebėti apdoroti pranešimus bent pagal techniniame dokumente B.5 (žr. III priedą) nurodytą protokolą.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos taip: informacijos apie automobilių vežimo sąlygas tvarkymo nuostatos taikomos toms geležinkelio įmonės keleivių vežimo paslaugoms, kurias teikiant siūloma automobilių vežimo paslauga; šio pagrindinio parametro nuostatos dėl elektroninės užklauso ir (arba) patvirtinimo taikomos tuo atveju, jei tarp užklauso teikiančiosios ir priskiriančiosios šalių yra susitarimas dėl paslaugų teikimo, kai tokią automobilio vežimo paslaugą galima arba privaloma rezervuoti.

Šis pagrindinis parametras taikomas taip:

4.2.8.1. *Geležinkelio įmonė skelbia informaciją apie automobilių vežimo sąlygas*

Geležinkelio įmonė keleiviams skelbia automobilių vežimo sąlygas, jei geležinkelio įmonė teikia tokią vežimo paslaugą. Ši informacija skelbiama bent geležinkelio įmonės oficialioje interneto svetainėje. Interneto svetainė atitinka žiniatinklio turinio prieigos gaires, kuriose atsižvelgta į žmonių, turinčių klausos ir (arba) regos sutrikimų, poreikius.

Sąlygose išvardijami bent šie dalykai:

— traukinių, kuriuose teikiama automobilių vežimo paslauga, tipai ir (arba) numeriai,

— konkretus laikas ir (arba) laikotarpis, kuriuo galima vežti automobilius,

— standartiniai mokesčio už automobilių vežimą tarifai (įsk. vietų automobilio keleiviams tarifus, jei tokią paslaugą teikia geležinkelio įmonė),

— konkretus automobilių pakrovimo į traukinį vietos adresas ir laikas,

— konkretus paskirties vietos adresas ir traukinio atvykimo į paskirties stotį laikas,

— automobilių vežimo paslaugai taikomi automobilio dydžio, masės ir kiti apribojimai.

Šios sąlygos pirmą kartą skelbiamos ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo šios TSS įsigaliojimo. Šios informacijos pakeitimai paskelbiami bent prieš šešias dienas iki jiems įsigaliojant. Geležinkelio įmonė išvardija straipsnius, kuriuose padaryta pakeitimų. Kiekvienu tokiu atveju geležinkelio įmonė palieka savo oficialioje interneto svetainėje ir ankstesnę šios informacijos versiją.

4.2.8.2. Geležinkelio įmonė arba bilietų pardavėjas siunčia automobilių vežimo paslaugos teikimo ir (arba) rezervavimo užklausą rezervavimo sistemai

Galimybė rezervuoti paslaugą priklauso nuo to, ar tarp susijusių vežėjo (-ų) ir platintojo (-ų) yra komercinis susitarimas. Tokiuose susitarimuose gali būti numatyti mokesčiai, techniniai ir saugumo standartai, su konkrečiais traukiniais, kelionės pradžios ir (arba) pabaigos vieta, tarifais, pardavimo kanalais susiję apribojimai ir t. t.

Jei geležinkelio įmonė arba bilietų pardavėjas automobilių vežimo paslaugos teikimo ir (arba) rezervavimo užklausą pateikia IT priemonėmis, toks ryšys turi atitikti šiam procesui taikomus reikalavimus.

Jei tarp dalyvaujančių šalių yra susitarimas, prašymą teikianti paskirstymo sistema siunčia priskyrimo sistemai nurodytos rūšies automobilių vežimo paslaugos teikimo ir (arba) rezervavimo tam tikrame traukinyje užklausas.

Pagrindiniai rezervavimo užklausų tipai:

- paslaugos teikimo užklausa,
- rezervavimo užklausa,
- dalinio panaikinimo užklausa,
- visiško panaikinimo užklausa.

Šis procesas vykdomas gavus kliento užklausą, perduotą geležinkelio įmonės paskirstymo sistemai.

Pranešimo, kuriuo vykdomas įpareigojimas, duomenų elementai ir informacijos turinys atitinka šiuos reikalavimus:

- techniniame dokumente B.5 (žr. III priedą) apibrėžtus elementus (tuo atveju visos priskyrimo sistemos turi gebėti interpretuoti užklausą ir į ją atsakyti)
- arba kitus taikomus standartus (tuo atveju priskyrimo sistema turi gebėti interpretuoti užklausą ir į ją atsakyti tik tuo atveju, jei yra konkretus susitarimas su užklausą pateikiančia paskirstymo sistema).

4.2.8.3. Priskiriančioji rezervavimo sistema siunčia automobilių vežimo paslaugos teikimo ir (arba) rezervavimo atsakymą

Jei geležinkelio įmonė automobilių vežimo paslaugos teikimo ir (arba) rezervavimo atsakymus pateikia IT priemonėmis, ji turi laikytis atitinkamų šio proceso taisyklių.

Jei automobilių vežimo paslaugos rezervavimo užklausa tinkamai suformuluota pagal pirmiau aprašytą procesą, priskyrimo sistema užklausą pateikusiai paskirstymo sistemai siunčia paslaugos teikimo ir (arba) rezervavimo konkrečiame traukinyje atsakymą.

Pagrindiniai rezervavimo atsakymų tipai:

- paslaugos teikimo atsakymas,
- rezervavimo patvirtinimas,
- dalinio panaikinimo patvirtinimas,
- visiško panaikinimo patvirtinimas,
- neigiamas atsakymas.

Šis procesas vykdomas kaip atsakas į užklausą, gautą priskyrimo sistemoje pagal pirmiau aprašytą procesą.

Pranešimo, kuriuo vykdomas įpareigojimas, duomenų elementai ir informacijos turinys atitinka šiuos reikalavimus:

— techniniame dokumente B.5 (žr. III priedą) apibrėžtus elementus

— arba kitus standartus,

atsižvelgiant į užklausą siunčiančioje paskirstymo sistemoje naudojamą protokolą.

4.2.9. Vietų esamumo ir (arba) rezervavimo tvarkymas

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip geležinkelio įmonės rezervuoja keleivių vietas. Įvairių tipų vietos keleiviams (pvz., sėdynės, miegamosios vietos, gultai, pirmumo tvarka žmonėms su judėjimo negalia skirtos sėdimosios vietos, vietos neįgaliųjų vežimėliams, universalios miegamosios kupė (žr. PRM TSS 4.2.4 skirsnį)) toliau tekste vadinamos vietos, nebent reikėtų pateikti konkretesnę informaciją. Dviračių, automobilių ir RJA aptarnavimo rezervavimas aprašytas kituose skyriuose nagrinėjant atskirus pagrindinius parametrus.

Vietų rezervavimas gali būti tiesiog vietos keleiviui rezervavimas kaip vežimo sutarties papildymas arba gali būti sudėtinės transakcijos, apimančios ir vietą keleiviui, ir vežimo sutartį, dalis.

Šiuo pagrindiniu parametru užtikrinama, kad išduodančioji ir priskiriančioji geležinkelio įmonės keistųsi tinkama esamumo ir rezervavimo informacija. Priskyrimo sistema turi gebėti tvarkyti pranešimus bent pagal techniniame dokumente B.5 (žr. III priedą) nurodytą protokolą.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos tuo atveju, jei tarp užklauso teikiančiosios ir priskiriančiosios šalių yra susitarimas dėl paslaugų teikimo, kai paslauga galima arba privaloma rezervuoti.

Šiam pagrindiniam parametru taikomi šie procesai:

4.2.9.1. Geležinkelio įmonė arba bilietų pardavėjas siunčia esamumo ir (arba) rezervavimo užklausą priskiriančiajai rezervavimo sistemai

Galimybė rezervuoti vietą priklauso nuo to, ar tarp susijusių vežėjo (-ų) ir platintojo (-ų) yra komercinis susitarimas. Tokiuose susitarimuose gali būti numatyti mokesčiai, techniniai ir saugos standartai, su konkrečiais traukiniais, kelionės pradžios ir (arba) pabaigos vieta, tarifais, pardavimo kanalais susiję apribojimai ir t. t.

Jei tarp dalyvaujančių šalių yra susitarimas, prašymą teikianti paskirstymo sistema siunčia priskyrimo sistemai nurodytos rūšies vietos esamumo ir (arba) rezervavimo tam tikrame traukinyje užklauso.

Pagrindiniai rezervavimo užklauso tipai:

— vietos esamumo užklausa,

— rezervavimo užklausa,

— dalinio panaikinimo užklausa,

— visiško panaikinimo užklausa.

Šis procesas vykdomas gavus kliento užklausą, perduotą geležinkelio įmonės paskirstymo sistemai.

Pranešimo, kuriuo vykdomas įpareigojimas, duomenų elementai ir informacijos turinys atitinka šiuos reikalavimus:

- techniniame dokumente B.5 (žr. III priedą) nustatytus elementus (tuo atveju visos priskyrimo sistemos turi gebėti interpretuoti užklausą ir į ją atsakyti)
- arba kitus taikomus standartus (tuo atveju priskyrimo sistema turi gebėti interpretuoti užklausą ir į ją atsakyti tik tuo atveju, jei yra konkretus susitarimas su užklausą pateikiančia paskirstymo sistema).

4.2.9.2. Priskiriančioji rezervavimo sistema siunčia vietos esamumo ir (arba) rezervavimo atsakymą

Jei vietų rezervavimo užklausa tinkamai suformuluota pagal pirmiau aprašytą procesą, priskyrimo sistema užklausą pateikusiai paskirstymo sistemai siunčia vietų esamumo ir (arba) rezervavimo konkrečiame traukinyje atsakymą.

Pagrindiniai rezervavimo atsakymų tipai:

- atsakymas dėl laisvos vietos,
- rezervavimo patvirtinimas,
- dalinio panaikinimo patvirtinimas,
- visiško panaikinimo patvirtinimas,
- keitimo pasiūlymas,
- neigiamas atsakymas.

Šis procesas vykdomas kaip atsakas į užklausą, gautą priskyrimo sistemoje pagal pirmiau aprašytą procesą.

Pranešimo, kuriuo vykdomas įpareigojimas, duomenų elementai ir informacijos turinys atitinka šiuos reikalavimus:

- techniniame dokumente B.5 (žr. III priedą) apibrėžtus elementus
- arba kitus standartus,

atsižvelgiant į užklausą siunčiančioje paskirstymo sistemoje naudojamą protokolą.

4.2.10. Produktų platinimo saugumo elementų tvarkymas

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip priskiriančioji geležinkelio įmonė generuoja saugumo elementus savo produktams platinti.

Šiuo pagrindiniu parametru turi būti užtikrinama, kad geležinkelio įmonė ir keleiviai iš priskiriančiosios geležinkelio įmonės tinkamu laiku gautų įvairiems bilietų tipams reikalingą saugumo informaciją ir nuorodas.

Šiam pagrindiniam parametru taikomi šie procesai:

4.2.10.1. Priskiriančioji sistema sukuria elektroniniu būdu pateikiamo produkto saugumo elementą

Jei geležinkelio įmonė išduoda CIV atitinkantį bilietą ir (arba) rezervavimo dokumentą, geležinkelio bilietų pardavimo punkto (agentūros, mažmenininko) personalas arba geležinkelio įmonės paskirstymo sistema generuoja saugumo informaciją, kuri turi būti įterpta biliete ir (arba) rezervavimo dokumente.

Šis procesas vykdomas kai tik užsakymo statusas ir pardavimo sandorio duomenys sėkmingai nusiunčiami į atitinkamų geležinkelio įmonių paskirstymo sistemą.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka

— produktams platinti skirtų saugumo elementų standartą – tas standartas šiuo metu kuriamas. Todėl tai neišspręstas klausimas, nurodytas II priedo sąraše.

4.2.10.2. Priskyrimo sistema sukuria geležinkelio įmonei bylos nuorodą produktui elektroniniu būdu pateikti

Jei geležinkelio įmonė išduoda CIV atitinkantį bilietą ir (arba) rezervavimo dokumentą, geležinkelio bilietų pardavimo punkto (agentūros, mažmenininko) personalas arba geležinkelio įmonės paskirstymo sistema sukuria bylos nuorodą bilietui ir (arba) rezervavimo dokumentui atgaminti ir įveda visą su bilietu susijusią informaciją į savo paskirstymo sistemą.

Šis procesas vykdomas kai tik užsakymo statusas ir pardavimo sandorio duomenys sėkmingai nusiunčiami į atitinkamų geležinkelio įmonių paskirstymo sistemą.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka

— produktams platinti skirtų saugumo elementų standartą – tas standartas šiuo metu kuriamas. Todėl tai neišspręstas klausimas, nurodytas II priedo sąraše.

4.2.10.3. Priskyrimo sistema sukuria keleiviui nuorodą produktui elektroniniu būdu pateikti

Jei geležinkelio įmonė išduoda CIV atitinkantį bilietą ir (arba) rezervavimo dokumentą, geležinkelio bilietų pardavimo punkto (agentūros, mažmenininko) personalas arba geležinkelio įmonės paskirstymo sistema generuoja bylos nuorodą ir pateikia ją biliete ir (arba) rezervavimo dokumente.

Šis procesas vykdomas kai tik užsakymo statusas ir pardavimo sandorio duomenys sėkmingai nusiunčiami į atitinkamų geležinkelio įmonių paskirstymo sistemą.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka

— produktams platinti skirtų saugumo elementų standartą – tas standartas šiuo metu kuriamas. Todėl tai neišspręstas klausimas, nurodytas II priedo sąraše.

4.2.11. Nupirkto produkto pateikimas klientui (įvykdymas)

Šiuo pagrindiniu parametru nustatomi visi galimi su bilietu ir (arba) rezervavimo dokumentu ir laikmenos rūšimi (pvz., popierius) susiję tiesioginiai ir netiesioginiai įvykdymo būdai.

Šiuo pagrindiniu parametru užtikrinama, kad išdavėjas arba bilietų pardavėjas išduotų bilietus pagal standartus, kuriais užtikrinama sąveika tarp geležinkelio įmonių. Išduodamos tarptautinio ir užsienio pardavimo bilietus, geležinkelio įmonės taiko bent vieną iš skirsnyje 4.2.11.1. *Tiesioginis įvykdymas, taikomas tarptautiniam ir užsienio pardavimui* ir skirsnyje 4.2.11.2. *Netiesioginis įvykdymas, taikomas tarptautiniam ir užsienio pardavimui* išvardytų įvykdymo tipų.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos bent tarptautinio ir užsienio pardavimo tarifams.

4.2.11.1. Tiesioginis įvykdymas, taikomas tarptautiniam ir užsienio pardavimui

Šis procesas yra proceso 4.2.11.2. *Netiesioginis įvykdymas, taikomas tarptautiniam ir užsienio pardavimui*, alternatyva.

Geležinkelio įmonės pripažįsta bent bilietus, atitinkančius techniniame dokumente B.6 (žr. III priedą) pateiktą apibrėžimą, išskyrus tuos atvejus, kai bilietas netinkamas konkrečiai kelionei, kai geležinkelio įmonė turi pagrįstų priežasčių įtarti sukčiavimą, ir kai bilietas naudojamas ne pagal 4.2.4 skirsnyje nurodytas vežimo sąlygas.

Pagrindiniai bilietų tipai nurodyti techniniame dokumente B.6 (žr. III priedą):

- bilietas ir rezervavimo dokumentas,
- tik bilietas,
- tik rezervavimo dokumentas,
- priedai,
- pagerinimas,
- maršruto keitimas,
- įlaipinimo kortelė,
- ypatingieji tarifai, taikomi naudojant nacionalinę geležinkelio kortelę,
- grupės bilietas,
- įvairių rūšių tarptautiniai geležinkelio bilietai,
- lydimos transporto priemonės kuponas,
- kelionės išlaidų patvirtinimo kvitas.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka techninį dokumentą

- B.6 (žr. III priedą).

4.2.11.2. Netiesioginis įvykdymas, taikomas tarptautiniam ir užsienio pardavimui

Šis procesas yra proceso 4.2.11.1. *Tiesioginis įvykdymas, taikomas tarptautiniam ir užsienio pardavimui*, alternatyva.

Jei geležinkelio įmonė parduoda bilietą taikydama netiesioginį įvykdymą vienu iš toliau išvardytų būdų, ji turi laikytis šių standartų:

- CIV atitinkantis produkto pateikimas elektroniniu būdu (išvykstant išduodamas bilietas),
- CIV atitinkantis keleivių žiniaraštis,
- CIV atitinkantis A4 formato bilietas, pateikiamas e. paštu.

Pagrindiniai minėtais būdais išduodamų bilietų tipai:

- atvirasis bilietas (tik kelionė),
- atvirasis bilietas + vietos rezervavimas (kelionė ir vietos rezervavimas),
- atvirasis bilietas + priedas (kelionė ir priedas),
- atvirasis bilietas + vietos rezervavimas + priedas (kelionė, vietos rezervavimas ir priedas),
- bendrosios kainos bilietas (kelionė ir vietos rezervavimas).

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka šiuos techninius dokumentus:

- B.6 (žr. III priedą),
- B.7 (žr. III priedą),
- Europos „išvykstant išduodamo bilieto“ ir Europos „keleivių žiniaraščio“ standartą – tie standartai šiuo metu kuriami. Todėl tai neišspręstas klausimas, nurodytas II priedo sąrašė.

4.2.11.3. Tiesioginis įvykdymas, taikomas vidaus pardavimui

Tai neišspręstas klausimas (žr. II priedą).

4.2.11.4. Netiesioginis įvykdymas, taikomas vidaus pardavimui

Tai neišspręstas klausimas (žr. II priedą).

4.2.12. Informacijos teikimo stoties teritorijoje tvarkymas

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip stoties valdytojas teikia klientams traukinių eismo informaciją stoties teritorijoje.

Nuostatos taikomos tik tuo atveju, jei balso pranešimų ir (arba) atvaizdavimo sistemos buvo atnaujintos, rekonstruotos arba naujai įrengtos.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos bent toms stotims, kuriose sustoja tarptautinių maršrutų traukiniai.

Šiam pagrindiniam parametrui taikomi šie procesai:

4.2.12.1. Stoties valdytojas informuoja stotyje esančius klientus

Stotyje esantiems klientams stoties valdytojas pateikia tokią su traukinių išvykimu susijusią informaciją:

- traukinio tipas ir (arba) numeris,
- paskirties stotis (-ys)
- ir, kai tinkama, sustojimas (-ai) tarpinėje (-se) stotyje (-yse),
- peronas arba kelias,
- išvykimo laikas pagal tvarkaraštį.

Jei traukinių išvykimo informacija pasikeičia, stoties valdytojas pateikia stotyje bent šią traukinio informaciją:

- traukinio tipas ir (arba) numeris,
- paskirties stotis (-ys),
- išvykimo laikas pagal tvarkaraštį,
- nukrypimas nuo plano.

Stoties valdytojas pateikia bent šią su traukinių atvykimu susijusią informaciją:

- išvykimo stotis (-ys),
- atvykimo į stotį laikas,
- traukinio tipas ir (arba) numeris,
- atvykimo peronas arba kelias.

Jei su traukinių atvykimu susijusi informacija pasikeičia, stoties valdytojas pateikia bent šią su tais traukiniais susijusią informaciją:

- traukinio tipas ir (arba) numeris,
- išvykimo stotis (-ys),
- atvykimo laikas pagal tvarkaraštį,
- nukrypimas nuo plano.

Nukrypimą nuo plano sudaro:

- esminis vėlavimas,
- perono arba kelio pakeitimas,
- visiškas ar dalinis reiso atšaukimas,
- traukinio maršruto pakeitimas.

Stoties valdytojas, atsižvelgdamas į susitarimus su geležinkelio įmonėmis ir (arba) infrastruktūros valdytojais, priima sprendimus dėl:

- informavimo sistemos tipo (vaizdavimas ir (arba) balso pranešimas),
- informacijos pateikimo momento,
- vietos, kurioje bus įrengta stoties informavimo sistema.

Atsižvelgdamas į galiojančius susitarimus, geležinkelio įmonės ir (arba) infrastruktūros valdytojai informaciją apie nuokrypius tinkamu laiku pateikia stoties valdytojui.

4.2.13. *Informacijos teikimo transporto priemonėse tvarkymas*

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip geležinkelio įmonė teikia traukinių važiavimo informaciją transporto priemonėse.

Nuostatos taikomos naujiems, atnaujintiems arba modernizuotiems geležinkelių riedmenims, jei informavimo (balso pranešimų ir (arba) vaizdavimo) sistemos juose atnaujintos arba naujai įrengtos.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos bent visiems tiems traukiniams, kuriais teikiamos tarptautinės paslaugos.

Šiam pagrindiniam parametru taikomi šie procesai:

4.2.13.1. Geležinkelio įmonė informuoja traukinyje esančius keleivius

Geležinkelio įmonės traukinyje esantiems keleiviams

— išvykimo stotyje ir svarbiausiose tarpinio sustojimo stotyse pateikia šią informaciją:

— traukinio tipas ir (arba) numeris,

— galutinė paskirties vieta (-os),

— kai tinkama, tarpinio sustojimo stotys,

— esminis vėlavimas,

— vėlavimo priežastys, jei žinomos;

prieš atvykstant į visas tarpinio sustojimo stotis pateikia šią informaciją:

— kito sustojimo stotis (stoties pavadinimas);

prieš atvykstant į svarbiausią tarpinio sustojimo stotį ir į paskirties stotį pateikia šią informaciją:

— kito sustojimo stotis (stoties pavadinimas),

— planinis atvykimo laikas,

— numatomasis atvykimo laikas ir (arba) kita vėlavimo informacija,

— kitos pagrindinės jungiamosios paslaugos (geležinkelio įmonės nuožiūra).

Geležinkelio įmonė priima sprendimą dėl:

— informavimo sistemos tipo (vaizdavimas ir (arba) balso pranešimai),

— informacijos pateikimo momento,

— vietos, kurioje bus įrengti traukinio informavimo sistemos įrenginiai.

4.2.14. Traukinio parengimas

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip geležinkelio įmonė, atlikus traukinio parengimo išvykti užduotis, nustatytas OPE TSS 4.2.3.3 skirsnyje, arba pasikeitus traukinio numeriui, turi informuoti infrastruktūros valdytoją, kad traukinys parengtas prieigai prie tinklo.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos visiems geležinkelio įmonės traukiniams.

Šiam pagrindiniam parametru taikomi šie procesai:

4.2.14.1. Pranešimas „Traukinys parengtas“, taikomas visiems traukiniams

Geležinkelio įmonė infrastruktūros valdytojui pranešimą „Traukinys parengtas“ siunčia kiekvieną kartą, kai traukinys parengiamas prieigai prie tinklo pirmą kartą, nebent pagal nacionalines taisykles infrastruktūros valdytojas tvarkaraštį pripažįsta kaip pranešimą „Traukinys parengtas“. Pastaruoju atveju, jei traukinys neparengtas, geležinkelio įmonė kuo greičiau informuoja infrastruktūros valdytoją ir, kai tinkama, stoties valdytoją.

Pranešimą sudaro bent šie dalykai:

- traukinio ir (arba) maršruto numeris,
- traukinio parengties nuoroda, t. y. kad traukinys yra parengtas ir gali važiuoti.

Kita informacija, pvz.:

- maršruto pradžios punktas, nurodant maršruto užsakymo laiką,
- maršruto pabaigos punktas nurodant laiką, kuriuo siūlomas traukinys turi atvykti į paskirties vietą,

gali būti pateikiama tame pačiame pranešime.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka bent pranešimo „Traukinys parengtas“ reikalavimus, nurodytus techniniame dokumente

- B.30 (žr. III priedą).

Be to, tuo tikslu gali būti taikomi kiti esami standartai, jei dalyvaujančios šalys yra sudariusios konkretų susitarimą, kuriuo leidžiama naudoti tuos standartus.

4.2.15. *Traukinio važiavimo informacija ir prognozė*

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma traukinio važiavimo informacija ir traukinio važiavimo prognozė. Juo turi būti nustatoma, kaip palaikomas ryšys tarp infrastruktūros valdytojo ir geležinkelio įmonės, taip pat tarp geležinkelio įmonės ir stoties valdytojo, kad būtų keičiamasi traukinių važiavimo informacija ir traukinių važiavimo prognozėmis.

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip infrastruktūros valdytojas privalo tinkamu laiku siųsti traukinio važiavimo informaciją geležinkelio įmonei ir kitam su traukinio naudojimu susijusiam gretimoms infrastruktūros valdytojui.

Traukinio važiavimo informacija pranešama apie esamą traukinio statusą pagal sutartį nustatytuose pranešimo punktuose.

Traukinio važiavimo prognozė naudojama pateikti informaciją apie numatomąjį laiką pagal sutartį nustatytuose prognozės punktuose. Ši pranešimą infrastruktūros valdytojas siunčia geležinkelio įmonei ir su traukinio važiavimu susijusiam gretimoms infrastruktūros valdytojui. Atsižvelgdamos į galiojančius susitarimus, geležinkelio įmonės ir (arba) infrastruktūros valdytojai traukinio važiavimo prognozės informaciją tinkamu laiku pateikia stoties valdytojui.

Maršruto sutartyje nustatomi su traukinio važiavimu susiję pranešimo punktai.

Šiuo pagrindiniu parametru apibūdinamas pranešimo turinys; juo nenustatomas traukinio važiavimo prognozės sudarymo procesas.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos visiems geležinkelio įmonės traukiniams.

Šiam pagrindiniam parametru taikomi šie procesai:

4.2.15.1. Traukinio važiavimo informacija, taikoma visiems traukiniams

Infrastruktūros valdytojas geležinkelio įmonei siunčia pranešimą „Traukinio važiavimo informacija“. Šis procesas vykdomas kai tik traukinys pasiekia pagal sutartį numatytus pranešimo punktus, kuriuose numatyta pateikti traukinio važiavimo informaciją. Sutartinis pranešimo punktas gali būti, be kitų, perleidimo vieta, stotis arba traukinio maršruto paskirties vieta.

Pranešimą sudaro bent šie dalykai:

- traukinio ir (arba) maršruto numeris (traukinio ID),
- laikas pagal tvarkaraštį ir tikrasis laikas sutartiniame pranešimo punkte,
- pranešimo punkto identifikavimo informacija,
- traukinio statusas pranešimo punkte (atvykimas, išvykimas, pravažiavimas, išvykimas iš pradinės stoties, atvykimas į galutinę paskirties vietą).

Kita informacija, pvz.:

- nuokrypis nuo užsakyto laiko pagal tvarkaraštį (minutėmis),
- vėlavimo priežastis (jei žinoma)

gali būti pateikiama tame pačiame pranešime.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka bent pranešimo „TrainRunningInformationMessage“ reikalavimus, nurodytus techniniame dokumente

- B.30 (žr. III priedą).

Be to, tuo tikslu gali būti taikomi kiti esami standartai, jei dalyvaujančios šalys yra sudariusios konkretų susitarimą, kuriuo leidžiama naudoti tuos standartus.

4.2.15.2. Traukinio važiavimo prognozė, taikoma visiems traukiniams

Infrastruktūros valdytojas geležinkelio įmonei siunčia pranešimą „Traukinio važiavimo prognozė“.

Šis procesas vykdomas kai tik traukinys pasiekia pagal sutartį numatytą pranešimo punktą, kuriame numatyta pateikti traukinio važiavimo prognozę. Sutartinis prognozės punktas gali būti, be kitų, perleidimo vieta arba stotis. Traukinio važiavimo prognozė taip pat gali būti siunčiama prieš traukiniui pradendant važiuoti. Papildomo vėlavimo tarp dviejų pranešimo punktų riba turi būti nustatyta geležinkelio įmonės ir infrastruktūros valdytojo, kuriam turi būti siunčiama pradinė ar nauja prognozė, sutartyje. Jei vėlavimas nežinomas, infrastruktūros valdytojas turi siųsti „Paslaugos nutraukimo pranešimą“ (žr. skirsnį 4.2.16. *Paslaugos nutraukimo informacija*).

Traukinio važiavimo prognozės pranešime turi būti nurodytas numatomas laikas, taikomas sutartiniams prognozės punktam.

Atsižvelgdamos į galiojančius susitarimus, geležinkelio įmonės ir (arba) infrastruktūros valdytojai traukinio važiavimo prognozės informaciją tinkamu laiku pateikia stoties valdytojui.

Infrastruktūros valdytojas šį pranešimą siunčia kitam su traukinio važiavimu susijusiam gretimos infrastruktūros valdytojui.

Pranešimą turi sudaryti bent šie dalykai:

- traukinio ir (arba) maršruto numeris (traukinio ID)
- ir kiekvienam sutartiniam prognozės punktui taikoma informacija:
  - laikas pagal tvarkaraštį ir numatomasis laikas,
  - sutartinio prognozės punkto identifikavimo informacija,
- traukinio statusas sutartiniame prognozės punkte (atvykimas, išvykimas, pravažiavimas, atvykimas į galutinę paskirties vietą).

Kita informacija, pvz.:

— numatomas nuokrypis nuo užsakyto laiko pagal tvarkaraštį (minutėmis),

— vėlavimo priežastis (jei žinoma)

gali būti siunčiama tame pačiame pranešime.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka bent pranešimo „TrainRunningForecastMessage“ reikalavimus, nurodytus techniniame dokumente

— B.30 (žr. III priedą).

Be to, tuo tikslu gali būti taikomi kiti esami standartai, jei dalyvaujančios šalys yra pasirašiusios konkretų susitarimą, kuriuo leidžiama naudoti tuos standartus.

4.2.16. Paslaugos nutraukimo informacija

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip geležinkelio įmonė ir infrastruktūros valdytojas tarpusavyje keičiasi paslaugos nutraukimo informacija.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos visiems geležinkelio įmonės traukiniams.

Kad būtų galima reaguoti į keleivių skundus, geležinkelio įmonėms, bilietų pardavėjams ir (arba) įgaliotoms valstybės institucijoms suteikiama galimybė gauti paslaugos nutraukimo duomenis bent dvylika mėnesių po to, kai tie duomenys nustojo galioti.

Šiam pagrindiniam parametru taikomi šie procesai:

4.2.16.1. Bendrosios pastabos

Geležinkelio įmonė informuoja infrastruktūros valdytoją apie traukinių eksploatacinę būklę, kaip apibrėžta OPE TSS 4.2.3.3.2 skirsnyje.

Jei traukinio važiavimas nutraukiamas, infrastruktūros valdytojas siunčia pranešimą „Traukinio važiavimas nutrauktas“, kaip nurodyta toliau.

4.2.16.2. Pranešimas „Traukinio važiavimas nutrauktas“, taikomas visiems traukiniams

Jei traukinio važiavimas nutraukiamas, infrastruktūros valdytojas pateikia šį pranešimą gretimos infrastruktūros valdytojui ir geležinkelio įmonei (-ėms).

Jei vėlavimo trukmė yra žinoma, infrastruktūros valdytojas privalo siųsti traukinio važiavimo prognozės pranešimą (žr. skirsnį 4.2.15.2. *Traukinio važiavimo prognozė*).

Pagrindiniai šio pranešimo duomenų elementai:

— traukinio ir (arba) maršruto numeris (traukinio ID),

— vietos identifikavimo informacija, pateikiama atsižvelgiant į vietos informacijos faile nurodytą kitą vietą, į kurią turi važiuoti traukinys,

— važiavimo nutraukimo pradžios laikas,

— išvykimo data ir laikas pagal tvarkaraštį šioje vietoje,

— važiavimo nutraukimo priežasties kodas ir (arba) apibūdinimas.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka bent pranešimo „TrainRunningInterruptionMessage“ reikalavimus, nurodytus techniniame dokumente

— B.30 (žr. III priedą).

Be to, tuo tikslu gali būti taikomi kiti esami standartai, jei dalyvaujančios šalys yra sudariusios konkretų susitarimą, kuriuo leidžiama naudoti tuos standartus.

4.2.17. Traukinių tvarkaraščio trumpalaikių duomenų tvarkymas

Šiuo pagrindiniu parametru nustatoma, kaip prieigą turinčioji šalis ir infrastruktūros valdytojas turėtų tvarkyti skubius maršruto užsakymus. Šie reikalavimai taikomi visiems skubiems maršruto užsakymams.

Į šį pagrindinį parametru neįtraukti traukinių eismo valdymo klausimai. Laiko riba tarp skubių maršruto užsakymų ir maršruto pakeitimų dėl traukinių eismo valdymo nustatoma vietos susitarimais. Skubiems transporto paslaugų poreikiams (pvz., specialūs traukinys, papildomas traukinys) patenkinti turi būti galima pateikti skubių maršruto užsakymą. Tuo tikslu prieigą turinčioji šalis, teikianti skubių maršruto užsakymą, infrastruktūros valdytojui turi pateikti visą reikalingą informaciją, nurodydama, kada ir kur turi važiuoti traukinys, taip pat kitus susijusius duomenis.

Europos lygmeniu trumpiausio termino nenustatoma. Tinklo nuostatuose gali būti nustatomas trumpiausias terminas.

Kiekvienas infrastruktūros valdytojas atsakingas už maršruto jo infrastruktūroje tinkamumą, o geležinkelio įmonė privalo patikrinti, ar traukinio charakteristikos atitinka jos užsakyto maršruto duomenyse nurodytas vertes.

Toliau aprašyti įvairūs galimi scenarijai.

- A scenarijus: prieigą turinčioji šalis susisiekiama su visais tiesiogiai susijusiais infrastruktūros valdytojais (A atvejis) arba kreipiasi į reikiamą vietą taikant vieno langelio principą (B atvejis), kad užsakytų maršrutą visam reisui. Šiuo atveju prieigą turinčioji šalis taip pat turi visą reisą valdyti traukinį.
- B scenarijus: kiekviena reise dalyvaujanti prieigą turinčioji šalis tiesiogiai kreipiasi į vietos infrastruktūros valdytoją arba į reikiamą vietą taikant vieno langelio principą, kad užsakytų maršrutą tai reiso daliai, kurioje ji valdo traukinį.

Pagal abu scenarijus maršruto paskyrimo pagal skubių užsakymą procedūra yra prieigą turinčiosios šalies ir infrastruktūros valdytojo dialogas – jame pateikiami šie pranešimai:

- maršruto užsakymo pranešimas,
- išsamių maršruto duomenų pranešimas,
- pranešimas „Maršrutas negalimas“,
- pranešimas „Maršrutas patvirtintas“,
- pranešimas „Išsamūs maršruto duomenys atmeti“,
- pranešimas „Maršruto atsisakyta“,
- pranešimas „Užsakytas maršrutas nebegalimas“,
- gavimo patvirtinimo pranešimas.

Traukinių reisams, kuriems maršrutas jau užsakytas ir paskirtas, maršruto užsakymo kartoti nereikia, nebent vėlavimas viršytų geležinkelio įmonės ir infrastruktūros valdytojo sutartyje nustatytą vertę arba traukinio sudėtis būtų pakeista taip, kad esamas maršruto užsakymas nustotų galioti.

Šio pagrindinio parametro nuostatos taikomos tvarkant maršruto užsakymus visiems geležinkelio įmonės traukiniams, bet tik tuo atveju, jei skubiems maršruto užsakymams dalyvaujančios šalys telematikos priemonės naudoja taip, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/14/EB⁽¹⁾ II priede.

(1) OL L 75, 2001 3 15, p. 29.

Tuo atveju šiam pagrindiniam parametru taikomi šie procesai:

4.2.17.1. Maršruto užsakymo pranešimas

Šį pranešimą prieigą turinčioji šalis siūnia infrastruktūros valdytoji; pranešimą sudaro šis pagrindinis turinys:

- maršrutą užsakanti prieigą turinčioji šalis,
- maršruto pradžios punktas – maršruto pradinis taškas,
- išvykimo iš maršruto pradinio taško laikas – maršruto užsakymo laikas,
- maršruto pabaigos punktas – traukinio kelionės pabaigos taškas užsakytame maršrute,
- atvykimo į maršruto pabaigos punktą laikas – laikas, kuriuo pasiūlytas traukinys turi atvykti į paskirties vietą,
- užsakoma reiso atkarpa,
- tarpiniai sustojimai ar kiti nustatyti taškai siūlomame maršrute, nurodant atvykimo į tarpinį punktą laiką ir išvykimo iš jo laiką. Jei šis laukelis neužpildomas, tai reiškia, kad traukinys nesustoja tame taške,
- sutarta ir reikalinga traukinio įranga ir (arba) duomenys, susiję su ta reiso atkarpa,
- didžiausias leidžiamas traukinio greitis,
- didžiausias greitis atsižvelgiant į nurodytą (-as) traukinio valdymo sistemą (-as) (nacionalinę ir tarptautinę, pvz., LZB, ETCS),
- kiekvieno traukos geležinkelių riedmenų vieneto – traukos klasė, techninis variantas,
- stumiamasis geležinkelių traukos riedmenų vienetas (traukos klasė, techninis variantas),
- vagonas su valdymo postu (DVT) traukinio priekyje,
- bendras ilgis,
- bendras svoris,
- didžiausia ašies apkrova,
- bendras svoris vienam metrui,
- stabdžių efektyvumas (t. y. naudotina stabdžių sistema ir stabdymo efektyvumas),
- stabdžių tipas (skirta nurodyti, ar naudojamas elektromagnetinis stabdys),
- nustatyta (-os) traukinio valdymo sistema (-os) (nacionalinė(s) ir tarptautinė(s)),
- avarinio stabdžio išjungimas,
- radijo sistema (pvz., GSM-R),
- specialieji kroviniai,
- krovinio gabaritai,
- kitos būtinos techninės sąlygos, kurios neatitinka standartinių matmenų (pvz., ypatingi krovinio gabaritai),
- traukinio kategorija,
- visi kiti specifiniai duomenys, reikalingi maršruto užsakymui vykdyti vietos ar nacionaliniu mastu,
- veiksmų, kuriuos reikia atlikti nurodytame maršruto tarpiniame taške, apibrėžtys,

- už traukinio važiavimą esamoje reiso atkarpoje atsakingos geležinkelio įmonės kodas,
- už traukinį konkrečioje reiso atkarpoje atsakingo infrastruktūros valdytojo kodas,
- kai tinkama, su kita reiso atkarpa susijusių geležinkelio įmonės ir infrastruktūros valdytojo kodai.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka bent pranešimo „PathRequestMessage“ reikalavimus, nurodytus techniniame dokumente

- B.30 (žr. III priedą).

Be to, tuo tikslu gali būti taikomi kiti esami standartai, jei dalyvaujančios šalys yra sudariusios konkrečių susitarimą, kuriuo leidžiama naudoti tuos standartus.

4.2.17.2. Išsamių maršruto duomenų pranešimas

Šį pranešimą siunčia infrastruktūros valdytojas, atsakydamas į prieigą turinčiosios šalies pateiktą maršruto užsakymą; pagrindinis pranešimo turinys:

- maršrutą užsakanti prieigą turinčioji šalis,
- maršruto pradžios punktas – maršruto pradinis taškas,
- išvykimo iš maršruto pradinio taško laikas – maršruto užsakymo laikas,
- maršruto pabaigos punktas – traukinio kelionės pabaigos taškas užsakytame maršrute,
- atvykimo į maršruto pabaigos punktą laikas – laikas, kuriuo pasiūlytas traukinys turi atvykti į paskirties vietą,
- užsakoma reiso atkarpa,
- tarpiniai sustojimai ar kiti nustatyti taškai siūlomame maršrute, nurodant atvykimo į tarpinį punktą laiką ir išvykimo iš jo laiką. Jei šis laukelis neužpildomas, tai reiškia, kad traukinys nesustoja tame taške,
- sutarta ir reikalinga traukinio įranga ir (arba) duomenys, susiję su ta reiso atkarpa,
- didžiausias leidžiamas traukinio greitis,
- didžiausias greitis atsižvelgiant į nurodytą (-as) traukinio valdymo sistemą (-as) (nacionalinę ir tarptautinę, pvz., LZB, ETCS),
- kiekvieno traukos geležinkelių riedmenų vieneto traukos klasė, techninis variantas,
- stumiamasis geležinkelių traukos riedmenų vienetas (traukos klasė, techninis variantas),
- vagonas su valdymo postu (DVT) traukinio priekyje,
- bendras ilgis,
- bendra masė,
- didžiausia ašies apkrova,
- bendroji masė vienam metrui,
- stabdžių efektyvumas (t. y. naudotina stabdžių sistema ir stabdymo efektyvumas),

- stabdžių tipas (skirta nurodyti, ar naudojamas elektromagnetinis stabdys),
- nustatyta (-os) traukinio valdymo sistema (-os) (nacionalinė(s) ir tarptautinė(s)),
- avarinio stabdžio išjungimas,
- radijo sistema (pvz., GSM-R),
- SC (specialieji kroviniai),
- krovinio gabaritai,
- kitos būtinos techninės sąlygos, kurios neatitinka įprastų matmenų (pvz., ypatingi krovinio gabaritai),
- traukinio kategorija,
- visi kiti specifiniai duomenys, reikalingi maršruto užsakymui vykdyti vietos ar nacionaliniu mastu,
- apibrėžtys veiksmų, kuriuos reikia atlikti nurodytame maršruto tarpiniame taške,
- už traukinio važiavimą esamoje reiso atkarpoje atsakingos geležinkelio įmonės kodas,
- už traukinį konkrečioje reiso atkarpoje atsakingo infrastruktūros valdytojo kodas,
- kai tinkama, su kita reiso atkarpa susijusių geležinkelio įmonės ir infrastruktūros valdytojo kodai.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka bent pranešimo „PathDetailsMessage“ reikalavimus, nurodytus techniniame dokumente

- B.30 (žr. III priedą).

Be to, tuo tikslu gali būti taikomi kiti esami standartai, jei dalyvaujančios šalys sudaro konkretų susitarimą, kuriuo leidžiama naudoti tuos standartus.

4.2.17.3. Pranešimas „Maršrutas negalimas“

Jei maršrutas negalimas, infrastruktūros valdytojas maršruto užsakymą pateikusiai prieigą turinčiajai šaliai siunčia šį pranešimą:

- maršruto pradžios punktas – traukinio kelionės pradžios taškas maršrute,
- maršruto pabaigos punktas,
- išvykimo iš maršruto pradinio taško laikas – maršruto užsakymo laikas,
- nurodymas, kad maršrutas yra negalimas,
- priežastis, kodėl maršrutas negalimas.

Tuo pačiu metu kaip siųsdamas šį pranešimą arba kuo skubiau infrastruktūros valdytojas, nereikalaujantis iš geležinkelio įmonės papildomo užsakymo, turi siųsti alternatyvų pasiūlymą („Išsamios maršruto informacijos pranešimą“).

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka bent pranešimo „PathNotAvailableMessage“ reikalavimus, nurodytus techniniame dokumente

- B.30 (žr. III priedą).

Be to, tuo tikslu gali būti taikomi kiti esami standartai, jei dalyvaujančios šalys yra sudariusios konkretų susitarimą, kuriuo leidžiama naudoti tuos standartus.

4.2.17.4. Pranešimas „Maršrutas patvirtintas“

Užsakymą teikianti prieigą turinčioji šalis, norėdama užsakyti maršrutą ir (arba) patvirtinti infrastruktūros valdytojo pasiūlyto maršruto užsakymą, siunčia šį pranešimą:

- maršruto identifikavimo numeris,
- maršruto pradžios punktas – traukinio kelionės pradžios taškas maršrute,
- maršruto pabaigos punktas,
- išvykimo iš maršruto pradinio taško laikas – maršruto užsakymo laikas,
- maršruto pabaigos punktas – traukinio kelionės pabaigos taškas užsakytame maršrute,
- atvykimo į maršruto pabaigos punktą laikas – laikas, kuriuo pasiūlytas traukinys turi atvykti į paskirties vietą,
- nurodymas, kad prieigą turinčioji šalis priima maršruto pasiūlymą.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka bent pranešimo „PathConfirmedMessage“ reikalavimus, nurodytus techniniame dokumente

- B.30 (žr. III priedą).

Be to, tuo tikslu gali būti taikomi kiti esami standartai, jei dalyvaujančios šalys yra sudariusios konkretų susitarimą, kuriuo leidžiama naudoti tuos standartus.

4.2.17.5. Pranešimas „Išsamūs maršruto duomenys atmesti“

Užsakymą teikianti prieigą turinčioji šalis, norėdama atmesti infrastruktūros valdytojo pasiūlytą maršrutą, kurio išsamios informacijos pranešimą jis pateikė, siunčia šį pranešimą:

- maršruto identifikavimo numeris,
- nurodymas, kad maršrutas, kurio išsamūs duomenys pateikti, atmetamas,
- priežastis, dėl kurios pasiūlytas maršrutas atmetamas arba prieigą turinčioji šalis prašo daryti pakeitimą,
- maršruto pradžios punktas – traukinio kelionės pradžios taškas maršrute,
- maršruto pabaigos punktas,
- išvykimo iš maršruto pradinio taško laikas – maršruto užsakymo laikas,
- maršruto pabaigos punktas – traukinio kelionės pabaigos taškas užsakomame maršrute,
- atvykimo į maršruto pabaigos punktą laikas – laikas, kuriuo pasiūlytas traukinys turi atvykti į paskirties vietą.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka bent pranešimo „PathDetailsRefusedMessage“ reikalavimus, nurodytus techniniame dokumente

- B.30 (žr. III priedą).

Tuo tikslu gali būti taikomi ir kiti esami standartai, jei dalyvaujančios šalys yra sudariusios konkretų susitarimą, kuriuo leidžiama naudoti tuos standartus.

4.2.17.6. Pranešimas „Maršruto atsisakyta“

Norėdama atsisakyti užsakyto maršruto, prieigą turinčioji šalis siunčia šį pranešimą:

- maršruto identifikavimo numeris,
- reiso atkarpa, kurios atsisakoma,
- nurodymas, kad maršruto atsisakoma,
- atsisakomo maršruto pradžios punktas – traukinio kelionės pradžios taškas maršrute,
- maršruto pabaigos punktas,
- išvykimo iš atsisakomo maršruto pradinio taško laikas – atsisakomo maršruto užsakymo laikas,
- atsisakomo maršruto pabaigos punktas – traukinio kelionės pabaigos taškas užsakytame maršrute,
- atvykimo į užsakyto maršruto pabaigos punktą laikas – laikas, kuriuo pasiūlytas traukinys turėjo atvykti į paskirties vietą.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka bent pranešimo „PathCancelledMessage“ reikalavimus, nurodytus techniniame dokumente

- B.30 (žr. III priedą).

Be to, tuo tikslu gali būti taikomi kiti esami standartai, jei dalyvaujančios šalys yra sudariusios konkretų susitarimą, kuriuo leidžiama naudoti tuos standartus.

4.2.17.7. Pranešimas „Gavimo patvirtinimas“

Jei reikalingo atsakymo į bet kurį iš minėtų pranešimų negalima pateikti per 5 minutes, infrastruktūros valdytojai ir prieigą turinčiosios šalys pasikeičia šiuo pranešimu:

- pranešimas „Gavimo patvirtinimas“ – juo nurodoma, kad šio pranešimo siuntėjas jam skirtą pranešimą gavo ir ims atitinkamų veiksmų.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka bent pranešimo „ReceiptConfirmationMessage“ reikalavimus, nurodytus techniniame dokumente

- B.30 (žr. III priedą).

Be to, tuo tikslu gali būti taikomi kiti esami standartai, jei dalyvaujančios šalys yra sudariusios konkretų susitarimą, kuriuo leidžiama naudoti tuos standartus.

4.2.17.8. Pranešimas „Užsakytas maršrutas nebegalimas“

Infrastruktūros valdytojas siunčia šį pranešimą prieigą turinčiajai šaliai, kad praneštų, jog užsakytas maršrutas nebegalimas. Maršrutas tapo nebegalimas dėl svarbios priežasties, pvz., stambios avarijos. Pranešimo turinys:

- maršruto numeris,
- pagal tvarkaraštį numatyto traukinio, kuriam maršrutas nebegalimas, numeris (jei infrastruktūros valdytojui žinomas),
- užsakyto maršruto pradžios punktas – traukinio kelionės pradžios taškas maršrute,
- maršruto pabaigos punktas,
- išvykimo iš užsakyto maršruto pradinio taško laikas – užsakyto maršruto užsakymo laikas,

- užsakyto maršruto pabaigos punktas – traukinio kelionės pabaigos taškas užsakytame maršrute,
- atvykimo į užsakyto maršruto pabaigos punktą laikas – laikas, kuriuo pasiūlytas traukinys turėjo atvykti į paskirties vietą,
- priežastis.

Minėtas procesas ir jame naudojama informacija atitinka bent pranešimo „PathNotAvailableMessage“ reikalavimus, nurodytus techniniame dokumente

- B.30 (žr. III priedą).

Be to, tuo tikslu gali būti taikomi kiti esami standartai, jei dalyvaujančios šalys yra sudariusios konkretų susitarimą, kuriuo leidžiama naudoti tuos standartus.

4.2.18. *Su šia TSS susijusių duomenų ir informacijos kokybė*

4.2.18.1. Reikalavimai

Siekiant šios TSS atitikties, taikomi toliau išdėstyti duomenų ir informacijos kokybės reikalavimai.

Visi subjektai, kuriems skirta ši TSS, atsako už tai, kad kitos geležinkelio įmonės, infrastruktūros valdytojai ar trečiosios šalys galėtų laiku gauti aktualius, nuoseklius, tikslius ir išsamius tinkamos formos duomenis. Kiekvienas šioje TSS nurodytas subjektas atsako už tai, kad klientams (keleiviams), kitoms geležinkelio įmonėms, infrastruktūros valdytojams ar trečiosioms šalims būtų laiku skelbiama aktuali, nuosekli, tiksli ir išsami tinkamo turinio informacija.

Kai duomenys ir informacija naudojami užtikrinant atitiktį kelių šioje TSS nustatytų pagrindinių parametru reikalavimams tuo pačiu metu, subjektai, kuriems skirta ši TSS, užtikrina, kad bendri su tais pagrindiniais parametrais susiję duomenys ir informacija būtų naudojami nuosekliai (pvz., užtikrinant i) tvarkaraščio ir tarifų informacijos ir ii) tarifų ir rezervavimo informacijos nuoseklumą).

Kai informaciją ar duomenis teikia keli šioje TSS nurodyti subjektai, tie subjektai kartu užtikrina, kad teikiamos bendrų duomenų ar informacijos dalys būtų aktualios, nuoseklios, tikslios, išsamios ir suderinamos (pvz., geležinkelio įmonei A ir geležinkelio įmonei B turi būti teikiama nuosekli tvarkaraščio informacija, kad su valstybių siena susiję tvarkaraščių duomenys sutaptų, ir t. t.).

Kai siekiant užtikrinti atitiktį šios TSS reikalavimams naudojami duomenys ar informacija, šioje TSS nurodyti subjektai garantuoja tų duomenų ar informacijos ir šios TSS pagrindiniuose parametruose naudojamų duomenų ir informacijos nuoseklumą (pvz., i) vietos informacijos kodai turi atitikti traukinių važiavimo informaciją ir ii) geležinkelio įmonių kodai turi atitikti įvykdymo informaciją, ir t. t.).

Šios TSS tikslais subjektų teikiamų duomenų ir informacijos kokybė turi būti tokia, kad subjektai, kuriems skirta ši TSS, galėtų išduoti bilietus, kaip nustatyta Reglamento dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų 10 straipsnyje.

Šios TSS tikslais subjektų teikiami duomenys ir informacija turi atitikti tokį kokybės lygį, kad subjektai, kuriems skirta ši TSS, galėtų teikti informaciją, kaip nustatyta Reglamento dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų 10 straipsnyje ir II priede.

4.2.19. *Įvairūs informaciniai failai ir duomenų bazės*

4.2.19.1. Informaciniai failai

Kad būtų galima keleivinius traukinius eksploatuoti Europos tinkle, turi būti pateikti ir visiems paslaugų teikėjams (infrastruktūros valdytojams, geležinkelio įmonėms, įgaliotoms trečiosioms šalims ir stočių valdytojams) prieinami toliau išvardyti informaciniai failai. Duomenys visada turi atitikti tikrąją būklę.

Europos geležinkelio agentūra centralizuotai saugo ir tvarko unikalius kodus, susijusius su šiais duomenimis:

- visų infrastruktūros valdytojų, geležinkelio įmonių, stočių valdytojų ir paslaugas teikiančių įmonių kodų informacijos failą,
- vietovių kodų informacijos failą,
- visų esamų traukinių valdymo sistemų informacijos failą,
- visų įvairių tipų lokomotyvų informacijos failą,
- visų Europos techninės priežiūros dirbtuvių informacijos failą,
- Europos rezervavimo sistemų informacijos failą,
- kodų, skirtų keitimuisi tvarkaraščiais, informacijos failą,
- kodų, skirtų keitimuisi tarifų duomenimis, informacijos failą,
- pranešimų duomenų rinkinių katalogą,
- kodų sąrašo katalogą,
- bet kuriuos kitus failus ir kodų sąrašus, reikalingus naudojantis prieduose pateiktais techniniais dokumentais (jie bus nustatyti pirmuoju etapu).

Kai informacinis failas naudojamas bendrai su TAF TSS, jo kūrimas ir naudojimas turi kuo tiksliau atitikti įgyvendintą TAF TSS, kad būtų galima gauti optimalią naudą.

4.2.19.2. Papildomi reikalavimai duomenų bazėms

Toliau išvardyti papildomi reikalavimai, kuriuos turi atitikti įvairios duomenų bazės. Tai yra:

1. Tapatumo nustatymas

Duomenų bazėje turi būti galimybė nustatyti sistemų naudotojų tapatybę prieš jiems suteikiant prieigą prie duomenų bazės.

2. Saugumas

Duomenų bazėje turi būti užtikrintas saugumo aspektas, t. y. prieigos prie duomenų bazės kontrolė. Galimybė užšifruoti patį duomenų bazės turinį nėra būtina.

3. NNAP

Pasirinkta duomenų bazė turi užtikrinti galimybę taikyti NNAP (nedalomumo, nuoseklumo, atskyrimo, patvarumo) principą.

4. Prieigos kontrolė

Duomenų bazė naudotojams arba sistemoms, kuriems suteiktas leidimas, turi užtikrinti prieigą prie duomenų. Turi būti galima kontroliuoti prieigą prie kiekvieno duomenų įrašo požymio. Duomenų bazėje turi būti keičiamos sąrankos, vaidmeniu grindžiama prieigos kontrolė duomenų įrašams įterpti, atnaujinti arba naikinti.

5. Atsekamumas

Duomenų bazėje turi būti galimybė registruoti visus atliekamus veiksmus, kad būtų galima atsekti visą duomenų įrašo informaciją (kas, kaip, kada padarė turinio pakeitimus).

6. Užrakinimo strategija

Duomenų bazėje turi būti įgyvendinta užrakinimo strategija, kuri leistų naudotis duomenimis net tada, kai įrašus redaguoja kiti naudotojai.

7. Lygiagrečioji prieiga

Duomenų bazėje turi būti užtikrinta galimybė duomenimis tuo pat metu naudotis keliems naudotojams ir sistemoms.

8. Patikimumas

Duomenų bazė turi būti tokio patikimumo, kad užtikrintų reikalaujamą parengtį.

9. Parengtis

Duomenų bazės parengties lygis turi atitikti duomenų pobūdį ir jais grindžiamus veiklos modelius.

10. Prižiūrimumas

Duomenų bazės prižiūrimumas turi atitikti reikalaujamą jos parengtį.

11. Sauga

Pačios duomenų bazės nėra susijusios su sauga. Todėl saugos aspektai joms netaikomi. Tačiau tai nepainiotina su tuo, kad duomenys, pvz., neteisingi arba neaktualūs, gali turėti įtakos saugiam traukinio valdymui.

12. Suderinamumas

Duomenų bazėje turi būti galima naudoti plačiai pripažintą duomenų tvarkymo kalbą, pvz., SQL arba XQL.

13. Importavimo priemonė

Duomenų bazėje turi būti priemonė tam tikros formos duomenims, kurie gali būti naudojami duomenų bazei užpildyti vietoj ranka įvedamų duomenų, importuoti.

14. Eksportavimo priemonė

Duomenų bazėje turi būti visos duomenų bazės arba jos dalies turinio eksportavimo tam tikra forma priemonė.

15. Privalomi laukai

Duomenų bazėje turi būti galimybė naudoti privalomus laukus, kuriuos būtina užpildyti, kad atitinkamas įrašas būtų priimtas į duomenų bazę.

16. Patikimumo tikrinimas

Duomenų bazėje turi būti keičiamos sąrankos patikimumo patikrinimo prieš duomenų įrašus įterpiančią, atnaujinančią ar panaikinant priemonę.

17. Atsako laikas

Duomenų bazės atsako laikas turi būti toks, kad naudotojai galėtų laiku įterpti, atnaujinti arba panaikinti duomenų įrašus.

18. Veikimo aspektai

Informaciniai failai ir duomenų bazės sąnaudų požiūriu veiksmingu būdu užtikrina galimybę naudoti užklausas, reikalingas veiksmingam visų traukinių eismo, kuriam taikomos šios TSS nuostatos, valdymui užtikrinti.

19. Pajėgumo aspektai

Duomenų bazėje turi būti galimybė saugoti visus svarbius keleivinių vagonų ir (arba) tinklo duomenis. Turi būti galima pajėgumą išplėsti paprastomis priemonėmis (t. y. pridėdant daugiau laikmenų ir kompiuterių). Siekiant padidinti pajėgumą neturi reikėti keisti posistemio.

20. Archyviniai duomenys

Duomenų bazėje turi būti galimybė tvarkyti archyvinius duomenis, t. y. užtikrinta galimybė gauti duomenis, kurie jau perkelti į archyvą.

21. Atsarginių kopijų strategija

Turi būti įgyvendinta atsarginių kopijų strategija, suteikianti galimybę atkurti visą per paskutines 24 valandas buvusį duomenų bazės turinį.

22. Komeraciniai aspektai

Naudojamą duomenų bazės sistemą turi būti galima įsigyti rinkoje (COTS produktas) arba gauti nemokamai (atvirojo kodo).

23. Privatumo aspektai

Duomenų bazė turi atitikti valstybės narės, kurioje yra įsisteigusi paslaugą teikianti įmonė, privatumo politikos reikalavimus.

4.2.20. Elektroninis dokumentų perdavimas

Skirsnyje 4.2.21. *Tinklų naudojimas ir ryšiai* aprašomas ryšio tinklas, skirtas keitimuisi duomenimis. Šis tinklas ir aprašytas saugumo aspektų tvarkymas suteikia galimybę naudoti bet kokį perdavimo tinkle būdą, pvz., el. paštą, failų perdavimą (FTP, HTTP) ir t. t. Informacija besikeičiančios šalys, vykdydamos elektroninį dokumentų perdavimą, gali pasirinkti perdavimo būdą, pvz., naudoti FTP.

4.2.21. Tinklų naudojimas ir ryšiai

4.2.21.1. Bendroji architektūra

Ilgainiui atsiras su šiuo posistemiū susijusi didelė ir sudėtinga geležinkelio telematikos priemonių sąveikos bendruomenė, kurią sudarys tūkstančiai subjektų (geležinkelio įmonės, infrastruktūros valdytojai, trečiosios šalys, pvz., mažmenininkai ir valdžios institucijos, kurie konkuruos ir (arba) bendradarbiaus tenkindami rinkos poreikius; ta bendruomenė didės ir ją sudarantys subjektai sąveikaus.

Tinklo ir ryšių infrastruktūra, palaikanti tokią geležinkelio sąveikos bendruomenę, bus grindžiama bendra keitimosi informacija architektūra, kurią žino ir taiko visos dalyvaujančios šalys.

Siūloma keitimosi informacija architektūra:

— yra skirta įvairiarūšiams informacijos modeliams suderinti, semantiškai transformuojant duomenis, kuriais keičiamasi tarp sistemų, bei suderinant veiklos procesus ir taikymo lygio protokolus,

— turi mažiausią poveikį kiekvieno dalyvio įdiegtai esamai IT architektūrai,

— apsaugo jau padarytas IT investicijas.

Keitimosi informacija architektūra pirmenybę daugiausia teikia lygiarangei (angl. *peer-to-peer*) visų dalyvių sąveikai, tačiau kartu garantuoja bendrą geležinkelio sąveikos bendruomenės vientisumą ir nuoseklumą, teikdama centralizuotą paslaugų kompleksą.

Lygiarangių sąveikos modelis suteikia galimybę geriausiai paskirstyti sąnaudas tarp įvairių dalyvių atsižvelgiant į tikrąjį naudojimą ir paprastai kelia mažiau masto keitimo sunkumų.

4.2.21.2. Tinklas

Tinklas užtikrina reikiamą saugumo, perteklumą, duomenų srauto valdymo, statistikos priemonių, pralaidumo didėjimo, vartotojų prieinamumo ir veiksmingo valdymo lygį.

Sąvoka „tinklas“ šiuo atveju žymi ryšio metodą ir koncepciją, o ne fizinį tinklą.

Geležinkelio sąveika grindžiama bendra keitimosi informacija architektūra, kurią žino ir taiko visi dalyviai; taip skatinami nauji dalyviai, ypač klientai, ir mažinamos kliūtys jiems prisidėti.

Pirmiausia į centrinę saugyklą kreipiamasi metainformacijos, pvz., norint sužinoti lygiarangio ryšio partnerio (dalyvio), kurio informacija saugoma, tapatybę arba patikrinti saugumo duomenis. Po to tarp susijusių dalyvių užmezgamas lygiarangis ryšys.

4.2.21.3. Protokoliai

Gali būti naudojami tik pagrindinių interneto protokolų rinkinio (vadinamųjų TCP/IP, UDP/IP ir t. t.) protokolai.

4.2.21.4. Saugumas

Be tinklo lygmeniu garantuojamo saugumo lygio (žr. skirsnį 4.2.21.2. Tinklas), papildomą neskelbtinų duomenų saugumo lygį galima užtikrinti naudojant šifravimo, sertifikavimo sistemos ir VPN technologijų derinį.

4.2.21.5. Šifravimas

Atsižvelgiant į verslo reikalavimus, duomenims perduoti ir saugoti gali būti naudojamas nesimetrinis arba simetrinis šifravimas. Šiuo tikslu turi būti įgyvendinama viešojo rakto infrastruktūra (PKI).

4.2.21.6. Centrinė saugykla

Centrinė saugykla turi gebėti apdoroti:

- metaduomenis – struktūrinius duomenis, kuriais apibūdinamas pranešimų turinys,
- elektroninių adresų, kuriais šioje TSS nurodyti subjektai suteikia galimybę kitiems subjektams pagal šios TSS nuostatas gauti informaciją arba duomenis, sąrašą,
- užšifravimą,
- tapatumo nustatymą,
- visos reikalingos informacijos apie dalyvius, kurie keičiasi informacija ir duomenimis, katalogą (telefonų knygą).

Kai centrinė saugykla naudojama bendrai su TAF TSS, jos kūrimas ir pakeitimai turi kuo tiksliau atitikti įgyvendintą TAF TSS, kad būtų galima gauti optimalią naudą.

4.2.21.7. Bendroji geležinkelio įmonių ir infrastruktūros valdytojų ryšio sąsaja

Bendroji sąsaja privaloma kiekvienam dalyviui, kad jis galėtų tapti geležinkelio sąveikos bendrijos nariu.

Bendroji sąsaja turi gebėti apdoroti:

- siunčiamų pranešimų formatą pagal metaduomenis,
- siunčiamų pranešimų pasirašymą ir užšifravimą,
- siunčiamų pranešimų adresavimą,
- gaunamų pranešimų autentiškumo tikrinimą,
- gaunamų pranešimų iššifravimą,
- gaunamų pranešimų atitikties metaduomenims tikrinimą,
- vieną bendrą prieigą prie įvairių duomenų bazių.

Kiekvienam kiekvienos geležinkelio įmonės, infrastruktūros valdytojo ir t. t. bendrosios sąsajos vienetui suteikiama prieiga prie visų reikalingų pagal TSS duomenų, nepaisant to, ar susijusios duomenų bazės yra centrinės, ar atskiros. Remiantis gaunamų pranešimų autentiškumo tikrinimo rezultatais, galima įgyvendinti būtąjį pranešimų gavimo patvirtinimo lygį:

- i) teigiamas – siųsti ACK,
- ii) neigiamas – siųsti NACK.

Bendrojoje sąsajoje minėtoms užduotims atlikti naudojama centrinėje saugykloje esanti informacija.

Jei subjektas naudoja vietinę centrinės saugyklos kopiją, jis privalo savo priemonėmis užtikrinti, kad ta kopija būtų tiksli ir aktuali centrinės saugyklos kopija.

Kai bendroji sąsaja naudojama bendrai su TAF TSS, jos kūrimas ir pakeitimai turi kuo tiksliau atitikti įgyvendintą TAF TSS, kad būtų galima gauti optimalią naudą.

4.2.22. Sąsajos su kitų rūšių transportu valdymas

Kad būtų galima valdyti sąsają su kitų rūšių transportu, teikiant informaciją kitų rūšių transporto subjektams ir keičiantis informacija su tais subjektais turi būti taikomi šie standartai:

- geležinkelio įmonėms keičiantis tvarkaraščių duomenimis su kitų rūšių transporto subjektais – EN 12896 (*Pamatinų duomenų modelis*) ir EN TC 278 WI 00278207 (*Stacionariųjų viešojo transporto objektų identifikavimas*) standartai;
- keičiantis specifiniais tvarkaraščių duomenimis, XML techniniai standartai ir protokolai, grindžiami pamatinių duomenų modeliu, visų pirma standartas EN 15531 (*Viešasis transportas. Viešojo transporto eksploatavimo tikralaikės informacijos paslaugų sistemos*) keičiantis tvarkaraščių duomenimis realiuoju laiku ir standartas EN TC 278 WI 00278207 (*Stacionariųjų viešojo transporto objektų identifikavimas*) keičiantis sustojimų ir (arba) stočių duomenimis;
- keičiantis tarifų duomenimis – taikytinas standartas yra neišspręstas klausimas (žr. II priedą *Neišspręstų klausimų sąrašas*).

4.3. Funkcinės ir techninės sąsajų specifikacijos

Techninio suderinamumo požiūriu telematikos priemonių kelevių vežimo paslaugoms posistemio sąsajos su kitais posistemiais atitinka aprašytąsias tolesnėse pastraipose.

4.3.1. Sąsajos su geležinkelių riedmenų posistemiu

1 lentelė

Sąsajos su geležinkelių riedmenų posistemiu

Sąsaja	Telematikos priemonių kelevių vežimo paslaugoms TSS nuoroda	Paprastųjų geležinkelių riedmenų LOC&PAS TSS nuoroda
Traukinyje esantis atvaizdavimo įrenginys	4.2.13. Informacijos teikimo transporto priemonėse tvarkymas	4.2.5. Su keleviais susijusios nuostatos
Automatinės balso pranešimų sistemos	4.2.13. Informacijos teikimo transporto priemonėse tvarkymas	4.2.5. Su keleviais susijusios nuostatos 4.2.5.2. Kelevių informavimo sistema. Garsinio ryšio sistema

4.3.2. Sąsajos su telematikos priemonių krovinių vežimo paslaugoms posistemiui

2 lentelė

Sąsajos su telematikos priemonių krovinių vežimo paslaugoms posistemiui

Sąsaja	Telematikos priemonių keleivių vežimo paslaugoms TSS nuoroda	Telematikos priemonių krovinių vežimo paslaugoms TSS nuoroda
Traukinys parengtas	4.2.14.1. Pranešimas „Traukinys parengtas“, taikomas visiems traukiniams	4.2.3.5. Pranešimas „Traukinys parengtas“
Traukinio važiavimo prognozė	4.2.15.2. Traukinio važiavimo prognozė, taikoma visiems traukiniams	4.2.4.2. Pranešimas „Traukinio važiavimo prognozė“
Traukinio važiavimo informacija	4.2.15.1. Traukinio važiavimo informacija, taikoma visiems traukiniams	4.2.4.3. Pranešimas „Traukinio važiavimo informacija“
Traukinio važiavimo nutraukimo pranešimas geležinkelio įmonei	4.2.16.2. Pranešimas „Traukinio važiavimo nutrauktas“, taikomas visiems traukiniams	4.2.5.2. Pranešimas „Traukinio važiavimo nutrauktas“
Trumpalaikio traukinių tvarkaraščio duomenų tvarkymas	4.2.17. Traukinių tvarkaraščio trumpalaikių duomenų tvarkymas	4.2.2. Kelio užsakymas
Bendroji sąsaja	4.2.21.7. Bendroji geležinkelio įmonių ir infrastruktūros valdytojų ryšio sąsaja	4.2.14.7. Bendroji sąsaja
Centrinė saugykla	4.2.21.6. Centrinė saugykla	4.2.14.6. Centrinė saugykla
Informaciniai failai	4.2.19.1. Informaciniai failai	4.2.12.1. Informacijos rinkmenos

4.4. Eksploatavimo taisyklės

Atsižvelgiant į 3 skirsnyje nurodytus esminius reikalavimus, specialiosios posistemiui, kuriam taikoma ši TSS, eksploatavimo taisyklės yra šios:

4.4.1. Duomenų kokybė

Siekiant užtikrinti duomenų kokybę, bet kurio TSS nurodyto pranešimo autorius bus atsakingas už pranešimo duomenų turinio teisingumą išsiunčiant pranešimą. Jei iš duomenų bazių, teikiamų taikant šią TSS, galima gauti pradinius (šaltinio) duomenis ir taip užtikrinti duomenų kokybę, tose duomenų bazėse esantys duomenys turi būti naudojami duomenų kokybei užtikrinti.

Jei iš duomenų bazių, teikiamų taikant šią TSS, pradinių (šaltinio) duomenų gauti negalima, pranešimo autorius, naudodamasis savo ištekliais, turi patikrinti duomenis ir taip užtikrinti jų kokybę.

Duomenų kokybės užtikrinimą sudaro palyginimas su duomenimis iš duomenų bazių, suteiktų taikant šią TSS, kaip nurodyta pirmiau, ir, kai taikytina, loginis patikrinimas, siekiant užtikrinti duomenų ir pranešimų aktualumą bei nuoseklumą.

Duomenys yra aukštos kokybės, jei jie yra tinkami pagal numatytą paskirtį, t. y.:

- juose nėra klaidų– jie prieinami, tikslūs, aktualūs, išsamūs, atitinka iš kitų šaltinių gautus duomenis ir t. t.,
- jie turi pageidaujamas savybes– yra svarbūs, visapusiai, reikiamai smulkūs, lengvai skaitomi, lengvai suprantami ir t. t.

Svarbiausi duomenų kokybės požymiai:

- tikslumas,
- užbaigtumas,
- nuoseklumas,
- aktualumas.

Tikslumas

Reikiama informacija (duomenys) turi būti kaupiama kuo ekonomiškiau. Tai įmanoma tik tuo atveju, jei registruojami tik pirminiai duomenys ir tik vieną kartą. Todėl pirminiai duomenys turėtų būti įvedami į sistemą kuo arčiau jų šaltinio, kad juos būtų galima visiškai integruoti vykdant bet kurią tolesnio apdorojimo operaciją.

Užbaigtumas

Prieš išsiunčiant pranešimus, pagal metaduomenis turi būti patikrintas užbaigtumas ir sintaksė. Taip išvengiama ir nebūtinos informacijos perdavimo tinklu.

Pagal metaduomenis turi būti tikrinamas ir visų gaunamų pranešimų užbaigtumas.

Nuoseklumas

Siekiant užtikrinti nuoseklumą, turi būti įgyvendintos veiklos taisyklės. Turėtų būti vengiama dvigubų įrašų, o duomenų savininkas turėtų būti aiškiai įvardytas.

Šių veiklos taisyklių įgyvendinimo būdas priklauso nuo jų sudėtingumo. Nesudėtingoms taisyklėms įgyvendinti pakanka nustatyti duomenų bazių apribojimus ir įvykių sužadinimo sąlygas. Įgyvendinant sudėtingesnes taisykles, kurias taikant reikia duomenų iš įvairių lentelių, turi būti įdiegtos nuoseklumo tikrinimo procedūros, kurias vykdant duomenų versijos nuoseklumas patikrinamas prieš suformuojant sąsaja teikiamus duomenis ir pradedant naudoti naują duomenų versiją. Turi būti užtikrintas perduodamų duomenų patvirtinimas pagal nustatytas veiklos taisykles.

Aktualumas

Svarbu, kad informacija būtų pateikiama laiku. Kadangi duomenų saugojimo arba pranešimų siuntimo veiksmas sužadinamas tiesiogiai iš IT sistemos, dėl pateikimo laiku sunkumų nekyla, jei sistema tinkamai suprojektuota pagal veiklos procesų reikmes. Tačiau daugeliu atvejų pranešimo siuntimą pradeda operatorius arba siuntimas bent grindžiamas papildomais operatoriaus veiksmais. Kad būtų įvykdyti pateikimo laiku reikalavimai ir siekiant užtikrinti, kad duomenys automatiškai sistemos siunčiamuose pranešimuose būtų aktualūs, duomenys turi būti atnaujinami kuo greičiau.

Pagal išsamias IT specifikacijas turi būti nustatytas atsako į užklausas laikas, atsižvelgiant į įvairias taikymo sritis ir vartotojų tipą. Visi duomenys turi būti atnaujinami ir jais keičiamasi kuo greičiau.

Duomenų kokybės rodikliai

Išsamiose IT specifikacijose apibrėžiamos šios tinkamos procentinės vertės:

- duomenų užbaigtumas (duomenų laukų, į kuriuos įvestos reikšmės, dalis procentais) ir duomenų nuoseklumas (visose lentelėse (rinkmenose, įrašuose) atitinkančių verčių dalis procentais),
- duomenų pateikimas laiku (duomenų, pateikiamų ne vėliau kaip per nustatytą laiką, dalis procentais),
- reikalaujamas tikslumas (saugomų verčių, atitinkančių tikrąsias vertes, dalis procentais).

4.4.2. Centrinės saugyklos eksploatavimas

Centrinės saugyklos funkcijos apibrėžtos skirsnyje 4.2.21.6. *Centrinė saugykla*. Siekiant užtikrinti duomenų kokybę, centrinę saugyklą eksploatuojantis subjektas yra atsakingas už metaduomenų ir katalogo atnaujinimą ir kokybę, taip pat už prieigos kontrolės administravimą. Metaduomenų kokybę, t. y. jų užbaigtumas, nuoseklumas, pateikimas laiku ir tikslumas suteikia galimybę užtikrinti tinkamą saugyklos veikimą, susijusį su šios TSS taikymu.

4.5. Techninės priežiūros taisyklės

Atsižvelgiant į 3 skirsnyje nurodytus esminius reikalavimus, specialiosios posistemio, kuriam taikoma ši TSS, techninės priežiūros taisyklės yra šios:

Vežimo paslaugos kokybė turi būti užtikrinama net tuo atveju, jei duomenys būtų pažeisti arba duomenų apdorojimo įranga visiškai ar iš dalies sugestų. Todėl patartina diegti sudvejintas sistemas arba kompiuterius, kurie yra ypač patikimi ir kurių nepertraukiamas naudojimas užtikrinamas ir techninės priežiūros metu.

Įvairių duomenų bazių techninės priežiūros aspektai nurodyti skirsnio 4.2.19.2. *Papildomi reikalavimai duomenų bazėms* 10 ir 21 punktuose.

4.6. Profesinė kvalifikacija

Personalo profesinė kvalifikacija, reikalinga posistemiiui eksploatuoti, jo techninei priežiūrai vykdyti ir TSS įgyvendinti:

Šiai TSS įgyvendinti nereikia visos naujos kompiuterių ir programinės įrangos sistemos ir naujo personalo. Įgyvendinant TSS reikalavimus atliekami tik tie pakeitimai, patobulinimai ar funkcijų išplėtimas, kuriuos jau vykdo esamas personalas. Todėl, be galiojančių nacionalinių ir Europos taisyklių, papildomų su profesine kvalifikacija susijusių reikalavimų nėra.

Prireikus papildomas personalo mokymas neturėtų būti vien parodymas jiems, kaip dirbti su įranga. Personalas turi žinoti ir suprasti konkretų savo vaidmenį visame vežimo procese. Visų pirma personalas turi žinoti reikalavimą išlaikyti aukštą darbo kokybės lygį, kadangi tai lemiamas veiksnys tolesniame etape apdorotinos informacijos patikimumui užtikrinti.

Traukinių formavimui ir eksploatavimui reikalinga profesinė kvalifikacija apibrėžta traukinių eismo organizavimo ir valdymo TSS.

4.7. Sveikatos apsaugos ir saugos sąlygos

Nagrinėjamo posistemio eksploatavimui ir techninei priežiūrai vykdyti reikalingo ir už TSS įgyvendinimą atsakingo personalo sveikatos apsaugos ir saugos sąlygos:

Be galiojančių nacionalinių ir Europos Sąjungos taisyklių, papildomų su sveikatos apsauga ir sauga susijusių reikalavimų nėra.

4.8. Patvirtintų transporto priemonių tipų registras ir infrastruktūros registras

Pagal Direktyvos 2008/57/EB 34 straipsnio 1 dalį, Agentūra sudaro ir tvarko transporto priemonių, kurias valstybės narės leido eksploatuoti Bendrijos geležinkelių tinkle, patvirtintų tipų registrą. Pagal Direktyvos 2008/57/EB 35 straipsnio 1 dalį, kiekviena valstybė narė užtikrina, kad būtų skelbiamas ir atnaujinamas infrastruktūros registras.

Kadangi šie registrai skelbiami ir atnaujinami tik kartą per metus, jų negalima naudoti telematikos priemonių keleivių vežimo paslaugoms posistemyje. Todėl ši TSS nesusijusi su tais registrais.

5. SĄVEIKOS SUDEDAMOSIOS DALYS

5.1. Apibrėžimas

Pagal Direktyvos 2008/57/EB 2 straipsnio f punktą sąveikos sudedamosios dalys – bet kuri nedaloma sudedamoji dalis, sudedamųjų dalių grupė, mazgas, sukomplektuotas blokas, įtraukti arba ketinami įtraukti į posistemį, nuo kurių tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso geležinkelių sistemos sąveika. Sąvoka „sudedamoji dalis“ apima ir materialius objektus, ir nematerialius objektus, pvz., programinę įrangą.

5.2. Sudedamųjų dalių sąrašas

Sąveikos sudedamosioms dalims taikomos atitinkamos Direktyvos 2008/57/EB nuostatos.

Sąveikos sudedamųjų dalių, susijusių su telematikos priemonių keleivių vežimo paslaugoms posistemiui, nenusąlygota.

Šios TSS reikalavimams įvykdyti reikalinga tik standartinė IT įranga, nesusijusi su jokiais konkrečiais geležinkelių sistemos sąveikos aspektais. Tai taikoma ir kompiuterinės įrangos komponentams, ir standartinėi programinei įrangai, pvz., operacinei sistemai ir duomenų bazėms. Taikomoji programinė įranga yra individuali kiekvienam naudotojui; ji gali būti pritaikyta prie konkrečių darbuotojo funkcijų ir poreikių ir tobulinama. Siūlant taikomųjų sistemų integravimo architektūrą daroma prielaida, kad jų vidiniai informacijos modeliai gali būti skirtingi. Taikomųjų sistemų integravimas yra apibrėžiamas kaip procesas, kuriuo pasiekama, kad atskirai suprojektuotos taikomosios sistemos veiktų kartu.

5.3. Sudedamųjų dalių charakteristikos ir reikalavimai

Žr. 5.2 skirsnį, netaikoma telematikos priemonių keleivių vežimo paslaugoms TSS.

6. SUDEDAMŲJŲ DALIŲ ATITIKTIES IR (ARBA) TINKAMUMO NAUDOTI VERTINIMAS IR POSISTEMIO PATIKRA

6.1. Sąveikos sudedamosios dalys

6.1.1. Vertinimo procedūros

Netaikoma telematikos priemonių keleivių vežimo paslaugoms TSS.

6.1.2. Modulis

Netaikoma telematikos priemonių keleivių vežimo paslaugoms TSS.

6.2. Telematikos priemonių keleivių vežimo paslaugoms posistemis

Pagal Direktyvos 2008/57/EB II priedą posistemiai suskirstyti pagal struktūrines ir funkcines sritis. Struktūrinės srities posistemų atitikties TSS vertinimas yra privalomas. Telematikos priemonių keleivių vežimo paslaugoms posistemis priklauso funkcinei sričiai, todėl šioje TSS atitikties vertinimo modulių nenustatoma.

7. ĮGYVENDINIMAS

7.1. Įvadas

Ši TSS taikoma telematikos priemonių keleivių vežimo paslaugoms posistemiiui. Šis posistemis pagal Direktyvos 2008/57/EB II priedą yra funkcinis posistemis. Todėl šios TSS taikymas nėra grindžiamas naujo, atnaujinamo arba modernizuojamo posistemio sąvoka, kaip įprasta su struktūriniais posistemiais susijusių TSS taikymo atveju, išskyrus konkrečius TSS nurodytus atvejus.

Ši TSS bus įgyvendinama etapais:

— pirmas etapas – išsamios IT specifikacijos, valdymo ir bendrasis planai,

— antras etapas – parengimas,

— trečias etapas – diegimas.

7.2. Pirmas etapas – išsamios IT specifikacijos, valdymo ir bendrasis planai

Pirmuoju etapu siekiama trijų tikslų:

1. apibrėžti keitimosi duomenimis sistemą (toliau – sistema), kuri būtų sudaryta iš bendrų komponentų ir suinteresuotųjų šalių, kurios gali įvykdyti šio reglamento reikalavimus, informacinių ir ryšio sistemų sąsają,

2. patvirtinti tokią sistemą techninio ir ekonominio tikslingumo požiūriu,

3. sudaryti sistemai įgyvendinti reikalingų veiksmų planą, nurodant tinkamus tarpinius tikslus, kad būtų galima stebėti, kaip tą planą įgyvendina Komisija, Europos geležinkelio agentūra, valstybės narės ir susijusios suinteresuotosios šalys.

7.2.1. Projekto valdymas pirmuoju etapu

Komisija ne vėliau kaip per vieną mėnesį po šio reglamento paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* įsteigia valdymo komitetą; komitetą sudaro:

— geležinkelio sektoriaus atstovavimo organai, funkcionuojantys Europos mastu, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 881/2004 3 straipsnio 2 dalyje (toliau – geležinkelio sektoriui atstovaujantys organai),

- bilietų pardavėjų atstovas,
- Europos keleivių atstovas,
- Europos geležinkelio agentūra,
- Komisija.

Šiam valdymo komitetui kartu pirmininkauja a) Komisija ir b) geležinkelio sektoriui atstovaujančių organų paskirtas asmuo. Komisija, padedama valdymo komiteto narių, parengia valdymo komiteto darbo tvarkos taisykles – joms pritaria valdymo komitetas. Sprendimai priimami skaidriai ir tinkamai pagrindžiami techniniu ir ekonominiu požiūriu.

Valdymo komitetui jo nariai gali siūlyti, kad kitos organizacijos būtų įtrauktos kaip stebėtojai, jei tam yra rimtų techninių ir organizacinių priežasčių.

7.2.2. Vaidmenys ir pareigos

7.2.2.1. Suinteresuotosios šalys

1. Geležinkelio sektoriui atstovaujančių organų sudaryta projekto grupė (į ją įtraukiamas ir bilietų pardavėjų atstovas) pagal darbo programą, kurią tvirtina komitetas, parengia išsamias IT specifikacijas, valdymo ir bendrąjį planus.
2. Projekto grupė sudaro reikalingas darbo grupes, užtikrindama galimybę panaudoti Europos geležinkelio agentūros, geležinkelio įmonių, infrastruktūros valdytojų, stočių valdytojų, bilietų pardavėjų darbuotojų atstovų ir keleivių atstovų specialiąsias žinias.
3. Projekto grupė visą projektą atlieka skaidriai ir užtikrina, kad visi projekto grupės ir jos darbo grupių posėdžių protokolai, dokumentai ir pateiktini rezultatai būtų nuolat ir visiškai prieinami Komisijai ir Europos geležinkelio agentūrai.
4. Projekto grupė valdymo komitetui kas mėnesį siunčia pažangos ataskaitas ir visiškai atsižvelgia į pastarojo sprendimus. Pažangos ataskaitos sandarą ir turinį valdymo komitetas patvirtina savo pirmajame posėdyje.
5. Projekto grupė teikia informaciją geležinkelio įmonėms, infrastruktūros valdytojams, stočių valdytojams, bilietų pardavėjams ir keleivių atstovams ir su jais konsultuojasi. Ji skiria ypatingą dėmesį mažoms geležinkelio įmonėms ir geležinkelio įmonėms, kurios nėra geležinkelio sektoriui atstovaujančių organų narės, ir nuolat jas informuoja ir su jomis konsultuojasi.
6. Geležinkelio įmonės, infrastruktūros valdytojai, stočių valdytojai, bilietų pardavėjai ir keleivių atstovai remia projektą – projekto grupės prašymu suteikia informaciją ir funkcines bei technines specialiąsias žinias.

7.2.2.2. Europos geležinkelio agentūra

1. Europos geležinkelio agentūra stebi ir vertina išsamių IT specifikacijų, valdymo ir bendrojo planų rengimą, siekdama nustatyti, ar pasiekti tikslai.
2. Europos geležinkelio agentūra Komisijai pateikia rekomendaciją dėl išsamių IT specifikacijų, valdymo ir bendrojo planų.

7.2.2.3. Komisija

1. Komisija projekto grupei pateikia projekte dalyvaujančių institucijų sąrašą.

2. Gavusi išsamias IT specifikacijas, valdymo ir bendrąjį planus, Komisija, remdamasi Europos geležinkelio agentūros rekomendacija, juos vertina ir, atsižvelgdama į šio vertinimo rezultatus, imasi reikiamų priemonių esamai TSS iš dalies pakeisti.
3. Komisija valstybes nares nuolat informuoja per komitetą, įsteigtą pagal Direktyvos 2008/57/EB 29 straipsnio 1 dalį.

7.2.3. Rezultatai

Išsamiose IT specifikacijose apibūdinama sistema bei aiškiai ir nedviprasmiškai nurodoma, kaip sistema atitinka TAP TSS reikalavimus. Rengiant tokias specifikacijas reikia atlikti metodišką svarbių techninių, eksploatacijos, ekonominių ir institucinių klausimų, kuriais pagrįstas TAP TSS įgyvendinimo procesas, analizę. Todėl, be kitų dalykų, rezultatai yra:

1. Funkcinės, techninės ir veikimo specifikacijos, susiję duomenys, sąsajų reikalavimai, saugumo ir kokybės reikalavimai.
2. Bendrosios sistemos architektūros metmenys. Juose apibūdinama, kaip reikalingi komponentai sąveikauja ir dera tarpusavyje. Jie grindžiami sistemos sąrankų, į kurias prireikus būtų galima integruoti anksčiau naudotas IT priemonės, kartu užtikrinant reikiamą funkcionalumą ir veikimą, analize.

Bendrąjį planą sudaro:

1. Sistemos įgyvendinimo veiksmų nustatymas.
2. Perėjimo nuo dabartinės suinteresuotųjų šalių informacijos ir ryšių sistemų struktūros prie naujos sistemos konkrečiais etapais planas, kurį įgyvendinant būtų gaunami konkretūs tarpiniai patikrinami rezultatai.
3. Detalus tarpinių tikslų planas.
4. Svarbiausių bendrojo plano etapų rizikos vertinimas.
5. Visų naudojimo laikotarpio sąnaudų, susijusių su sistemos diegimu ir eksploatacija, vertinimas, taip pat vėlesnių investicijų planas ir susijusių sąnaudų ir naudos analizė.

Valdymo plane nustatoma tinkama valdymo struktūra, metodai ir tvarka, kuriais būtų skatinamas sistemos kūrimas ir patvirtinimas, o vėliau – jos diegimas, eksploatavimas ir valdymas (įskaitant pagal šios TSS nuostatas dalyvaujančių šalių ginčų sprendimą) per visą jos naudojimo laiką.

7.2.4. Tarpiniai tikslai

1. Pirmasis projekto grupės ir valdymo komiteto posėdis sušaukiamas ne vėliau kaip per du mėnesius po šio reglamento paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
  - a) Pirmajame posėdyje projekto grupė pateikia projekto aprašymą ir darbo programą, kurioje numatytas darbo tvarkaraštis. Projekto aprašyme paaiškinama, kaip suprantamos užduotys, projekto organizavimas, vaidmenys ir pareigos ir projekto įgyvendinimo metodas, įskaitant konsultavimosi su suinteresuotosiomis šalimis ir jų informavimo tvarką.
  - b) Pirmajame posėdyje projekto grupė ir valdymo komitetas aptaria ir patvirtina tarpinės ataskaitos ir 7.2.2.1 skirsnyje nurodytos kas mėnesį teikiamos pažangos ataskaitos turinį ir išsamumą.

2. Projekto grupė ne vėliau kaip per penkis mėnesius po pirmojo posėdžio valdymo komitetui pateikia tarpinę ataskaitą.
3. Rezultatai Komisijai ir Europos geležinkelio agentūrai pateikiami ne vėliau kaip per 10 mėnesių po pirmojo posėdžio.
4. Europos geležinkelio agentūra, gavusi rezultatus, ne vėliau kaip per du mėnesius Komisijai pateikia rekomendaciją.

7.3. Antras etapas – parengimas

Padarius dabartinės TSS pakeitimą, visi susiję subjektai sukuria sistemą.

7.4. Trečias etapas – diegimas

Visi susiję subjektai įdiegia sistemą, atsižvelgdami į šios TSS pakeitimą.

7.5. Pakeitimų valdymas

7.5.1. Pakeitimų valdymo procesas

Nustatomos pakeitimų valdymo procedūros, kurias taikant užtikrinama, kad su pakeitimu susijusios sąnaudos ir nauda būtų tinkamai išnagrinėtos ir kad pakeitimo įgyvendinimas būtų kontroliuojamas. Europos geležinkelio agentūra nustato, įdiegia, palaiko ir tvarko šias procedūras; jas sudaro:

- techninių apribojimų, dėl kurių reikia pakeitimo, nustatymas,
- už pakeitimo įgyvendinimo procedūras atsakingo subjekto nustatymas,
- įgyvendintinių pakeitimų patvirtinimo tvarka,
- pakeitimo valdymo, leidimo, perėjimo ir diegimo nuostatos,
- atsakomybės, susijusios su išsamių specifikacijų tvarkymu, jų kokybės užtikrinimu ir jų sandaros tvarkymu, nustatymas.

Pakeitimų kontrolės valdyba (CCB) sudaroma iš Europos geležinkelio agentūros, geležinkelio sektoriui atstovaujančių organų, bilietų pardavėjams atstovaujančio organo, keleiviams atstovaujančio organo ir valstybių narių atstovų. Toks šalių dalyvavimas užtikrina, kad numatyti pakeitimai bus tinkamai išnagrinėti ir jų pasekmės bendrai įvertintos. Numatyta, kad galiausiai Europos geležinkelio agentūra perims CCB savo globon.

7.5.2. Specifinis Europos geležinkelio agentūros paskelbtų dokumentų pakeitimų valdymo procesas

Šios TSS 4 skyriuje nurodyti (išskyrus standartus, susijusius su neišspręstais klausimais) ir šio reglamento III priede išvardyti techniniai dokumentai pagal Direktyvos 2008/57/EB 5 straipsnio 8 dalį yra Europos geležinkelio agentūros paskelbti techniniai dokumentai.

Šių dokumentų pakeitimų valdymo tvarką nustato Europos geležinkelio agentūra, atsižvelgdama į šiuos kriterijus:

1. Prašymai padaryti pakeitimus, turinčius poveikį techniniams dokumentams, pateikiami arba per nacionalines saugos institucijas (NSI), arba per geležinkelio sektoriaus atstovavimo organus, funkcionuojančius Europos mastu, kaip apibrėžta Reglamento (EB) 881/2004 3 straipsnio 2 dalyje, arba per bilietų pardavėjų atstovą, arba per organą, kuris pirmiausia parengė specifikacijas, pagal kurias vėliau buvo parengti techniniai dokumentai.
2. Europos geležinkelio agentūra surenka ir saugo gautus prašymus padaryti pakeitimus.

3. Europos geležinkelio agentūra gautus prašymus padaryti pakeitimus pateikia specialiai ERA darbo grupei – ta darbo grupė juos įvertina ir parengia pasiūlymą, prie kurio prireikus pridodamas ekonominis vertinimas.
4. Po to Europos geležinkelio agentūra pateikia prašymą padaryti pakeitimą ir su juo susijusį pasiūlymą pakeitimų kontrolės valdybai – ji prašymą padaryti pakeitimą patvirtina, jo nepatvirtina arba atideda jį vėlesniam laikui.
5. Jei prašymas padaryti pakeitimą nepatvirtinamas, Europos geležinkelio agentūra prašymo pateikėjui nurodo priežastį, dėl kurios prašymas atmestas, arba paprašo pateikti papildomos informacijos apie pakeitimo projektą.
6. Jei prašymas padaryti pakeitimą patvirtinamas, techninis dokumentas iš dalies pakeičiamas.
7. Prieš paskelbiant pakeistą techninį dokumentą Komisijai pateikiamas tas dokumentas kartu su prašymu padaryti pakeitimą ir to pakeitimo ekonominiu vertinimu.
8. Komisija valstybes nares nuolat informuoja per komitetą, įsteigtą pagal Direktyvos 2008/57/EB 29 straipsnio 1 dalį.
9. Nauja techninio dokumento versija ir patvirtintas prašymas padaryti pakeitimą pateikiami Europos geležinkelio agentūros interneto svetainėje.

Kai pakeitimų valdymo tvarka turi poveikio bendrai su TAF TSS naudojamiems elementams, pakeitimai atliekami kuo mažiau nukrypstant nuo įgyvendintos TAF TSS, kad būtų galima gauti optimalią naudą.

7.6. Specifiniai atvejai

7.6.1. Įvadas

Toliau nurodytais specifiniais atvejais leidžiama taikyti šias specialiąsias nuostatas:

- a) atvejai „P“– nuolatiniai atvejai,
- b) atvejai „T“– laikinieji atvejai, kuriais rekomenduojama, kad numatyta sistema būtų sukurta iki 2020 m. (tikslas iškeltas 1996 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendime Nr. 1692/96/EB, pateikiamame Bendrijos gaires dėl transeuropinio transporto tinklo plėtros ⁽¹⁾), su pakeitimais, padarytais Sprendimu Nr. 884/2004/EB ⁽²⁾).

7.6.2. Specifinių atvejų sąrašas

Specifinių atvejų, susijusių su šios TSS taikymu, nenurodyta.

8. ŽODYNĖLIS

Šioje TSS vartojamų terminų apibrėžtys.

Terminas	Apibūdinimas
Prieigą turinčioji šalis	Arba licenciją turinti geležinkelio įmonė ar, kiek leidžia kiekviena valstybė narė, kita šalis, norinti pirkti traukinio kelią pagal darbo tvarkaraštį geležinkelio paslaugoms tos valstybės narės teritorijoje teikti ir turinti komercinį arba visuomeninį interesą. Tokių įgaliotų šalių pavyzdžiai – valdžios institucijos ar bet kuri kita šalis, turinti prieigos sutartį, arba tarptautinė tokių subjektų grupė, vadinamoji pareiškėjų grupė arba prieigą turinčiųjų šalių grupė.

⁽¹⁾ OL L 228, 1996 9 9, p. 1.

⁽²⁾ OL L 167, 2004 4 30, p. 1.

Terminas	Apibūdinimas
NNAP	<p>Nedalomumas, nuoseklumas, atskyrimas, patvarumas.</p> <p>Tai keturios pagrindinės kiekvienos transakcijos savybės:</p> <p>nedalomumas– jei transakcija yra susijusi su dviem arba daugiau atskirų informacijos vienetų, užfiksuojami visi vienetai, arba nefiksuojamas nė vienas;</p> <p>nuoseklumas– transakcija sukuriama nauja galiojanti duomenų būseną arba – bet kokio sutrikimo atveju – atkuriamą pradinę duomenų būklę;</p> <p>atskyrimas– pradėta, bet dar nebaigta vykdyti transakcija turi būti atskirta nuo kitų transakcijų;</p> <p>patvarumas– užfiksuoti duomenys išsaugomi sistemoje taip, kad net įvykus sutrikimui ir paleidus sistemą iš naujo, duomenys būtų tinkamos būklės.</p> <p>NNAP principai aprašyti ISO/IEC 10026–1:1992 4 dalyje. Kiekviena iš šių savybių gali būti vertinama pagal etaloną. Tačiau paprastai NNAP principams įgyvendinti sukuriama transakcijų tvarkymo arba stebėjimo priemonė. Vienas iš būdų įgyvendinti NNAP principus paskirstytoje sistemoje yra taikyti dviejų etapų perdavimą (2EP), kuriuo užtikrinama, kad arba transakciją baigtų visos dalyvaujancios šalys, arba jos nebaigtų nė viena ir tuomet būtų atkurta ankstesnė duomenų būklė.</p>
Tikroji atvykimo data ir laikas	Tikroji transporto priemonės atvykimo data (ir laikas).
Numatomoji atvykimo data ir laikas	Prognozuojama transporto priemonės atvykimo data (ir laikas).
Planinė atvykimo data ir laikas	Tvarkaraštyje nurodyta transporto priemonės atvykimo data (ir laikas).
Numatomasis atvykimo vėlavimas	Numatomosios atvykimo datos ir (arba) laiko ir planinės atvykimo datos ir (arba) laiko skirtumas.
Tikrasis atvykimo vėlavimas	Tikrosios atvykimo datos ir (arba) laiko ir planinės atvykimo datos ir (arba) laiko skirtumas.
Nuožiūra	Sprendimą, remdamasi savo patirtimi ir poreikiais, gali priimti geležinkelio įmonė.
Priskyrimo sistema	Elektroninė sistema, kurioje laikomas transporto paslaugų katalogas; transporto paslaugų teikėjas platintojus yra įgaliojęs išduoti su tomis paslaugomis susijusius kelionės dokumentus.
Priskyrėjas	Įmonė, valdanti priskyrimo sistemą. Gali būti vežėjas.
Įgaliojanti valstybės institucija	Valstybės institucija, kuri įpareigota arba kuriai suteikta teisė visuomenei teikti kelionės informaciją, taip pat valstybės institucija, atsakinga už Reglamento (EB) Nr. 1371/2007 įgyvendinimą pagal to reglamento 30 straipsnio 1 dalį.
Esamumas	Su tam tikru traukiniu susijusi informacija (transporto paslauga, pasiūlymo rūšis, tarifas, kita paslauga), kurią konkrečiu momentu gali gauti keleivis. Neturėtų būti painiojama su pasiūlymu, kai su tam tikru traukiniu susijusi transporto paslauga, pasiūlymo rūšis, tarifas, kita paslauga siūloma pagal pradinį planą, bet gali būti išparduota, todėl keleivis konkrečiu momentu jos gauti negali.
Pagrindinis parametras	Bet koks norminis, techninis arba eksploatacinis sąveikai labai svarbus reikalavimas, dėl kurio prieš jungtinei reprezentacinei grupei pradedant rengti techninių sąveikos specifikacijų projektą turi būti priimtas sprendimas 21 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.
Užsakymas (pardavimas)	Bilieto pardavimas rezervuojant vietą (paslauga) arba jos nerezervuojant.
Vežėjas	Geležinkelio įmonė, su kuria keleivis sudarė vežimo sutartį, arba kelios viena kitą keičiančios geležinkelio įmonės, įpareigosios pagal tą sutartį.

Terminas	Apibūdinimas
Bendravežėjis	Vežėjas, transporto paslaugai teikti susietas pagal bendradarbiavimo sutartį su vienu ar daugiau kitų vežėjų.
Vienintelis vežėjas	Vežėjas, transporto paslaugą teikiantis nepriklausomai nuo kitų vežėjų.
Kanalas	Būdas (pvz., bilietų pardavimo punkto automatai, traukinyje įrengtos priemonės, viešos žiniatinklio paslaugos, nuotolinė prekyba, pardavimas mobiliaisiais telefonais) kuriuo geležinkelio įmonė keleiviui teikia paslaugą (informacija, bilietų pardavimas, bilietų grąžinimas, atsakymas į skundus ir t. t.).
Vagono ID	Unikalus keleivinio vagono identifikacinis numeris.
Komisija	Europos Komisija
COTS produktas	Standartizuotas produktas, kuriuo prekiaujama rinkoje.
Klientas	Asmuo, kuris ketina pirkti, perka arba yra nupirkęs sau arba kitam (-iems) asmeniui (-ims) geležinkelio paslaugų produktą. Gali būti ne keleivis (žr. <i>keleivis</i>).
Iššifravimas	Šifruotų duomenų konvertavimas į pradinės formos duomenis.
Vėlavimas	Laiko, kada pagal paskelbtą tvarkaraštį keleivis turėjo atvykti, ir tikrojo arba numatomojo atvykimo laiko skirtumas.
Nuokrypis	Tikrasis vėlavimas arba per ankstus atvykimas, palyginti su tvarkaraštyje nurodytu laiku.
Tikroji išvykimo data ir laikas	Tikroji transporto priemonės išvykimo data (ir laikas).
Numatomoji išvykimo data ir laikas	Prognozuojama transporto priemonės išvykimo data (ir laikas).
Planinė išvykimo data ir laikas	Tvarkaraštyje nurodyta transporto priemonės išvykimo data (ir laikas).
Direktyva 2008/57	2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/57/EB dėl geležinkelių sistemos sąveikos Bendrijoje.
Tikrasis išvykimo vėlavimas	Tikrosios išvykimo datos ir laiko ir planinės išvykimo datos ir laiko skirtumas.
Numatomasis išvykimo vėlavimas	Išvykimo datos ir laiko ir numatomosios išvykimo datos ir laiko skirtumas.
Ekranas	Dinaminis vaizdavimo įrenginys keleiviams informuoti, įrengtas stotyje arba traukinio viduje arba išorėje.
Platintojas	Įmonė, išdavėjams teikianti teisinės ir techninės galimybes parduoti klientams geležinkelio paslaugų produktus arba teikti jiems priemonės pirkti tuos produktus internetu. Be to, platintojas gali siūlyti išdavėjams paslaugas, surinkdamas atskiras skirtingų vežėjų vykdomas kelionės etapus nuo pradinio iki galinio taško į visą keliautojui reikalingą kelionę. Platintojas gali būti vežėjas.
Vidaus kelionė	Keleivio kelionė geležinkeliu, kurioje keleivis nekerta valstybės narės sienos.
Keleivių vežimo vidaus geležinkeliu paslauga	Keleivių vežimo geležinkeliu paslauga, kurią teikiant nekertama valstybės narės siena.
Užšifravimas	Duomenų užkodavimas.
ERA	Žr. <i>Europos geležinkelio agentūra</i> .

Terminas	Apibūdinimas
Esminiai reikalavimai	Visos Direktyvos 2008/57/EB III priede išdėstytos sąlygos, kurias turi atitikti transeuropinė geležinkelių sistema, posistemiai ir sąveikos sudedamosios dalys, įskaitant sąsajas.
NAL	Numatomasis traukinio atvykimo į stotį laikas.
NTPL	Numatomasis traukinio perleidimo iš vieno infrastruktūros valdytojo kitam laikas.
NVPL	Numatomasis traukinio perdavimo iš vienos geležinkelio įmonės kitai laikas.
Europos geležinkelio agentūra	Agentūra, įsteigta pagal 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą Nr. 881/2004/EB, įsteigiantį Europos geležinkelio agentūrą.
Mokestis už važiavimą	Mokestis, mokamas už vežimą arba aptarnavimą.
Prognozė	Tiksliausias numatomas įvykio (pvz., traukinio atvykimo, išvykimo arba pravažiavimo) laikas.
Prognozės punktas	Punktas, kurio atžvilgiu pateikiama prognozė. Gali būti pateikiama atvykimo, išvykimo, pravažiavimo arba perleidimo prognozė.
Keleivių vežimo užsienio geležinkelių paslauga	Keleivių vežimo geležinkeliu paslauga, kurią keleivis perka vienoje šalyje, o pati paslauga teikiama kitoje šalyje.
Pardavimas užsienyje	Traukinio bilieto pardavimas, kai bilietą parduodantis išdavėjas nėra vežėjas (ar vienas iš vežėjų), eksploatuojantis traukinį, kuriame bus naudojamas bilietas. Išdavėjas yra kitoje šalyje nei vežėjas (-ai).
FTP	Failų persiuntimo protokolas. Protokolas, skirtas failams tarp kompiuterių sistemų TCP/IP tinkle persiųsti.
Įvykdymas	Nupirkto produkto pateikimo klientui procesas.
Bendrosios vežimo sąlygos	Vežėjo sąlygos – bendrosios sąlygos ar kiekvienoje valstybėje narėje teisėtai galiojantys tarifai, kurios, sudarant vežimo sutartį, tampa jos sudėtine dalimi.
Bendrosios kainos traukinys	Traukinys, kuriuo keleivis gali važiuoti tik nusipirkęs bilietą bendrąja kaina.
Perleidimo vieta	Vieta, kurioje atsakomybė iš vieno infrastruktūros valdytojo pereina kitam.
HTTP	Hipertekstų persiuntimo protokolas. Kliento ir serverio sąveikos protokolas, naudojamas ryšiui tarp serverių žiniatinklyje užtikrinti.
IV	Įstaiga arba įmonė, atsakinga visų pirma už geležinkelio infrastruktūros sukūrimą ir priežiūrą. Tai gali taip pat apimti infrastruktūros kontrolės ir saugos sistemų valdymą. Koridoriaus arba koridoriaus dalies infrastruktūros valdytojo funkcijos gali būti pavestos kelioms įstaigoms ar įmonėms.
Infrastruktūros valdytojas (IV)	Žr. IV.
Integruoto rezervavimo bilietai – IRB	Bilietai, skirti važiuoti tik tam tikru traukiniu ir tik tam tikrą datą tam tikru laiku. IRB gali būti parduodami atliekant transakciją internetu tarp pardavimo terminalo ir priskyrimo sistemos, kurioje saugoma su tam tikru traukiniu susijusi informacija.

Terminas	Apibūdinimas
Perdavimas iš vieno vežėjo kitam	Kontrolės perdavimas iš vienos geležinkelio įmonės kitai dėl praktinių eksploatacijos, saugos ir atsakomybės priežasčių. Pavyzdžiui, šiais atvejais: <ul style="list-style-type: none"> — paslaugą nuosekliai teikia kelios geležinkelio įmonės, — traukinį naudoja pavaduojantis vežėjas, — informacija iš vienos geležinkelio įmonės perduodama kitai.
Perdavimo vieta	Vieta, kurioje traukinio valdymas iš vienos geležinkelio įmonės perduodamas kitai geležinkelio įmonei. Važiuojantį traukinį viena geležinkelio įmonė perima iš kitos geležinkelio įmonės, kuriai dabar priklauso kitos reiso atkarpos geležinkelio kelias.
Tarpinė vieta	Vieta, apibrėžianti reiso atkarpos pradžią arba pabaigą. Tai gali būti, pvz., perdavimo, perleidimo arba aptarnavimo vieta.
Tarptautinė keleivių vežimo geležinkeliu paslauga	Keleivių vežimo geležinkeliu paslauga, kurią teikiant kertama bent vienos valstybės narės siena.
Tarptautinė kelionė	Keleivio kelionė geležinkeliu, kurioje kertama bent vienos valstybės narės siena.
Tarptautinis pardavimas	Tarptautinės kelionės traukinio bilieto pardavimas.
Sąveikos sudedamoji dalis	Pirminė sudedamoji dalis, sudedamųjų dalių grupė, mazgas, sukomplektuotas blokas, įtraukti arba ketinami įtraukti į sistemę, nuo kurių tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso transeuropinės geležinkelių sistemos sąveika. Sąvoka „sudedamoji dalis“ apima ir materialius, ir nematerialius objektus, pvz., programinę įrangą.
IP	Interneto protokolas.
Išdavėjas	Įmonė, parduodanti bilietą ir už jį gaunanti užmokestį. Gali būti vežėjas ir (arba) platintojas. Išdavėjas yra biliete nurodyta įmonė; kartu nurodomas įmonės kodas ir gali būti pateikiamas jos logotipas.
Kelionė	Keleivio (arba kelių kartu keliaujančių keleivių) važiavimas iš vienos vietos į kitą.
Kelionės planuotuvais	Informacijos technologijų sistema, galinti pateikti kelionės sprendimus. Kelionės sprendimas yra komercinė transporto paslauga ar tų paslaugų rinkinys, kurią (-i) pateikiant atsakoma bent į klausimą „Kaip galiu nukeliauti iš vietos A į vietą B nurodytą išvykimo ir (arba) atvykimo datą ir nurodytu laiku?“. Pateikiant klausimą gali būti nurodoma sudėtingesnių papildomų kriterijų, pvz., „greičiausiai“, „pigiausiai“, „be persėdimų“ ir t. t. Keleivis, naudodamasis informacija iš įvairių šaltinių, gali pats sudaryti kelionės sprendimus arba sprendimą jam gali pateikti kelionės planuotuvais.
Valdytojas	Asmuo, kuris, kaip riedmens savininkas arba kaip turintis teisę jį naudoti, nuolat naudoja riedmenį kaip transporto priemonę ir kaip riedmens valdytojas yra registruotas geležinkelių riedmenų registre.
Lokomotyvo numeris	Unikalus traukos riedmenų vieneto identifikacinis numeris.
Teikti	Paskelbti informaciją ar duomenis taip, kad prieigą prie jų būtų galima kontroliuoti.
Keleivių žiniaraštis	Įvykdymo būdas, kurį taikant klientas iš anksto (pvz., būdamas namuose) nusiperka paslaugą ir gauna tik patvirtinimą, paprastai su nuorodos kodu. Taip paslaugą parduodanti įmonė pateikia bilietų tikrinimo organizacijai visų keleivių, kuriems leidžiama važiuoti tam tikru traukiniu, ir nuorodų kodų sąrašą. Keleivis bilietų tikrinimo organizacijai, prieš traukiniui išvykstant arba išvykus, tiesiog pareiškia norą juo važiuoti. Bilietų tikrinimo organizacija patikrina, ar keleiviui leidžiama įlipti į traukinį arba likti traukinyje.

Terminas	Apibūdinimas
Rinkos kaina	Žr. <i>bendroji kaina</i> .
Metaduomenys	Sąvokos reikšmė yra „duomenys apie duomenis“. Ja apibūdinami duomenys, programinės įrangos paslaugos ir kiti komponentai, esantys įmonių informacinėse sistemose. Metaduomenų rūšių pavyzdžiai yra standartinės duomenų apibrėžtys, vietos ir maršruto parinkimo informacija, taip pat sinchronizavimo valdymas bendriesiems duomenims paskirstyti.
Paskelbtosios įstaigos	Įstaigos, atsakingos už sąveikos sudedamųjų dalių atitikties arba tinkamumo naudoti vertinimą arba už posistemų EB patikros procedūros vertinimą.
NRB traukinys	Traukinys, kuriuo važiuoti gali keleivis, tarptautinio pardavimo arba pardavimo užsienyje atveju nusipirkęs NRB bilietą.
NRB	Neintegruoto rezervavimo bilietai. Tai traukinio bilietų pardavimo būdas, taikomas tarptautinio pardavimo arba pardavimo užsienyje atveju, kai išdavėjas gali pagaminti bilietą vietoje, neatlikdamas transakcijos su priskyrimo sistema internetu. NRB visada yra atvirieji bilietai, t. y. vežimo sutartis galioja nustatytą laikotarpį bet kuriame NRB traukinyje, važiuojančiame biliete pažymėtu maršrutu. Kad galėtų išduoti NRB, išdavėjas turi turėti reisų pradžios ir pabaigos sąrašą ir vieną arba daugiau kainos pagal atstumą lentelių. Perkant bilietą galima (kai kuriais atvejais būtina) rezervuoti vietą.
Pasiūlymas	Žr. <i>esamumas</i> .
Oficiali interneto svetainė	Bendrovės vieša interneto svetainė, kurioje klientui pateikiama komercinė informacija. Interneto svetainė yra kompiuteriu skaitoma ir atitinka žiniatinklio turinio prieigos gaires.
Vieno langelio principas	Tarptautinis geležinkelio infrastruktūros valdytojų bendradarbiavimas, kai geležinkelio klientams suteikiama galimybė kreiptis į vieną vietą, norint: užsakyti nurodytus tarptautinio krovinių eismo traukinio kelius, stebėti viso traukinio judėjimą, paprastai taip pat pateikti sąskaitas už geležinkelio kelio prieigą infrastruktūros valdytojų vardu.
Keleivis	Asmuo, kuris ketina keliauti, keliauja arba keliavo naudodamasis transporto ir kitomis vienos ar daugiau geležinkelio įmonių teikiamomis paslaugomis. Gali būti ne klientas (žr. <i>klientas</i>).
Geležinkelio kelias	Infrastruktūros pajėgumas, kurio reikia traukiniui tam tikrą laiką tarpą pervažiuoti iš vienos vietos į kitą (laike ir erdvėje apibrėžtas maršrutas).
Maršruto numeris	Apibrėžto traukinio kelio numeris.
Mokėjimas	Vienos šalies (pvz., kliento) turto perdavimas kitai (pvz., platintojui). Mokėjimas paprastai atliekamas mainais už teikiamą transporto paslaugą.
Lygiarangiai	Sistemų ir priemonių, kuriose kritinei funkcijai decentralizuotai atlikti naudojami paskirstytieji išteklių, rūšis.
Ribotos judėsenos asmuo (RJA)	Bet kuris asmuo, kurio judėseną naudojantis transporto priemone yra ribota dėl bet kokios fizinės negalios (sensorinės arba motorinės, nuolatinės arba laikinos), psichinės negalios arba sutrikimo ar bet kurios kitos negalios arba amžiaus ir kuriam dėl jo būklės reikia skirti tinkamą dėmesį ir įprastiems keleiviams teikiamas paslaugas pritaikyti prie jo specialiųjų poreikių.
Peronas	Vieta prie stoties, skirta iš traukinio išlipti ir (arba) į jį įlipti.
Pirminiai duomenys	Baziniai įvesties duomenys, naudojami pranešimams teikti arba funkcijoms užtikrinti ir išvestiniams duomenims skaičiuoti.
RJA	Žr. <i>ribotos judėsenos asmuo</i> .

Terminas	Apibūdinimas
Produktas	Traukinio, kuriuo ir kuriame apibrėžtos paslaugų rūšys (pvz., didelis greitis, vietos dviračiams vežti, pritaikymas RJA reikmėms, miegamosios vietos ir (arba) miegamieji vagonai, vagonai restoranai, maistas išsinešti ir t. t.), teikiamos tam tikra kaina ir gali būti susietos su specialiomis sąlygomis, tipas.
Skelbti	Paskelbti informaciją ar duomenis taip, kad prieigos prie jų nebūtų galima kontroliuoti.
Geležinkelių sistema	Direktyvos 2008/57/EB I priede aprašyta transeuropinio geležinkelių tinklo, pastatyto ar modernizuoto paprastųjų geležinkelių transportui ir kombinuotam geležinkelių transportui, linijų ir stacionarių įrenginių infrastruktūra ir šia infrastruktūra važiuoti suprojektuotų geležinkelio riedmenų visuma.
Geležinkelio įmonė	Valstybinė arba privati įmonė, kurios pagrindinė veikla – teikti prekių ir (arba) keleivių vežimo geležinkeliais paslaugas, užtikrinant geležinkelio riedmenų trauką; ši sąvoka apima ir įmones, kurios teikia tik traukos paslaugas.
Įprastas procesas. Trumpalaikis procesas	Įprastas procesas – septynias dienas ar ilgiau atliekamas procesas. Trumpalaikis procesas – trumpiau kaip septynias dienas atliekamas procesas.
Pranešimo punktas	Pravažiuojamasis punktas, kuriuo naudodamasis infrastruktūros valdytojas teikia (tik) traukinių važiavimo informaciją, arba punktas, susijęs su teikiama prognoze.
Saugykla	Duomenų laikymo priemonė, analogiška duomenų bazei ar duomenų žodynui, tačiau paprastai tai yra visapusiška informacijos tvarkymo sistema. Joje turi būti ne tik duomenų struktūros (t. y. vienetų ir jų sudedamųjų dalių) aprašai, bet ir įmonę dominantys metaduomenys, duomenų ekranai, ataskaitos, programos ir sistemos.
Rezervavimo dokumentas	Popierinio ar elektroninio pavidalo leidimas, kuriuo suteikiama teisė gauti paslaugą (transportas ar aptarnavimas) pagal anksčiau patvirtintą asmeninį naudojimosi transportu susitarimą.
Rezervavimo sistema	Kompiuterinė sistema, naudojama su kelionėmis susijusioms transakcijoms atlikti ir susijusiai informacijai įrašyti ir atgaminti. Rezervavimo sistema geba tinkamai tvarkyti apskaitą realiuoju laiku ir yra prieinama agentams ir (arba) mažmenininkams visame pasaulyje.
Mažmenininkas	Asmuo arba įmonė, parduodanti klientui geležinkelio paslaugos bilietą, pagal kurį rezervuojama vieta (paslauga) arba jos nerezervuojama. Mažmenininkas gali būti geležinkelio įmonė (agentas) arba igaliotas kelionių agentas.
Maršrutas	Geografinė linija, kuria važiuojama nuo pradžios vietos iki paskirties vietos.
Maršruto atkarpa	Maršruto dalis.
GĮ	Žr. geležinkelio įmonė.
Pardavimas	Žr. užsakymas.
Paslauga	Žr. transporto paslauga.
Paslaugų teikėjas	Atsakingas subjektas, teikiantis bet kokias paslaugas, susijusias su keleivių vežimu.
Privalo	Apibrėžta sąlyga yra privalomas specifikacijos reikalavimas.
Trumpalaikis procesas	Žr. Įprastas procesas. Trumpalaikis procesas.

Terminas	Apibūdinimas
Skubus maršruto užsakymas	Atskiras maršruto užsakymas pagal Direktyvos 2001/14/EB 23 straipsnį dėl papildomų prašymų teikti vežimo paslaugą arba eksploatacijos poreikių.
SQL	Struktūrinė užklausų kalba. IBM sukurta ir vėliau ANSI ir ISO standartizuota kalba duomenims sąryšinėse duomenų bazėse kurti, tvarkyti ir išgauti.
Suinteresuotosios šalys	Su traukiniu susijusios paslaugos teikimu pagrįstai suinteresuoti asmenys arba organizacijos, pvz.: — geležinkelio įmonė, — lokomotyvų teikėjas, — keleivinių vagonų teikėjas, — mašinisto ir (arba) traukinio brigados teikėjas, — infrastruktūros valdytojas (IV), — riedmenų parko valdytojas, — kelto operatorius, — darbuotojas, — bilietų pardavėjas, — keleivis.
Stotis	Geležinkelio vieta, iš kurios traukinys gali pradėti važiuoti ir kurioje gali sustoti arba baigti kelionę.
Stoties valdytojas	Organizacinis vienetas valstybėje narėje, kuriam suteikta atsakomybė valdyti geležinkelio stotį ir kuris gali būti infrastruktūros valdytojas.
Pavadojantis vežėjas	Vežimo sutarties su keleiviu nesudariusi geležinkelio įmonė, kuriai tą sutartį sudariusi geležinkelio įmonė paveda visiškai ar iš dalies atlikti vežimą geležinkeliu.
Tarifas	Konkretus taikomų mokesčio už važiavimą tam tikru traukiniu tam tikrą dieną nuo tam tikros kelionės pradžios iki pabaigos verčių rinkinys. Tarifai gali būti sugrupuoti į kategorijas (pvz., bendrieji tarifai, tarifai grupėms ir t. t.).
BTO	Bilietų tikrinimo organizacija. Tai organizacija, kuriai suteikta teisė tikrinti keleivių bilietus. Dažniausiai tai vežėjas. Prireikus BTO turi platintojams pateikti tarptautinių geležinkelio bilietų spausdinimo namuose (angl. <i>International Rail Ticket for Home Printing</i> – IRTHP) saugumo sertifikatus.
Techninis dokumentas	Bet kuris Europos geležinkelio agentūros pagal Direktyvos 2008/57 5 straipsnio 8 dalį paskelbtas techninis dokumentas.
Techninė sąveikos specifikacija	Pagal Direktyvą 2008/57/EB patvirtinta specifikacija, taikoma kiekvienam posistemiiui ar jo daliai, kad būtų įvykdyti esminiai reikalavimai ir užtikrinta geležinkelių sistemos sąveika.
NTAL	Žr. <i>numatomasis traukinio atvykimo laikas</i> .
Trečioji šalis	Bet kuri viešoji ar privati įmonė, kuri nėra geležinkelio įmonė arba infrastruktūros valdytojas ir kuri teikia su transporto paslaugomis susijusias arba jų pagalbines paslaugas.
Tęstinės kelionės bilietas	Bilietas ar bilietai, atitinkantys vežimo sutartį, sudarytą dėl vienos ar daugiau geležinkelio įmonių paeilui teikiamų geležinkelio paslaugų.
Bilietas	Materialus arba nematerialus registracijos dokumentas, keleiviui suteikiantis teisę pagal sutartį naudotis viena ar daugiau komercinių transporto paslaugų, kurias teikia viena ar daugiau geležinkelio įmonių.
Išvykstant išduodamas bilietas	Įvykdymo būdas, kurį taikant klientas iš anksto (pvz., būdamas namuose) nusiperka paslaugą ir pasiima bilietą išvykimo stotyje, bilietų kasoje arba iš bilietų pardavimo automato.

Terminas	Apibūdinimas
Bilietų pardavėjas	Bet kuris geležinkelio transporto paslaugų mažmenininkas, kuris sudaro vežimo sutartis ir parduoda bilietus geležinkelio įmonės ar savo vardu.
Tvarkaraštis	Geležinkelio įmonės tam tikrą laiko intervalą teikiamų komercinių transporto paslaugų sąrašas.
IID	Žr. <i>išvykstant išduodamas bilietas</i> .
Kelionės organizatorius	Organizatorius arba mažmenininkas, kaip apibrėžta Direktyvos 90/314/EEB 2 straipsnio 2 ir 3 dalyse, išskyrus geležinkelio įmonę.
Numatomasis traukinio atvykimo laikas	Numatomas traukinio atvykimo į konkrečią vietą, pvz., perleidimo, perdavimo ar paskirties vietą, laikas.
Traukinio kelias	Laike ir erdvėje apibrėžtas traukinio maršrutas.
Traukinio važiavimas nutrauktas	Konkrečiu momentu ir dalyvaujančių šalių nuomone, dėl vietos aplinkybių nežinoma, ar traukinio kelionė bus tęsiama. Jei vėlavimas yra žinomas, infrastruktūros valdytojas siūnčia traukinio važiavimo prognozės pranešimą.
Transeuropinis geležinkelių tinklas	Geležinkelių tinklas, kaip aprašyta Direktyvos 2008/57/EB 1 priede.
Vežimo sutartis	Vežimo už atlygį ar nemokamai sutartis, kurią geležinkelio įmonė ar bilietų pardavėjas ir keleivis sudarė dėl vienos ar daugiau transporto paslaugų.
Vežimo būdas	Bendroji transporto priemonės, kuria galima vežti keleivius, rūšis (traukinys, lėktuvas, autobusas ir t. t.).
Transporto paslauga	Dvi ar daugiau vietų siejanti komercinė transporto paslauga arba pagal viešųjų paslaugų sutartį teikiama transporto paslauga, kurią pagal paskelbtą tvarkaraštį teikia geležinkelio įmonė. Transporto paslauga paprastai teikiama konkrečiu vežimo būdu.
Transporto paslaugų teikėjas	Privati arba valstybinė įmonė, kuriai suteiktas leidimas vežti žmones vykdant šalies arba tarptautinį keleivinį susisiekimą. Transporto paslaugų teikėjas priima savo platintojų įgaliotų pardavimo punktų išduotus kelionės dokumentus. Jis atlieka vežėjo sutartininko, su kuriuo keleivis yra sudaręs vežimo sutartį, vaidmenį. Transporto paslaugą gali iš dalies arba visiškai atlikti pavaduojantis vežėjas.
TSS	Žr. <i>techninė sąveikos specifikacija</i> .
XML	Išplėtoji dokumentų ženklinimo kalba.
XQL	Išplėtoji sąryšinių duomenų bazių užklausų kalba.

II PRIEDAS

NEIŠSPRĘSTŲ KLAUSIMŲ SĄRAŠAS

Pagal Direktyvos 2008/57/EB 5 straipsnio 6 dalį nurodomi toliau išvardyti neišspręsti klausimai:

Skirsnis	Neišspręsti klausimai
4.2.2.1.	Vidaus pardavimui taikomų tarifų duomenų teikimo proceso ir jame naudojamos informacijos techninis dokumentas
4.2.10.	Produktų platinimo saugumo elementų tvarkymo standartas
4.2.11.2	Europos „išvykstant išduodamo bilieto“ ir Europos „keleivių žiniaraščio“ standartas
4.2.11.3	Vidaus pardavimui taikomų su bilietu ir (arba) rezervavimo dokumentu ir laikmenos rūšimi susijusių tiesioginių įvykdymo būdų techninis dokumentas arba standartas
4.2.11.4	Vidaus pardavimui taikomų su bilietu ir (arba) rezervavimo dokumentu ir laikmenos rūšimi susijusių netiesioginių įvykdymo būdų techninis dokumentas arba standartas
4.2.22	Keitimosi mokesčio už vežimą informacija atsižvelgiant į sąsajas su kitomis transporto rūšimis standartas

III PRIEDAS

ŠIOJE TSS NURODYTŲ TECHNINIŲ DOKUMENTŲ SĄRAŠAS

Nuoroda	Pavadinimas
B.1. (V1.1)	<i>Computer generation and exchange of tariff data meant for international or foreign sales – NRT tickets</i> (Tarifų duomenų, taikomų tarptautiniam ir užsienio pardavimui, generavimas kompiuteriu ir keitimasis tais duomenimis. NRB bilietai.)
B.2. (V1.1)	<i>Computer generation and exchange of tariff data meant for international and foreign sales – Integrated Reservation Tickets (IRT)</i> (Tarifų duomenų, taikomų tarptautiniam ir užsienio pardavimui, generavimas kompiuteriu ir keitimasis tais duomenimis. Integruoto rezervavimo bilietai (IRB).)
B.3. (V1.1)	<i>Computer generation and exchange of data meant for international or foreign sales – Special offers</i> (Tarifų duomenų, taikomų tarptautiniam ir užsienio pardavimui, generavimas kompiuteriu ir keitimasis tais duomenimis. Ypatingi pasiūlymai.)
B.4. (V1.1)	<i>Implementation guide for EDIFACT messages covering timetable data exchange</i> (EDIFACT pranešimų, naudojamų keičiantis tvarkaraščių duomenimis, diegimo vadovas.)
B.5. (V1.1)	<i>Electronic reservation of seats/berths and electronic production of travel documents - Exchange of messages</i> (Elektroninis sėdimųjų vietų ir (arba) gultų rezervavimas ir kelionės dokumentų gamyba elektroniniu būdu. Keitimasis pranešimais.)
B.6. (V1.1)	<i>Electronic seat/berth reservation and electronic production of transport documents (RCT2 standards)</i> (Elektroninis sėdimųjų vietų ir (arba) gultų rezervavimas ir transporto dokumentų gamyba elektroniniu būdu (RCT2 standartai).)
B.7. (V1.1)	<i>International Rail ticket for Home Printing</i> (Tarptautinis geležinkelio bilietas, spausdinamas namuose.)
B.8. (V1.1)	<i>Standard numerical coding for railway undertakings, infrastructure managers and other companies involved in rail-transport chains</i> (Geležinkelių transporto paslaugų grandinėje dalyvaujančių geležinkelio įmonių, infrastruktūros valdytojų ir kitų įmonių žymėjimas standartiniais skaitiniais kodais.)
B.9. (V1.1)	<i>Standard numerical coding of locations</i> (Vietovių žymėjimas standartiniais skaitiniais kodais.)
B.10. (V1.1)	<i>Electronic reservation of assistance for persons with reduced mobility - Exchange of messages</i> (Elektroninis ribotos judėsenos asmenų aptarnavimo paslaugų rezervavimas. Keitimasis pranešimais.)
B.30. (V1.1)	<i>Schema - messages/datasets catalogue needed for the RU/IM communication of TAP TSI</i> (Pranešimų ir duomenų rinkinių, reikalingų geležinkelio įmonių ir infrastruktūros valdytojų ryšiui pagal TAP TSS, katalogas.)

IV PRIEDAS

TARIFŲ, TAIKOMŲ TARPTAUTINIAM IR UŽSIENIO PARDAVIMUI, SĄRAŠAS

C.1. NRB tarifai

Pagrindinis NRB tarifų duomenų turinys:

- serija,
- produktai,
- paslaugos,
- vežėjų kodai,
- mokesčio už važiavimą lentelės,
- stočių sąrašas.

NRB tarifų duomenys teikiami iš anksto bent prieš tris mėnesius iki tarifams įsigaliojant.

C.2. IRB tarifai

Pagrindinis IRB tarifų duomenų turinys:

- tarifai,
- tarifų diapazonai,
- kortelės, naudojamos taikant rinkos kainas,
- išimčių tipai,
- pardavimo sąlygos,
- po pardavimo taikomos sąlygos,
- mokesčio už važiavimą lentelės,
- stočių ir (arba) zonų sąrašas.

IRB tarifų duomenys teikiami iš anksto, atsižvelgiant į IRB pardavimo sąlygas.

C.3. Ypatingi tarifai

Pagrindinis ypatingų tarifų duomenų turinys:

- pasiūlymas ir jo sąlygos,
- mokestis už važiavimą,
- priedai,
- leidimai,
- keleivių ir (arba) lydinčiųjų keleivių skaičius ir jų kategorijos,
- nuolaidų tipai,
- išimčių tipai,
- pardavimo sąlygos,
- po pardavimo taikomos sąlygos,

- rezervavimo mokesčiai,
- serija,
- traukiniai, įskaitant jų kategorijas ir įrangą.

Ypatingų tarifų duomenys teikiami iš anksto, atsižvelgiant į tokių bilietų pardavimo sąlygas.

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) Nr. 455/2011**2011 m. gegužės 11 d.****kuriuo nustatomos standartinės importo vertės, skirtos tam tikrų vaisių ir daržovių įvežimo kainai
nustatyti**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1234/2007, nustatantį bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas („Bendras bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentas“) ⁽¹⁾,atsižvelgdama į 2007 m. gruodžio 21 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1580/2007, nustatantį Tarybos reglamentų (EB) Nr. 2200/96, (EB) Nr. 2201/96 ir (EB) Nr. 1182/2007 įgyvendinimo vaisių ir daržovių sektoriuje taisykles ⁽²⁾, ypač į jo 138 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

Reglamente (EB) Nr. 1580/2007, taikant daugiašalių derybų dėl prekybos Urugvajaus raunde rezultatus, yra numatyti kriterijai, kuriuos Komisija taiko nustatydamas standartinės importo iš trečiųjų šalių vertes produktams ir laikotarpiams, išvardytiems minėto reglamento XV priedo A dalyje,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 1580/2007 138 straipsnyje minimos standartinės importo vertės yra nustatytos šio reglamento priede.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja 2011 m. gegužės 12 d.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2011 m. gegužės 11 d.

*Komisijos vardu,
Pirmininko vardu*

José Manuel SILVA RODRÍGUEZ

Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktorius⁽¹⁾ OL L 299, 2007 11 16, p. 1.⁽²⁾ OL L 350, 2007 12 31, p. 1.

PRIEDAS

Standartinės importo vertės, skirtos kai kurių vaisių ir daržovių įvežimo kainai nustatyti

(EUR/100 kg)

KN kodas	Trečiosios šalies kodas ⁽¹⁾	Standartinė importo vertė
0702 00 00	MA	50,3
	TN	107,9
	TR	73,3
	ZZ	77,2
0707 00 05	TR	108,9
	ZZ	108,9
0709 90 70	MA	86,8
	TR	113,8
	ZZ	100,3
0709 90 80	EC	27,0
	ZZ	27,0
0805 10 20	EG	56,6
	IL	59,9
	MA	43,8
	TN	54,9
	TR	74,4
	ZZ	57,9
0805 50 10	TR	54,8
	ZZ	54,8
0808 10 80	AR	96,6
	BR	75,3
	CA	107,1
	CL	85,2
	CN	110,3
	NZ	119,2
	US	143,7
	UY	58,3
	ZA	77,8
	ZZ	97,1

⁽¹⁾ Šalių nomenklaturą yra nustatyta Komisijos Reglamentu (EB) Nr. 1833/2006 (OL L 354, 2006 12 14, p. 19). Kodas „ZZ“ atitinka „kitas šalis“.

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) Nr. 456/2011**2011 m. gegužės 11 d.****kuriuo iš dalies keičiamas Reglamente (ES) Nr. 867/2010 nustatytos kai kurių cukraus sektoriaus produktų tipinės kainos ir papildomi importo muitai 2010/11 prekybos metais**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1234/2007, nustatantį bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas („Bendras bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentas“) ⁽¹⁾,atsižvelgdama į 2006 m. birželio 30 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 951/2006, nustatantį išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 318/2006 įgyvendinimo taisykles dėl prekybos su trečiosiomis šalimis cukraus sektoriuje ⁽²⁾, ypač į jo 36 straipsnio, 2 dalies antros pastraipos antrąjį sakinį,

kadangi:

- (1) Tipinės kainos ir papildomų importo muitų dydžiai, taikytini baltajam cukrui, žaliaviniam cukrui ir kai

kuriems sirupams 2010/11 prekybos metais buvo nustatyti Komisijos reglamente (ES) Nr. 867/2010 ⁽³⁾. Šios kainos ir muitų dydžiai buvo paskutinį kartą pakeisti Komisijos reglamentu (ES) Nr. 438/2011 ⁽⁴⁾.

- (2) Šiuo metu Komisijos turimi duomenys rodo, kad reikia iš dalies pakeisti minėtus dydžius pagal Reglamente (EB) Nr. 951/2006 nustatytas taisykles ir nuostatas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 951/2006 36 straipsnyje išvardytiems produktams taikomos tipinės kainos ir papildomi importo muitai 2010/11 prekybos metais, numatyti Reglamente (ES) Nr. 867/2010, yra iš dalies pakeičiami ir nurodomi šio reglamento priede.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja 2011 m. gegužės 12 d.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2011 m. gegužės 11 d.

*Komisijos vardu,
Pirmininko vardu*

José Manuel SILVA RODRÍGUEZ

Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktorius

⁽¹⁾ OL L 299, 2007 11 16, p. 1.

⁽²⁾ OL L 178, 2006 7 1, p. 24.

⁽³⁾ OL L 259, 2010 10 1, p. 3.

⁽⁴⁾ OL L 118, 2011 5 6, p. 6.

PRIEDAS

Iš dalies pakeisti baltojo cukraus, žaliavinio cukraus ir produktų, kurių KN kodas yra 1702 90 95 tipinių kainų ir papildomų importo muitų dydžiai, taikomi nuo 2011 m. gegužės 12 d.

(EUR)

KN kodas	Tipinė kaina už 100 kg neto atitinkamo produkto	Papildomas muistas už 100 kg neto atitinkamo produkto
1701 11 10 ⁽¹⁾	43,09	0,00
1701 11 90 ⁽¹⁾	43,09	1,98
1701 12 10 ⁽¹⁾	43,09	0,00
1701 12 90 ⁽¹⁾	43,09	1,68
1701 91 00 ⁽²⁾	42,65	4,67
1701 99 10 ⁽²⁾	42,65	1,54
1701 99 90 ⁽²⁾	42,65	1,54
1702 90 95 ⁽³⁾	0,43	0,26

⁽¹⁾ Nustatoma už standartinę kokybę, kaip ji apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 IV priedo III dalyje.

⁽²⁾ Nustatoma už standartinę kokybę, kaip ji apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 IV priedo II dalyje.

⁽³⁾ Nustatoma už kiekvieną proc. sacharozės kiekio.

IV

(Aktai, priimti iki 2009 m. gruodžio 1 d. remiantis EB sutartimi, ES sutartimi ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartimi)

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJOS SPRENDIMAS

Nr. 343/09/COL

2009 m. liepos 23 d.

dėl Timės savivaldybės sandorių dėl turto objektų Nr. 1/152, 1/301, 1/630, 4/165, 2/70 ir 2/32

(Norvegija)

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJA ⁽¹⁾,pakvietusi suinteresuotąsias šalis pateikti savo pastabas pagal minėtas nuostatas ⁽⁷⁾ ir atsižvelgusi į tas pastabas,atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą ⁽²⁾, ypač į jo 61–63 straipsnius ir 26 protokolą,

kadangi:

atsižvelgdama į ELPA valstybių susitarimą dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo steigimo ⁽³⁾, ypač į jo 24 straipsnį,

I. FAKTAI

1. PROCEDŪRA

atsižvelgdama į Institucijos ir Teismo susitarimo 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 3 dalį ir II dalies 4 straipsnio 4 dalį ir 7 straipsnio 2 dalį ⁽⁴⁾,

2007 m. kovo 3 d. Institucija gavo asociacijos *Aksjonsgruppa „Ta vare på trivelige Bryne“* skundą dėl Timės savivaldybėje savivaldos institucijų dviem atskiriems privatiems subjektams parduotų turto objektų numeriai 1/152, 1/301, 1/630 ir 4/165, taip pat dėl *Bryne fotballklubb* privačiam investuotojui parduoto nuosavybės teise valdomo turto objekto numeris 2/70 (Brinės stadionas, kuriame taip pat yra nuosavybės teise valdomas turto objektas Nr. 2/32), kurį anksčiau klubui buvo skyrusi savivaldybė (dok. Nr. 414270). 2007 m. gegužės 9 d. raštu privatus investuotojas Gunaras Oma (*Gunnar Oma*) Institucijai perdavė skundą dėl Timės savivaldybės parduoto vieno iš pirmiau minėtų turto objektų – numeris 4/165.

atsižvelgdama į Institucijos gaires dėl EEE susitarimo 61 ir 62 straipsnių taikymo ir aiškinimo ⁽⁵⁾, ypač į jų skyrių „Valstybės pagalbos aspektai valdžios institucijoms parduodant žemę ir pastatus“,

Apsikeitusi raštais ir informacija su Norvegijos valdžios institucijomis ⁽⁸⁾, 2007 m. gruodžio 19 d. Institucija nusprendė dėl pirmiau nurodytų žemės sklypų pardavimo pradėti oficialią tyrimo procedūrą. Institucijos sprendimas Nr. 717/07/COL pradėti procedūrą buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir jo EEE priede ⁽⁹⁾.

atsižvelgdama į 2004 m. liepos 14 d. Institucijos sprendimą dėl 3 protokolo II dalies 27 straipsnyje nurodytų įgyvendinimo nuostatų ⁽⁶⁾,

2008 m. vasario 21 d. raštu (dok. Nr. 466024) Norvegijos valdžios institucijos pateikė pastabas dėl šio sprendimo pradėti procedūrą. Institucija paragino suinteresuotąsias šalis pateikti

⁽¹⁾ Toliau – Institucija.

⁽²⁾ Toliau – EEE susitarimas.

⁽³⁾ Toliau – Institucijos ir Teismo susitarimas.

⁽⁴⁾ Toliau – 3 protokolai.

⁽⁵⁾ EEE susitarimo 61 ir 62 straipsnių bei Institucijos ir Teismo susitarimo 3 protokolo 1 straipsnio taikymo ir aiškinimo gairės, Institucijos priimtos ir išleistos 1994 m. sausio 19 d. (OL L 231, 1994 9 3, p. 1 ir EEE priedas Nr. 32, 1994 9 3, p. 1). Paskutiniai gairių pakeitimai padaryti 2009 m. birželio 10 d. (toliau – Valstybės pagalbos gairės). Naujausia Valstybės pagalbos gairių versija skelbiama Institucijos interneto svetainėje <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

⁽⁶⁾ 2004 m. liepos 14 d. Sprendimas Nr. 195/04/COL (OL L 139, 2006 5 25, p. 37 ir EEE priedas Nr. 26, 2006 5 25, p. 1) su pakeitimais, padarytais 2005 m. gruodžio 14 d. Sprendimu Nr. 319/05/COL (OL L 113, 2006 4 27, p. 24 ir EEE priedas Nr. 21, 2006 4 27, p. 46). Konsoliduotą Sprendimo Nr. 195/04/COL versiją galima rasti Institucijos interneto svetainėje: <http://www.eftasurv.int/media/decisions/195-04-COL.pdf>.

⁽⁷⁾ OL C 138, 2008 6 5, p. 30 ir EEE priede Nr. 31, 2008 6 5, p. 1.

⁽⁸⁾ Daugiau informacijos apie susirašinėjamą galima rasti Institucijos sprendime Nr. 717/07/COL, paskelbtame Institucijos interneto svetainėje adresu http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldstateaid/stateaidregistry/sadecnor07/717_07_col.pdf.

⁽⁹⁾ Žr. 7 išnašą.

savo pastabas. Institucija gavo dviejų suinteresuotųjų šalių pastabas⁽¹⁰⁾. 2008 m. liepos 24 d. raštu (dok. Nr. 485974) Institucija perdavė šias pastabas Norvegijos valdžios institucijoms. 2008 m. rugpjūčio 13 d. (dok. Nr. 488289) Norvegijos valdžios institucijos pranešė Institucijai, kad daugiau pastabų neturi.

2. NAGRINĖJAMŲ SANDORIŲ APIBŪDINIMAS

2.1. NUOSAVYBĖS TEISE VALDOMŲ TURTO OBJEKTŲ NUMERIAI 1/152, 1/301 IR 1/630 PARDAVIMAS ĮMONEI GRUNNSTEINEN AS

Pagal 2007 m. rugpjūčio 25 d. pirkimo-pardavimo sutartį⁽¹¹⁾ Timės savivaldybė pardavė Timės savivaldybės municipalinio centro – Brinės – centre esančius nuosavybės teise valdomus turto objektus numeriai 1/152 (1 312 kv. m), 1/301 (741 kv. m) ir 1/630 (1 167 kv. m) privačiam statybos vykdytojui *Grunnsteinen AS*. Iš pateiktų paaiškinimų matyti, kad norą sudaryti sutartį pareiškė pirkėjai, o prieš sudarant pardavimo sandorį viešas konkursas surengtas nebuvo⁽¹²⁾. *Grunnsteinen* už turtą nemokėjo, bet vietoje įprastinio atlyginimo už turtą įsipareigojo įrengti 65 automobilių stovėjimo vietas⁽¹³⁾. *Grunnsteinen* sutarties 7 punkte nustatyta, kad nuosavybės teisės į turtą turėtų būti perduotos tik įrengus automobilių stovėjimo vietas, ne vėliau kaip 2008 m. pabaigoje. Be to, 1 punkte nustatyta, kad požeminė automobilių stovėjimo aikštelė, ją gražinant Timės savivaldybei, žemės registre turėtų būti įregistruota kaip atskiras nuosavybės teise valdomas turto objektas.

Sutarties 1 punkte⁽¹⁴⁾ nurodyta, kad tuo metu, kai buvo sudaroma sutartis, turto objektus buvo numatyta naudoti gyvenamosioms zonoms ir viešiesiems keliams bei stovėjimo aikštelėms įrengti.

Pagal sutarties 1 punktą *Grunnsteinen AS* įsipareigojo nuosavybės teise valdomo turto objekte numeris 1/152 įrengti požemines automobilių stovėjimo vietas, iš kurių 65 įrengtos vietos būtų perduotos Timės savivaldybei (sutarties 1 ir 5 punktai). Savivaldos institucijų teigimu, atlyginimas už nuosavybės teise valdomą turto objektą numeris 1/152 buvo 44 automobilių stovėjimo vietos, įrengtinios turto objekte, už kurį atlyginama požemine automobilių stovėjimo aikštele. Dėl nuosavybės teise valdomų turto objektų numeriai 1/301 ir 1/630 reikia pasakyti, kad savivaldybė pavedė nustatyti vieno iš jų – numeris 1/630 – vertę, ir ją, savivaldybės teigimu, nustatė *Eiendomsmebler 1*. Nuosavybės teise valdomo turto objekto numeris 1/630 vertinimas, pagal kurį šio objekto rinkos vertė buvo 600 NOK/kv. m, Institucijai buvo pateiktas prieš priimant sprendimą pradėti

oficialią tyrimo procedūrą⁽¹⁵⁾. Vykdydamos Institucijos prašymus, Norvegijos valdžios institucijos iš pradžių pateikė statybos įmonės *Skanska Norge AS* atliktus skaičiavimus, iš kurių matyti, kad vienos automobilio stovėjimo vietos kaina požeminėje automobilių stovėjimo aikštelėje būtų apie 150 000 NOK, neįskaičiuojant PVM ir žemės nuomos arba pirkimo išlaidų⁽¹⁶⁾. Remdamosi šia sąmata, Norvegijos valdžios institucijos tvirtino, kad nuosavybės teise valdomų turto objektų numeriai 1/301 ir 1/630 rinkos kaina, remiantis turto vertinimu, būtų 2 516 400 NOK⁽¹⁷⁾, o papildomos 21 automobilių stovėjimo vietos, kurias savivaldybė įsipareigojo įrengti *Grunnsteinen*, vertė būtų 2 625 000 NOK⁽¹⁸⁾. Taigi šių dviejų turto objektų vertę *Grunnsteinen* visiškai atlygintų pastatydama papildomą 21 automobilių stovėjimo vietą.

Vykdydamos sprendime pradėti oficialią tyrimo procedūrą pateiktą Institucijos reikalavimą pateikti informacijos, buvo pateikta naujų turto vertinimų ir automobilių stovėjimo aikštelės kainos sąmatų⁽¹⁹⁾. Naujuosius turto vertinimus atliko turto vertinimo įmonė OPAK. Taikydama žemės kainos metodą⁽²⁰⁾, OPAK apskaičiavo, kad *en bloc* parduodamo turto rinkos vertė yra 3,2 mln. NOK. OPAK nuomone, nuosavybės teise valdomame turto objekte numeris 1/301 esantis pastatas yra netinkamas naudoti ir turės būti nugriautas, todėl turto vertė mažėja. Apskaičiuotos nugriovimo išlaidos – 150 000 NOK. OPAK vertindama įtraukė ir automobilių stovėjimo vietų išlaidų sąmatą. Remdamasi tuo, kad vienai automobilio stovėjimo vietai reikėtų skirti ne mažiau kaip 25 kv. m (kaip reikalaujama Vyriausybės teisės aktuose), ir kad vieno kvadratinio metro statybos išlaidos būtų 5 200 NOK (remiantis patirtimi), OPAK apskaičiavo, kad vienos automobilio stovėjimo vietos vertė būtų 130 000 NOK, o 65 vietų – 8 450 000 NOK.

2.2. NUOSAVYBĖS TEISE VALDOMO TURTO OBJEKTO NUMERIS 4/165 PARDAVIMAS ĮMONEI BRYNE INDUSTRIEPARK AS

2005 m. rugpjūčio 31 d. Timės savivaldybė ir privatus statybos vykdytojas *Bryne Industripark AS* pasirašė nuosavybės teise valdomo turto objekto numeris 4/165, esančio Timės Halando rajone, pirkimo – pardavimo sutartį⁽²¹⁾. Nuosavybės teise valdomą turto objektą sudarė 56 365 kv. m pramoninės paskirties žemės sklypas; nustatyta 4,7 milijonų NOK jo pardavimo kaina (arba apie 83 NOK/kv. m). Kai buvo pasirašoma sutartis, šią teritoriją buvo numatyta naudoti pramoniniais tikslais, tačiau

⁽¹⁰⁾ Dokumentai Nr. 484855 (Norvegijos futbolo asociacijos pastabas, pateiktos 2008 m. liepos 4 d.), Nr. 485026 (*Bryne fotballklubb* atstovaujanti advokatų kontoros *Arutzen de Besche* pastabas, pateiktos 2008 m. liepos 8 d.) ir Nr. 485461 (*Vålerenga football* atstovaujanti advokatų kontoros *Selmer* pastabas, pateiktos 2008 m. liepos 8 d.).

⁽¹¹⁾ Toliau – *Grunnsteinen* sutartis.

⁽¹²⁾ Norvegijos atsakymas į pirmąją Institucijos prašymą pateikti informaciją (dok. Nr. 427879), atsakymas į 1 klausimo e punktą.

⁽¹³⁾ Norvegijos atsakymas į pirmąją Institucijos prašymą pateikti informaciją (dok. Nr. 427879), 1 klausimo e punktą.

⁽¹⁴⁾ Norvegijos atsakymas į pirmąją Institucijos prašymą pateikti informaciją (dok. Nr. 427879, 1 priedas).

⁽¹⁵⁾ Norvegijos atsakymas į pirmąją Institucijos prašymą pateikti informaciją (dok. Nr. 427879, 2 priedas). Norvegijos atsakyme tvirtinama, kad buvo nustatyta nuosavybės teise valdomų turto objektų numeriai 1/301 ir 1/630 vertė. Tačiau vertinimo dokumentuose tai nenurodyta, be to, remiantis šiuose dokumentuose nurodytu kvadratinų metrų skaičiumi, taip pat neatrodo, kad būtų vertinti abu turto objektai.

⁽¹⁶⁾ Norvegijos atsakymas į pirmąją Institucijos prašymą pateikti informaciją (dok. Nr. 427879, 5 priedas).

⁽¹⁷⁾ Panašu, kad šis vertinimas pagrįstas 600 NOK/kv. m verte, pridedant nuosavybės teise valdomame turto objekte numeris 1/301 esančio pastato vertę. Institucijai pastato vertinimas nepateiktas.

⁽¹⁸⁾ Tai grindžiama savivaldybės pradine išlaidų sąmata, lygia 125 000 NOK, nurodyta informaciniuose savivaldybės tarybos svarstymų dokumentuose (dok. Nr. 413558, p. 16–17). Panašu, kad *Skanska* sąmata buvo gauta vėliau.

⁽¹⁹⁾ Norvegijos pastabas dėl Institucijos sprendimo pradėti procedūrą, dok. Nr. 466024, 3 priedas.

⁽²⁰⁾ Norvegiškai – „*Tomtebelastningsmetoden*“.

⁽²¹⁾ Dok. Nr. 413558, p. 19 ir toliau.

detalus teritorinis planas dėl Viešųjų kelių administracijos prieštaravimo nebuvo patvirtintas. Į sutartį įtraukta susigrąžinimo sąlyga (7 punktas), kad tuo atveju, jeigu per penkerius metus nuo nuosavybės teisių perdavimo turto objektas nebus pastatytas arba pradėtas naudoti, Timės savivaldybė susigrąžins šį turto objektą.

Kai buvo sudaroma sutartis, turtą sudarė neužstatyta žemė. Sutartį patvirtinusiai savivaldybės tarybai skirtame rašte savivaldybės administracija teigia, kad susitarimas dėl žemės naudojimo statyboms turėtų būti būtinoji žemės pardavimo sąlyga. Savivaldos institucijų teigimu, 2007 m. rugpjūčio 30 d. buvo priimti nauji teisės aktai dėl teritorijų detaliųjų planų; pagal šiuos teisės aktus minėtąjį turtą numatyta naudoti sporto reikmėms⁽²²⁾. Į pirkimo-pardavimo sutartį įtraukta sąlyga, kad susitarimas dėl žemės naudojimo statyboms turi būti sudaromas remiantis teisės aktais dėl teritorijų planavimo. Teikdamos pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą, Norvegijos valdžios institucijos pateikė statybos išlaidų sąmatą, kurią parengė konsultacijų įmonė *Asplan Viak* ir vietos statybos įmonės pasiūlymą dėl žemės darbų⁽²³⁾.

Savivaldybė patvirtina, kad prieš sudarant pardavimo sandorį, kuris buvo sudarytas pirkėjo pasiūlymu, viešo konkurso nebuvo surengta, tačiau teigia, kad pasiūlymas pirkti žemę 2003–2004 m. buvo skelbiamas jos interneto svetainėje. Iš administracijos rašto, parengto prieš sudarant pardavimo sandorį, matyti, kad prašoma kaina buvo nustatyta remiantis kaina, kuria Timės savivaldybė įsigijo turtą 1999 m., prie jos pridėjus kapitalo sąnaudas, reguliavimo darbų ir administracines išlaidas. Taigi kaina buvo nustatyta pagal bendrąjį savivaldybės principą, taikomą parduodant pramoninį turtą, t. y. parduodant už savikainą⁽²⁴⁾.

Skundo pateikėjas, remdamasis nepriklausomo turto vertintojo 2007 m. sausio mėn. neva atliktu vertinimu, tvirtino, kad šios rūšies turto kaina turėtų būti apie 400 NOK/kv. m⁽²⁵⁾. Tačiau tai įrodančių dokumentų nepateikta. Savivaldos institucijos, remdamosi tame regione privačių subjektų sudarytais panašaus turto pardavimo sandoriais, teigė, kad rinkos kaina turėtų būti 80–115 NOK/kv. m⁽²⁶⁾. Vykdydamos sprendime pradėti oficialią tyrimo procedūrą Institucijos pateiktą reikalavimą pateikti informacijos, Norvegijos valdžios institucijos pateikė OPAK atliktą turto vertinimą. OPAK žemę įvertino remdamasi jos naudojimo paskirtimi sudarant sutartį, t. y. tuo, kad žemė buvo skirta naudoti pramoniniais tikslais, o ne sportui, kaip nustatyta vėlesniuose teisės aktuose dėl teritorijų planavimo. Vertinimas pagrįstas ne naudojimo būdu, o pardavimo verte, kuri apibrėžiama kaip „kaina, kuria, kaip manoma, keletas nepriklausomų suinteresuotųjų šalių norėtų pirkti vertinimo dieną“. Nagrinėjamu atveju kaina nustatyta remiantis pardavimo

kainomis, sumokėtomis už „panašius toje vietovėje esančius turto objektus“. Atlikus vertinimą padaryta išvada, kad visiškai tikslios rinkos kainos nustatyti negalima, bet veikiausiai ji yra 80–100 NOK/kv. m.

2.3. NUOSAVYBĖS TEISE VALDOMŲ TURTO OBJEKTŲ NUMERIAI 2/70 IR 2/32 PARDAVIMAS KLUBUI BRYNE FOTBALLKLUBB

2.3.1. Pirkimo–pardavimo sutartis

Pagal 2003 m. rugpjūčio 8 d. sutartį⁽²⁷⁾ Timės savivaldybė nuosavybės teises į Brinės stadioną, t. y. nuosavybės teise valdomus turto objektus numeriai 2/32 ir 2/70, kurių bendras plotas apie 53 000 kv. m, perleido *Bryne fotballklubb* (toliau – *Bryne FK*)⁽²⁸⁾. Tame žemės sklype esantys pastatai (įskaitant futbolo aikštės statinius) jau priklausė futbolo klubui, buvo sudarytos žemės nuomos sutartys⁽²⁹⁾. Žemės sklype yra vienas pastatas, nepriklausantis *Bryne fotballklubb*; numatyta, kad klubas perims savivaldybės turimas teises pagal nuomos sutartį su pastato savininku⁽³⁰⁾.

Pagal Brinės sutarties 2 punktą nuosavybės teise valdomi turto objektai numeriai 2/32 ir 2/70 neatlygintinai perduodami klubui *Bryne FK*. Be to, savivaldybė padengė visas su turto perleidimu susijusias išlaidas, pvz., žemės dalijimo, matavimo ir t. t. Bendras šių nuosavybės teise valdomų turto objektų plotas – apie 53 000 kv. m; sutartyje aiškiai nustatyta, kad ši žemė pirmiausia turi būti naudojama sporto reikmėms.

Iš sutarties 1 punkto matyti, kad futbolo klubas pareikalavo nuosavybės teisių į perduodamą žemę. Tuo buvo siekiama padidinti klubo turto vertę tiek, kad ji leistų pagerinti futbolo aikštės kokybę pagal aikštėms, naudojamoms *Tippeligaen* (Norvegijos aukščiausiosios lygos varžyboms), taikomus reikalavimus. Iš savivaldybės parengtų raštų matyti, kad klubui buvo labai svarbu turtą panaudoti kaip skolų užstatą, nors jo vertė veikiausiai būtų sumažėjusi dėl sutarties sąlygos, kad šis turtas gali būti naudojamas tik sporto reikmėms.

Vykdydamos sprendime pradėti oficialią tyrimo procedūrą Institucijos pateiktą reikalavimą pateikti informacijos, Norvegijos valdžios institucijos pateikė stadiono žemės vertinimą, pagal kurį ši žemė įvertinta tokios būklės, kokia ji buvo perleidžiant. Šį vertinimą atliko OPAK. OPAK įvertino žemę remdamasi prielaida, kad ji bus naudojama sporto reikmėms, ir apskaičiavo, kad pardavimo vertė yra 2 650 000 NOK.

⁽²⁷⁾ Toliau – Brinės sutartis.

⁽²⁸⁾ Dok. Nr. 413558, p. 29, ir Norvegijos atsakymas į pirmąją Institucijos prašymą pateikti informaciją (dok. Nr. 427879, 29 priedas). Iš informacinių pardavimo dokumentų matyti, kad savivaldybė savo ruožtu šią žemę 1996 m. iš futbolo klubo nupirko už vieną milijoną NOK. Institucija informacijos apie šį pardavimo sandorį neturi.

⁽²⁹⁾ Norvegijos pateiktos žemės nuomos sutartys, Norvegijos atsakymų į pirmąją Institucijos prašymą pateikti informaciją 18 ir 19 priedai (dok. Nr. 427879).

⁽³⁰⁾ Žr. Norvegijos atsakymo į pirmąją Institucijos prašymą pateikti informaciją (dok. Nr. 427879) 24 priedą.

⁽²²⁾ Norvegijos pastabos dėl Institucijos sprendimo pradėti procedūrą, dok. Nr. 466024, 9 išnaša.

⁽²³⁾ Norvegijos pastabos dėl Institucijos sprendimo pradėti procedūrą, dok. Nr. 466024, 8 ir 9 priedai.

⁽²⁴⁾ Dok. Nr. 413558, p. 16–17.

⁽²⁵⁾ Žr. dok. Nr. 413558 (pradinis skundas), cituojamą *Aksjonsgruppen* pastabose dėl Norvegijos atsakymo, dok. Nr. 477440.

⁽²⁶⁾ Norvegijos atsakymas į pirmąją Institucijos prašymą pateikti informaciją (dok. Nr. 427879, 13–17 priedai).

Skundo pateikėjas pareiškė, kad 2007 m. *Bryne FK* stadioną ketino parduoti *Forum Jæren* už 50 mln. NOK. Halande iš *Bryne Industripark AS* išsigytoje žemėje turėjo būti pastatytas naujas stadionas (kaip minėta pirmiau). Atsakydamos į Institucijos prašymą pateikti informacijos, Norvegijos valdžios institucijos patvirtino, kad *Bryne FK* ir *Forum Jæren* pasirašė ketinimų protokolą dėl nuosavybės teise valdomo turto objekto numeris 2/70, tačiau negalėjo pateikti jo kopijos. Visgi panašu, kad 2008 m. šie sandoriai buvo atšaukti, nes stadiono, kurį ketinta statyti Halande, statybos išlaidos pasirodė esančios gerokai didesnės nei tikėtasi⁽³¹⁾.

2.3.2. *Bryne FK*

Žemės gavėjas, *Bryne FK*, yra vietos futbolo klubas, dabar žaidžiantis vadinamojoje „*Adecco League*“ (pirmojoje lygoje). *Bryne FK* įmonių registre registruotas kaip pelno nesiekianti organizacija⁽³²⁾, tačiau futbolo klubas yra įsteigęs ir akcinę bendrovę *Bryne Fotball AS*.

Remiantis Norvegijos valdžios institucijų pateikta informacija⁽³³⁾, 2001 m. klubas ir akcinė bendrovė sudarė bendradarbiavimo sutartį, pagrįstą standartinėmis sutartimi, kurią Norvegijos futbolo asociacija yra parengusi komandos komercinių ir nekomercinių padalinių bendradarbiavimo tikslais. Pagal šią sutartį⁽³⁴⁾ akcinė bendrovė, kuri tuo metu vadinosi *Bryne Fotball ASA*, įpareigota vykdyti šią ekonominę veiklą: sudarinėti paramos sutartis, pardavinėti žiniasklaidos ir televizijos transliacijų teises bei reklamos vietą, išduoti sirgalių atributikos pardavimo leidimus ir ją pardavinėti, sudarinėti reklamos sutartis su treneriais ir žaidėjais, komerciniais tikslais naudoti klubo pavadinimą ir ženklą, pardavinėti bilietus į namuose rengiamas klubo rungtynes ir sudarinėti sutartis dėl loterijų. Tuo tarpu *Bryne FK* buvo atsakingas už visus sporto reikalus, pvz., komandų treniravimą ir sudarymą, rungtynių tvarkaraštį ir pačias rungtynes, kelionių organizavimą žaidėjams, žaidėjų, narių, kitų organizacijų ir Vyriausybės agentūrų tarpusavio teises ir pareigas, klubui nustatytas teisės aktais ir sporto asociacijų taisyklėmis, nario mokesčius ir siaurą komercinę veiklą, pvz., per rungtynes rengiamas daiktines loterijas ir stadiono eksploatavimą.

Pagal bendradarbiavimo sutartį *Bryne Fotball ASA* buvo finansiškai atsakinga už žaidėjus⁽³⁵⁾. Be to, *Bryne Fotball ASA* apmokėjo žaidėjų pirkimo išlaidas arba mokėjo klubui *Bryne FK*, kai žaidėjas būdavo perkeliamas į rinktinę komandą iš kurios nors klubo jaunių komandos. Be to, akcinei bendrovei būtų paliekamas grynasis pelnas, gautas apmokėjus minėtas išlaidas. Galiausiai akcinė bendrovė mokėjo klubui *Bryne FK* metinį

150 000 NOK stadiono nuomos mokesčių, taip pat 10 000 NOK už kiekvienas rungtynes ir už žiniasklaidos teises, rėmimo teises ir t. t.

Tačiau, siekdamas laikytis NFF bendrųjų taisyklių, *Bryne FK* su žaidėjais sudarė darbo sutartis, be to, klubas oficialiai buvo sutarčių dėl žaidėjų pardavimo, pirkimo ir nuomos šalis. Be to, klubas buvo atsakingas už grynai sportinių reikalų tvarkymą (pvz., treniravimą, atranką ir t. t.).

2004 m. pavasarį klubas ir bendrovė buvo pertvarkyti. Visa *Bryne ASA* veikla buvo perduota klubui *Bryne FK* ir *Bryne Fotball ASA* pakeitė statusą – tapo *Bryne Fotball AS*, kurios vienintelis tikslas buvo apmokėti skolas. Panašu, kad skolos buvo apmokėtos 2006 m.⁽³⁶⁾ Taigi dabar visą veiklą – ekonominę ir neekonominę – vykdo *Bryne FK*.

3. NORVEGIJOS VALDŽIOS INSTITUCIJŲ PASTABOS

Norvegijos Vyriausybė pateikė pastabų dėl sprendimo pradėti oficialią tyrimo procedūrą.

3.1. PASTABOS DĖL NUOSAVYBĖS TEISE VALDOMŲ TURTO OBJEKTŲ NUMERIAI 1/152, 1/301 IR 1/630 PARDAVIMO ĮMONEI GRUNNSTEINEN AS

Kartu su pastabomis Norvegijos valdžios institucijos pateikė ir turto vertinimą, įskaitant automobilių požeminių stovėjimo vietų kainos vertinimą.

Norvegijos valdžios institucijos laikosi nuomonės, kad turtas nebuvo atiduotas be atlyginimo; savivaldybei atlyginta įrengiant požeminę automobilių stovėjimo aikštelę. Taigi, jeigu automobilių stovėjimo vietų įrengimo išlaidos atitiktų bent turto objektų, kurie buvo perduoti įmonei *Grunnsteinen AS*, vertę, valstybės pagalba nebūtų teikiama.

Šiuo tikslu Norvegijos valdžios institucijos nurodo OPAK atliktą turto vertinimą, pagal kurį turto, kuris buvo perduotas įmonei *Grunnsteinen*, bendra vertė yra 4 510 000–5 636 000 NOK. Be to, OPAK skaičiavimais, kurie, remiantis įprasta pramonine praktika, grindžiami panašių projektų patirtimi, požeminėje automobilių stovėjimo aikštelėje esančių automobilių stovėjimo vietų įrengimo išlaidos sudaro apie 8 450 000 NOK. Norvegijos valdžios institucijos taip pat nurodo, kad statybos įmonė *Skanska*, remdamasi tuo pačiu principu, apskaičiavo, kad vienos automobilio stovėjimo vietos statybos išlaidos yra 150 000 NOK, o 65 vietų – 9 750 000 NOK.

⁽³⁶⁾ Norvegijos atsakymas į pirmąją Institucijos prašymą pateikti informaciją (dok. Nr. 427879, 22 priedas).

⁽³¹⁾ *Bryne FK* pastabos dėl sprendimo pradėti oficialią tyrimo procedūrą (dok. Nr. 485026).

⁽³²⁾ Norvegijos atsakymas į pirmąją Institucijos prašymą pateikti informacijos (dok. Nr. 427879, 21 priedas).

⁽³³⁾ Norvegijos pastabos dėl sprendimo pradėti oficialią tyrimo procedūrą, 2008 m. vasario 21 d. raštas (dok. Nr. 466024).

⁽³⁴⁾ Norvegijos pastabų dėl sprendimo pradėti oficialią tyrimo procedūrą, 2008 m. vasario 21 d. rašto (dok. Nr. 466024) 13 priedas.

⁽³⁵⁾ Akcinė bendrovė mokėjo atlyginimą žaidėjams, taip pat fizioterapeutams, treneriams ir kitam pagalbiniam personalui, darbdavio socialinio draudimo įmokas, pirkimo treniruotėms ir rungtynėms reikalingą įrangą ir mokėjo už jos techninę priežiūrą, taip pat apmokėjo treniruotėms išlaidas ir komandų kelionių išvykstamąsias rungtynes išlaidas.

Remdamosi šiais skaičiais, Norvegijos valdžios institucijos teigia, kad automobilių stovėjimo aikštelės kaina su kaupu atlygina turto vertę, todėl valstybės pagalba neteikiama.

3.2. PASTABOS DĖL NUOSAVYBĖS TEISE VALDOMO TURTO OBJEKTO NUMERIS 4/165 PARDAVIMO ĮMONEI BRYNE INDUSTRIPARK AS

Dėl nuosavybės teise valdomo turto objekto numeris 4/165 pardavimo įmonei *Bryne Industripark AS* taip pat pateiktas OPAK atliktas turto vertinimas. Norvegijos valdžios institucijos nurodė, kad OPAK įvertino žemę pagal tuo metu galiojusius teisės aktus, t. y. kaip neapstatytą žemę, skirtą pramoniniams tikslams, kaip numatyta bendrajame miesto plane, o ne detalizajame teritoriniame plane. Norvegijos valdžios institucijos teigia, jog tai, kad buvo pateiktas ir vėliau atšauktas pasiūlymas dėl detaliojo teritorinio plano, ir tai, kad teritorija vėliau numatyta sporto reikmėms, nėra svarbu, nes sudarant sandorį galiojančio teritorinio plano nebuvo.

Atsižvelgdamos į šias aplinkybes, Norvegijos valdžios institucijos pabrėžia, kad įmonės *Bryne Industripark* sumokėta kaina – 4 700 000 NOK (t. y. 83 NOK/kv. m) – patenka į priimtina kainų intervalą, nustatytą OPAK atlikus turto vertinimą, t. y. 4 510 000 – 5 636 000 NOK (arba 80–100 NOK/kv. m). Norvegijos valdžios institucijos pripažįsta, kad sumokėta kaina yra ties apatine OPAK nustatyto priimtino kainų intervalo riba, tačiau teigia, kad pagalba negalėjo būti teikiama, nes kaina iš esmės nesiskiria nuo nustatytų verčių, kadangi neapstatytos žemės, kuri neįtraukta į teritorinį planą, vertė šiaip ar taip nėra visiškai aiški.

3.3. PASTABOS DĖL NUOSAVYBĖS TEISE VALDOMŲ TURTO OBJEKTŲ NUMERIAI 2/70 IR 2/32 PARDAVIMO KLUBUI BRYNE FK

Dėl nuosavybės teise valdomų turto objektų numeriai 2/70 ir 2/32 Norvegijos valdžios institucijos tvirtina, kad pirmiausia reikėtų įvertinti, ar sudarius šį sandorį klubui *Bryne FK* buvo suteiktas ekonominis pranašumas. Pridėtame vertinime nurodyta, kad, OPAK skaičiavimais, turto objekto, kuriame pastatytas stadionas, vertė yra 2 385 000–2 915 000 NOK. Kadangi už šį turto objektą atlyginta nebuvo, Norvegijos valdžios institucijos pripažįsta, kad klubui *Bryne FK* buvo suteiktas ekonominis pranašumas, atitinkantis OPAK nustatytą turto objekto vertę.

Nepaisydamos to, kad klubui *Bryne FK* buvo suteiktas pranašumas, Norvegijos valdžios institucijos teigia, kad sandoris nėra valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje. Jų nuomone, tuo metu, kai buvo sudaromas sandoris, *Bryne FK* nebuvo įmonė, kaip apibrėžta EEE valstybės pagalbos taisyklėse. Toks požiūris grindžiamas klubo organizacine struktūra, buvusia sudarant sutartį. Tuo metu *Bryne FK* vykdė tik nekomercinę ir neprofesionalią veiklą, o ekonominę veiklą vykdė ir ekonominę riziką bei naudą, susijusią su klubo profesionalia futbolo komanda, prisijėmė *Bryne Fotball ASA*.

Dėl to, kad įmonei *Bryne Fotball ASA* galėjo būti suteikta valstybės pagalba, Norvegija tvirtina, kad ji negalima dėl bendradarbiavimo sutarties sąlygų. Pagal sutartį *Bryne Fotball ASA* privilejo mokėti klubui *Bryne FK* metinį 150 000 NOK mokesčių už stadiono naudojimą ir 10 000 NOK už kiekvienas oficialias rungtynes. Taigi sutartimi užtikrinta, kad ekonominis pranašumas, gautas perdavus žemę, tektų tik klubui *Bryne FK*.

Dėl *Bryne Fotball ASA* ir *Bryne FK* susijungimo, įvykusio praėjus beveik pusmečiui nuo turto objekto pardavimo, Norvegijos valdžios institucijos tvirtina, jog negalima teigti, kad susijungus pranašumas, kurį suteikė savivaldybė, savaime bus proporcingai padalytas įvairiai komercinei klubo veiklai. Iš tiesų, norint nustatyti, kiek ši nauda susijusi su ekonomine, ir kiek – su neekonominė veikla, reikėtų išsamiai išnagrinėti dabartinę ekonominę veiklą.

4. TREČIŲJŲ ŠALIŲ PASTABOS

4.1. BRYNE FK PASTABOS

Bryne FK pateikė pastabų dėl turto pardavimo ir klubo organizacinės struktūros bei veiklos.

Neprieštaraudamas tam, kas išdėstyta pirmiau, klubas aiškina, kad 2004 m. susijungus *Bryne FK* ir *Bryne Fotball ASA*, pasikeitė jo organizacinė struktūra. Dabar visą veiklą vykdo *Bryne FK*. Tačiau klubas sudarė paramos sutartį su įmone *Klubbinvest AS*, kuri prisiima finansinę sutarčių su profesionaliais futbolininkais riziką.

Be to, klubas nurodo, kad jo 2005, 2006 ir 2007 m. veiklos rezultatai buvo neigiami ir kad didžioji jo veiklos dalis yra nekomercinė veikla, pirmiausia susijusi su jaunais futbolo žaidėjais. Iš bendro klubo veiklos valandų skaičiaus – 2 047 valandų⁽³⁷⁾ – ekonominė veikla sudaro tik apie 230 valandų, t. y. 11 % bendro valandų skaičiaus. Visa neekonominė veikla vykdoma naudojant įrenginių, esančius žemėje, kuri klubui buvo perduota pagal 2003 m. sutartį.

Dėl nuosavybės teisės į stadiono statinius perleidimo klubas pabrėžia, kad 2003 m. buvo perleista tik žemė, nes pastatai ir įrenginiai klubui jau priklausė. Be to, klubas nurodo su Timės savivaldybe, kaip tuometine turto objekto savininke, sudarytą nuomos sutartį, pagal kurią tam tikrą perduodamos žemės dalį numatoma 99 metus naudoti kaip automobilių stovėjimo aikštelę. Klubas laikosi nuomonės, kad dėl ilgalaikio nuomos sutarties pobūdžio turto vertė gerokai sumažėja, tačiau OPAK į tai neatsižvelgė.

⁽³⁷⁾ Remiantis *Bryne FK* pateikta lentele (įtraukta į dok. Nr. 485026), kurioje pateikiamas veiklos valandų skaičius, suskirstytas pagal amžiaus grupes, mėnesius ir veiklos pobūdį (treniruotės, rungtynės ir t. t.).

Klubo nuomone, tuo metu, kai buvo perduodama žemė, atsižvelgiant į tuometinę *Bryne FK* organizacinę struktūrą ir pirmiau apibūdintą bendradarbiavimo sutartį, *Bryne FK* nebuvo įmonė. Kadangi pagalbos klausimas turėtų būti vertinamas pagal to meto, kai buvo atliekamas perdavimas, aplinkybes, valstybės pagalba teikiama nebuvo. Dėl turto vertės klubas pažymi, kad dėl neigiamo nuomos sutarties, pagal kurią tam tikri žemės sklypai paskirti automobilių stovėjimo aikštelei, poveikio tikroji perduotos žemės vertė gerokai mažesnė nei teigia OPAK. Todėl, jeigu Institucija padarytų išvadą, kad perduodant buvo suteikta pagalba, bet koks pagalbos elementas veikiausiai būtų nereikšmingas.

4.2. NORVEGIJOS FUTBOLŲ ASOCIACIJOS PASTABOS

Norvegijos futbolo asociacija (NFF) pateikė pastabų dėl bendrosios Norvegijos futbolo organizacijos, tačiau nepateikė konkrečių pastabų dėl nagrinėjamo atvejo.

Asociacija aiškina, kad ji yra viena didžiausių pelno nesiekiančių Norvegijos organizacijų, turinti daugiau kaip 500 000 narių, iš jų – 400 000 aktyvių futbolo žaidėjų. Pagrindinė asociacijos veikla – žaidėjų telkimas ir ugdymas visais lygmenimis.

Todėl NFF siekia užtikrinti, kad visoje šalyje būtų pasirūpinta tinkamais įrenginiais.

NFF nurodo, kad sportinės veiklos pasiūla ir organizavimas vaikams bei jaunimui jų gyvenamojoje aplinkoje iš esmės yra visuomeninė pareiga. Taigi prie naujų įrenginių statybos turėtų prisidėti sporto bendruomenė ir valdžios institucijos. NFF mano, kad faktinis klubų indėlis įgyvendinant šią visuomeninę užduotį yra gana didelis, nors jis ir nebuvo įvertintas skaičiais. Be to, NFF yra naudinga vaikams ir jaunimui tuo, kad sudaro galimybes pereiti nuo mėgėjiško prie profesionalaus futbolo. Visuomet svarbu siekti solidarumo su vietos klubais, net jeigu pajamos gaunamos pardavinėjant žiniasklaidos teises nacionaliniu arba Europos lygmeniu.

4.3. VÅLERENGA FOTBALL PASTABOS

Vålerenga Fotball per savo teisinį atstovą *Selmer* advokatų kontorą pateikė bendras pastabas dėl žemės perleidimo futbolo klubams futbolo įrenginiams statyti. *Vålerenga* teigimu, šis klausimas svarbus praktiniu požiūriu ir veikiausiai vėl iškils ateityje.

Atsižvelgdamas į šias aplinkybes, klubas nurodo šešis klausimus, kurie gali būti svarbūs nagrinėjant tokius atvejus. Pirma, jis nurodo, kad svarbu atskirai tvarkyti klubo komercinės ir nekomercinės veiklos apskaitą. Antra, *Vålerenga* tvirtina, kad klubui, turinčiam išnuomotą stadioną, įmonės apibrėžtis vis tiek gali būti netaikoma, jeigu jis vykdo veiklą tik kaip „pasyvus savininkas“. Trečia, *Vålerenga* laikosi nuomonės, jog yra pagrindo

manyti, kad futbolo stadionų statyba ir valdymas neturi įtakos prekybai. Ketvirta, jis pareiškė, kad futbolo stadionus galima laikyti socialine infrastruktūra. Penkta, rinkos nuomos mokestis už futbolo stadioną turėtų būti nustatomas pagal tai, kiek pirkėjai norėtų mokėti, o ne pagal tai, ar investicija atsipirks. Šešta, išpareigojimo pastatyti ir eksploatuoti futbolo stadioną, esantį ant perleistos žemės, vertė yra neigiama, o tai reiškia, kad klubui ekonominio pranašumo nesuteikta.

II. VERTINIMAS

1. VALSTYBĖS PAGALBOS TEIKIMAS

EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje teigiama:

„Išskyrus atvejus, kai šis Susitarimas nustato kitaip, EB valstybių narių, ELPA valstybių arba iš jų valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, remiant tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su šiuo Susitarimu, kai ji daro įtaką susitariančiųjų šalių tarpusavio prekybai“.

Remiantis šia nuostata, kad būtų galima teigti, jog teikiama valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje, pagalba turi atitikti visas šias keturias sąlygas:

- pagalba turi būti suteikta iš valstybės išteklių,
- teikiant pagalbą turi būti remiamos tam tikros įmonės arba tam tikrų prekių gamyba, t. y. priemone įmonei turi būti suteikiamas ekonominis pranašumas,
- priemonė turi būti atrankinio pobūdžio, kaip apibrėžta EEE susitarime,
- pagalba turi galėti iškraipyti konkurenciją ir turėti įtakos susitariančiųjų šalių tarpusavio prekybai.

Tai, ar pagalba atitinka šias sąlygas, turi būti vertinama pagal kiekvieną iš pirmiau apibūdintų sandorių.

2. NUOSAVYBĖS TEISE VALDOMŲ TURTO OBJEKTŲ NUMERIAI 1/152, 1/301 IR 1/630 PARDAVIMAS ĮMONEI GRUNNSTEINEN AS

Sprendime pradėti oficialią tyrimo procedūrą Institucija pareiškė abejojanti, ar sandoris sudarytas rinkos sąlygomis. Institucija pripažino, jog iš esmės gali būti, kad sandoris, pagal kurį už turtą mokama kaina yra išpareigojimas savivaldybei įrengti požeminį turto objektą, buvo sudarytas rinkos sąlygomis. Tačiau, kad Institucija įsitikintų, kad taip ir buvo, turėtų būti atliktas turto vertinimas ir patikimai nustatyta automobilių stovėjimo vietų įrengimo rinkos kaina.

Be to, sprendime pradėti procedūrą Institucija nurodė, kad Norvegijos valdžios institucijų tada pateiktas turto vertinimas, kurį atliko *Eiendomsmebler 1*, apėmė tik vieną iš nagrinėjamų nuosavybės teise valdomų turto objektų. Institucijai taip pat kilo abejonių dėl nuosavybės teise valdomo turto objekto numeris 1/630 vertinimo patikimumo, kadangi pateikiant vertinimą nenurodytas taikytas metodas arba turto objekto ypatumai, turėję lemiamos įtakos rengiant išvadą.

Be to, Institucija nustatė, kad sandoris turėjo įtakos prekybai ir konkurencijai Europos ekonominėje erdvėje.

Institucijai priėmus sprendimą pradėti procedūrą, Norvegijos valdžios institucijos pateikė naują, OPAK atliktą turto objektų ir automobilių stovėjimo vietų įrengimo išlaidų vertinimą. Institucija atkreipia dėmesį, kad negalima teigti, jog įmonei *Grunns-teinen* buvo suteiktas koks nors pranašumas, jeigu galima įrodyti, kad turto vertė atitiko neigiamą išsipareigojimo įrengti požeminę automobilių stovėjimo aikštelę vertę arba buvo už ją mažesnė. Norint patikrinti, ar taip ir buvo, būtina įvertinti OPAK ataskaitos patikimumą remiantis gairėse dėl valstybės pagalbos aspektų valdžios institucijoms parduodant žemę ir pastatus išdėstytu metodu.

2.1. OPAK ATASKAITOS VERTINIMAS

Pagal gaires dėl valstybės pagalbos aspektų valdžios institucijoms parduodant žemę ir pastatus turto rinkos vertę turėtų nustatyti geros reputacijos turto vertintojas, kuris turėtų nešališkai atlikti užduotis, remdamasis visuotinai pripažintais rinkos rodikliais ir vertinimo standartais. Galiausiai ekonominis nuostolis, patiriamas dėl specifinių išsipareigojimų, turėtų būti vertinamas atskirai ir gali būti kompensuotas atitinkamai sumažinant pirkimo kainą⁽³⁸⁾.

Geros reputacijos turto vertintojas

Vertinimo ataskaitą pateikė OPAK – įmonė, vykdanči veiklą statybų valdymo, paslaugų teikimo būsto savininkų bendrijoms ir turto vertinimo srityse. Šią ataskaitą parengė Jacobas Aarsheimas.

Valstybės pagalbos gairėse nustatyta, kad „turto vertintojas“ turi būti geros reputacijos asmuo, įgijęs tinkamą laipsnį pripažintame mokymo centre arba lygiavertę mokslinę kvalifikaciją ir turintis tinkamos patirties bei kompetentingas vertinti tam tikroje vietoje esančią žemę ir pastatus, priklausančius tam tikrai turto kategorijai.

Norvegijos valdžios institucijos paaiškino, kad OPAK, o konkrečiai – J. Aarsheimas, turi didelės *Jæren* rajone esančio šios kategorijos turto vertinimo patirties. Jų teiginiai grindžiami J. Aarsheimas gyvenimo aprašymu, pridėtu prie Norvegijos valdžios

institucijų pastabų Institucijai⁽³⁹⁾. Be didelės patirties, J. Aarsheimas turi statybos technologo išsilavinimą. Taigi nėra pagrindo manyti, kad OPAK ir J. Aarsheimas neatitinka gairėse nustatytų reikalavimų ir kad jie neturi geros reputacijos.

Turto vertintojo nešališkumas

Valstybės pagalbos gairėse teigiama: „Vertintojas turi nešališkai atlikti užduotis, t. y. valdžios institucijos neturėtų turėti teisės teikti nurodymų dėl vertinimo rezultato.“

Ataskaitoje nurodomas vertinimo tikslas ir tai, kad J. Aarsheimas ir dar vienas OPAK darbuotojas apsilankė turto objekte. Taip pat pridėdamas išsamus taikyto metodo paaiškinimas. Atsižvelgdama į šias aplinkybes, Institucija nemato pagrindo abejoti, kad turto vertintojas atliko savo užduotį būdamas visiškai nešališkas, kaip apibrėžta gairėse.

Rinkos vertės nustatymas remiantis visuotinai pripažintais rodikliais ir vertinimo standartais

Gairėse „rinkos vertė“ apibrėžiama kaip „kaina, kuria žemė ir pastatai gali būti parduoti pagal sutartį, reglamentuojamą privatinės teisės, kurią turtą norintis parduoti pardavėjas ir su juo nesusijęs pirkėjas sudaro vertinimo dieną, darant prielaidą, kad turtas yra viešai pateiktas rinkai, kad rinkos sąlygos leidžia netrukdomai parduoti turtą ir kad, atsižvelgiant į turto pobūdį, yra numatytas pakankamas laikotarpis deryboms dėl pardavimo“.

OPAK ataskaitoje, be kita ko, išdėstyti tokie kriterijai ir prielaidos:

- savininkas nori sudaryti pardavimo sandorį,
- turtas gali būti nevaržomai siūlomas rinkoje įprastą laikotarpį,
- nepaisoma pirkėjų, kurie dėl „ypatingų interesų“ nori įsigyti turtą neįprastai didele kaina,

(...)

- vertinimas atliekamas pagal įprastą OPAK taikomą turto vertinimo tvarką ir atsižvelgiant į UiS rengiamus turto vertinimo kursus.

⁽³⁸⁾ Gairių dėl valstybės pagalbos aspektų valdžios institucijoms parduodant žemę ir pastatus 2.2 skirsnio a–c punktai.

⁽³⁹⁾ Norvegijos pastabos dėl Institucijos sprendimo pradėti procedūrą, dok. Nr. 466024, p. 8 ir 5 priedas (gyvenimo aprašymas).

Kadangi turto objekte esantis pastatas yra netinkamas naudoti ir turi būti nugriautas, OPAK įvertino nuosavybės teise valdomus turto objektus kaip žemę be pastatų. Taikyta metodika, vadinama „žemės kainos metodu“, aiškinama taip:

„Turtas vertinamas atsižvelgiant į numatomą jo naudojimo būdą ir plėtros galimybes, taip pat į tikėtiną pelną. Šiuo atveju tiesioginis veiksnys yra žemės kaina, t. y. visiškai įrengto turto objekto ir viso statinio rinkos vertės, įskaitant pelno maržą, bet neįskaitant žemės kainos, skirtumas, padalytas iš kvadratiniais metrais skaičiuojamo vidaus grindų ploto be pamatų.“⁽⁴⁰⁾ Be to, aiškinama, kad žemės kaina priklausys nuo tame sklype esančių pastatų paklausos, statybos išlaidų ir taikomų teritorinio planavimo taisyklių. Atliekant šį vertinimą taip pat bus atsižvelgiama į panašios toje vietovėje esančios žemės pardavimo patirtį.

Pagal šį metodą OPAK ataskaitoje apskaičiuota, kad pagrįsta pardavimo kaina būtų apie 3,2 milijonai NOK.

Institucija sprendime dėl Osle esančio universiteto bibliotekos pastato pardavimo jau yra nustačiusi, kad žemės kainos metodas yra priimtinas žemės sklypų be pastatų vertinimo metodas⁽⁴¹⁾. Norvegijos vertintojų asociacija (NTF) savo interneto svetainėje⁽⁴²⁾ pirmiausiai nurodo kitus metodus, pvz., grynujų pajamų kapitalizavimo metodą, pinigų srautų metodą ir techninės vertės metodą. Tačiau pagal šiuos metodus daroma prielaida, kad žemės sklype yra pastatas. Kadangi nagrinėjame turto objekte esantis pastatas yra netinkamas naudoti, Institucija mano, kad žemės kainos metodas yra priimtinas trijų nagrinėjamų nuosavybės teise valdomų turto objektų vertinimo metodas.

Ekonominis specifinių įsipareigojimų nuostolis

Gairėse teigiama, kad „tenkinant viešąjį interesą, į pardavimo sąlygas galima įtraukti specifinius įsipareigojimus, susijusius su žeme ir pastatais, bet ne su pirkėju ar jo ekonomine veikla, jeigu šie įsipareigojimai taikomi visiems galimiems pirkėjams ir jeigu šie pirkėjai iš esmės gali juos įvykdyti, neatsižvelgiant į tai, ar jie užsiima verslu, arba į tai, koks tai verslas. Ekonominį nuostolį, patiriamą dėl šių įsipareigojimų, kiekvienu atveju atskirai turėtų vertinti nepriklausomi vertintojai; šis nuostolis gali būti kompensuotas atitinkamai sumažinant pirkimo kainą.“

Institucijos nuomone, įsipareigojimas įrengti požeminę automobilių stovėjimo aikštelę yra specifinis įsipareigojimas, nesusijęs su pirkėju. Be to, netinkamo naudoti pastato griovimo išlaidos gali būti vertinamos ir kompensuojamos pagal tuos pačius principus.

⁽⁴⁰⁾ OPAK atliktas nuosavybės teise valdomų turto objektų numeriai 1/152, 1/301 ir 1/630 vertinimas (dok. Nr. 466024, 3 priedas).

⁽⁴¹⁾ 2005 m. birželio 29 d. Institucijos sprendimas Nr. 170/05/COL dėl valstybei priklausančio turto – Osle esančio universiteto bibliotekos pastato ir greta esančio turto objekto – pardavimo.

⁽⁴²⁾ <http://www.ntf.no/naring.aspx>.

Dėl įsipareigojimo įrengti požemines automobilių stovėjimo vietas reikia pasakyti, kad išlaidos apskaičiuotos remiantis valdžios institucijų ir nepriklausomo technikos instituto⁽⁴³⁾ išleistomis gairėmis, pagal kurias vienai automobilio stovėjimo vietai turi būti skiriama 25 kvadratiniai metrai, ir anksčiau patirtomis požeminių automobilių stovėjimo aikštelių statybos išlaidomis. OPAK nurodo, kad šis išlaidų skaičiavimo metodas yra įprastas pramoninis metodas. Pagal šį metodą OPAK apskaičiavo, kad vienos automobilio stovėjimo vietos kaina yra 130 000 NOK, o 65 vietų – 8 450 000 NOK, neskaiciuojant PVM ir žemės išlaidų.

Griovimo išlaidos, įskaitant atliekų surinkimo ir rūšiavimo mokesčius, nustatytos remiantis panašių griovimo darbų patirtimi. OPAK skaičiavimu, šios išlaidos gali būti apie 150 000 NOK.

Institucija primena, kad ji privalo įvertinti trečiųjų šalių pateiktas ekspertų nuomones, bet neprivalo pati kreiptis į savo išorės konsultantus⁽⁴⁴⁾. Išnagrinėjusi išlaidų sąmatas, kurias parengė nepriklausomas ekspertas, turintis pakankamai techninių žinių tokio turto vertei nustatyti, ir remdamasi įrenginių apžiūros rezultatais, Institucija mano, kad šie skaičiavimai atitinka valsybės pagalbos gaires. Taigi apskaičiuotos išlaidos gali būti kompensuotos sumažinant pirkimo kainą.

2.2. IŠVADA DĖL VALSTYBĖS PAGALBOS TEIKIMO NUOSAVYBĖS TEISE VALDOMUS TURTO OBJEKTUS NUMERIAI 1/152, 1/301 IR 1/630 PARDUODANT ĮMONEI GRUNNSTEINEN AS

Remdamasi pirmiau minėtu OPAK ataskaitoje pateiktu vertinimu, Institucija daro išvadą, jog dėl to, kad apskaičiuotas ekonominis nuostolis, patiriamas dėl įsipareigojimo įrengti požemines automobilių stovėjimo vietas, ir netinkamo naudoti pastato griovimo išlaidos kartu sudaro 8,6 milijonus NOK, o apytikslė turto vertė yra 3,2 milijonai NOK, sudarant sandorį ekonominio pranašumo įmonei *Grunnsteinen AS* nesuteikiama. Kadangi neįgiama ekonominio nuostolio vertė gerokai viršija teigiamą turto vertę, šiai išvadai neturi įtakos priimtinos paklaidos ar OPAK teiginys, jog šio turto vertė iš tiesų nėra visiškai aiški.

Tačiau Institucija atkreipia dėmesį, kad *Grunnsteinen* įsipareigojimo vertės ir turto vertės skirtumas yra toks didelis, jog iš to galima daryti išvadą, kad OPAK apskaičiuota rinkos vertė gali būti nevisiškai tiksli. Visgi, atsižvelgiant į šį didelį skirtumą, net gerokai pakoregavus OPAK nustatytas vertes, nebūtų galima daryti išvados, kad įmonei *Grunnsteinen* buvo suteiktas pranašumas.

Atsižvelgdama į šias aplinkybes, Institucija daro išvadą, kad nuosavybės teise valdomų turto objektų numeriai 1/152, 1/301 ir 1/360 perleidimas įmonei *Grunnsteinen* nebuvo valsybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

⁽⁴³⁾ *Norges byggforskningssinstitutt* ir *Statens vegvesen*.

⁽⁴⁴⁾ 2004 m. spalio 16 d. sprendimo *Valmont prieš Komisiją*, byla T-274/01, Rink. p. II-3145, 72 punktas.

3. NUOSAVYBĖS TEISE VALDOMO TURTO OBJEKTO NUMERIS 4/165 PARDAVIMAS ĮMONEI BRYNE INDUSTRIAPARK AS

Sprendime pradėti oficialų tyrimą Institucija pareiškė abejojanti, ar 4,7 mln. NOK kaina už 56 000 kvadratinių metrų turto objektą atitinka rinkos kainą. Institucijos abejonės, be kita ko, buvo pagrįstos tuo, kad savivaldybė nurodė, jog turtas buvo parduotas savikaina, remiantis politika, kurios vėliau atsisakyta, nes nuspręsta, kad dėl to žemė parduodama per pigiai. Be to, kadangi turto vertinimas nebuvo atliktas, Institucijai nepakako palyginimo su tame regione sudarytais pardavimo sandoriais.

Vykdydamos sprendime pradėti procedūrą Institucijos pateiktą reikalavimą pateikti informacijos, Norvegijos valdžios institucijos pateikė OPAK atliktą turto vertinimą. Taigi reikia nuspręsti, ar pateiktas vertinimas atitinka Institucijos gairėse nustatytus reikalavimus.

3.1. OPAK ATASKAITOS VERTINIMAS

Pagal Institucijos valstybės pagalbos gaires turto rinkos vertę turėtų nustatyti geros reputacijos turto vertintojas, kuris turėtų nešališkai atlikti užduotis, remdamasis visuotinai pripažintais rinkos rodikliais ir vertinimo standartais.

Geros reputacijos turto vertintojas

OPAK, pirmiausia J. Aarsheimo, kvalifikacija ir reputacija buvo įvertinti pirmiau. Atsižvelgdama į šį vertinimą, Institucija daro išvadą, kad ataskaitą dėl nuosavybės teise valdomo turto objekto numeris 4/165 taip pat parengė geros reputacijos turto vertintojas.

Turto vertintojo nešališkumas

Institucija nenustatė turto vertintojo šališkumo požymių. J. Aarsheimas dirba gerai žinomoje turto vertinimo įmonėje, oficialiai nesusijusioje su savivaldybe. Be to, ataskaitoje nurodytas vertinimo tikslas, patvirtinta, kad J. Aarsheimas apsilankė turto objekte, ir išsamiai aprašytas taikytas metodas. Remdamasi šia informacija, Institucija neturi pagrindo abejoti, kad vertinimas atliktas visiškai nepaisant kokių nors savivaldybės nurodymų dėl vertinimo rezultato.

Rinkos vertės nustatymas remiantis visuotinai pripažintais rodikliais ir vertinimo standartais

Kaip aprašyta pirmiau, OPAK išdėsto įvairias jos atliekamo vertinimo prielaidas, įskaitant prielaidą, kad pardavėjas nori parduoti turtą ir kad turtas gali būti siūlomas rinkoje įprastą laikotarpį.

OPAK nustatė turto vertę remdamasi tuo, kad turto objektas nebuvo įtrauktas į teritorinį planą, o tik bendrai numatytas

pramoniniams tikslams. Taip padaryta todėl, kad siūlytas teritorinis planas, pagal kurį turto objektas klasifikuojamas kaip pramoninės paskirties žemė, prieš pasirašant sutartį buvo atšauktas dėl Nacionalinės viešųjų kelių administracijos prieštaravimų⁽⁴⁵⁾. Vėliau patvirtintas teritorinis planas, OPAK teigimu, labai skyrėsi nuo atšauktojo plano, nes vietovė buvo numatyta sporto reikmėms, o ne pramoniniams tikslams.

Ataskaitoje apibrėžiama, kad „pardavimo vertė yra kaina, kuria keli galimi nepriklausomi pirkėjai, kuriuos domina turto objektas, nori įsigyti turtą vertinimo dieną“. Kitaip nei turto, kuris buvo perleistas įmonei *Grunnsteinen*, vertinimo atveju, *Hålandsmarka* atveju OPAK netaiko žemės kainos metodo arba kurio nors iš metodų, kuriuos NTF siūlo taikyti pastatams vertinti. Vietoj to, kaina nustatyta atliekant palyginimą su panašiais toje vietovėje parduotais žemės sklypais (taikant lyginamąsias pardavimo vertes).

OPAK teigia, kad lyginamosios kainos toje vietovėje yra nuo 80 NOK/kv. m (kai pirkimo-pardavimo sandorius sudaro privatūs asmenys ir savivaldybė) iki 115 NOK/kv. m (kai pirkimo-pardavimo sandorius sudaro du privatūs asmenys). OPAK taip pat nurodo pakartotinį sprendimą *Stavanger*, kai buvo nustatyta 140 NOK/kv. m kaina už sklypus, numatytus būsto statybai labai arti centro esančioje vietovėje. OPAK teigimu, atitinkama svarstomos pramoninės teritorijos kaina būtų apie 90 NOK/kv. m. OPAK pripažįsta, kad rinkos sąlygos yra nelabai aiškios, todėl mano, kad rinkos kaina turėtų būti 80–100 NOK/kv. m, arba 4 510 000–5 636 000 NOK už visą teritoriją. Remiantis šia informacija, OPAK apskaičiuota pardavimo vertė yra to intervalo viduryje – 5 100 000 NOK.

Sprendime pradėti procedūrą Institucija nebuvo linkusi remtis savivaldybės palyginimu su kainomis, kuriomis įsigyti kiti toje vietovėje esantys turto objektai, be kita ko, todėl, kad buvo matyti, jog nepaisant Viešųjų kelių administracijos prieštaravimų, vietovės teritorinis planas jau buvo patvirtintas, todėl atrodė, kad būtų neteisinga lyginti žemę su vietovėmis, kurių teritorinis planas nebuvo parengtas. Tačiau Norvegijos valdžios institucijos pastabose dėl sprendimo pradėti procedūrą atkreipė dėmesį į tai, kad sudarant pardavimo sandorį apie Viešųjų kelių administracijos prieštaravimus buvo žinoma, taigi buvo žinoma, kad teritorinio plano nėra. Be to, teritorinis planas buvo patvirtintas tik 2007 m. rugpjūčio mėn., t. y. po dvejų metų nuo pardavimo; pagal jį vietovė buvo numatyta sporto reikmėms. Nors apie tolesnę įvykių eigą šalys sudarydamos sandorį nežinojo, remiantis minėtais faktais galima daryti išvadą, kad pradinis teritorinis planas iš tiesų buvo atšauktas ir kad buvo galima tikėtis esminių jo pakeitimų.

Todėl Institucija daro išvadą, kad prielaidos, kuriomis grindžiama OPAK ataskaita, t. y. kad sudarant pardavimo sandorį galiojančio teritorinio plano nebuvo, yra priimtinos.

⁽⁴⁵⁾ Pirkimo-pardavimo sutarties 3 dalies 1 punktas, dok. Nr. 428860.

Dėl OPAK taikyto vertinimo metodo Institucija nurodo, kad lyginamosios pardavimo vertės būtų ne tokios tikslios nei gautos taikant kitus NTF aprašytus metodus, nes pagal tas vertes menčiau atsižvelgiama į turto ypatumus ir numatomą paskirtį. Tačiau Institucija iš OPAK vertinimų mato, kad, kai nėra teritorinio plano, taikyti žemės kainos metodą nėra paprasta, nors jis ir glaudžiai susijęs su geriausiu žemės panaudojimu atsižvelgiant į suteikiamas galimybes. Dėl to reikia paminėti, kad NTF taip pat nurodo, jog lyginamosios pardavimo vertės yra vienas iš priimtinių pramoninės žemės vertinimo metodų ⁽⁴⁶⁾.

Remdamasi šia informacija, Institucija daro išvadą, kad OPAK ataskaita turi būti laikoma pagrįsta visuotinai pripažintais rodikliais ir vertinimo standartais.

3.2. IŠVADA DĖL VALSTYBĖS PAGALBOS TEIKIMO NUOSAVYBĖS TEISE VALDOMĄ TURTO OBJEKTĄ NUMERIS 4/165 PARDUODANT ĮMONEI BRYNE INDUSTripARK AS

Objektas įmonei *Bryne Industripark* parduotas už 4 700 000 NOK. Ši kaina patenka į apatinę OPAK nustatyto kainų intervalo (4 510 000 – 5 636 000 NOK) dalį ir yra šiek tiek mažesnė už apskaičiuotąją 5,1 milijonų NOK pardavimo vertę.

Remiantis Pirmosios instancijos teismo praktika, Institucija, dėl valstybės pagalbos pradėtos procedūros, susijusios su valdžios institucijų parduodama žeme ir pastatais, metu nagrinėdama jai pateiktą turto vertinimą, turi „nustatyti, ar (pardavimo kainos) nuokrypis yra *pakankamas* pagrįsti išvadą, kad suteiktas pranašumas“ ⁽⁴⁷⁾ (paryškinta autoriaus). Be to, nagrinėjamas sandoris susijęs su neapstatyta žeme, kurios teritorinis planas nėra parengtas ir kurios vertė, OPAK teigimu, negali būti nustatyta visiškai tiksliai. Taigi tikroji turto rinkos vertė galėjo būti ir apatinėje OPAK nustatyto kainų intervalo dalyje ir atitikti kainą, kuria iš tiesų įsigijo *Bryne Industripark*. Remdamasi šia informacija, Institucija daro išvadą, kad negalima teigti, jog pardavus turto objektą įmonei *Bryne Industripark* buvo suteiktas pranašumas, kaip apibrėžta valstybės pagalbos gairėse.

Todėl sudarant sandorį valstybės pagalba, apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje, įmonei *Bryne Industripark* nebuvo suteikta.

4. NUOSAVYBĖS TEISE VALDOMŲ TURTO OBJEKTŲ NUMERIAI 2/70 IR 2/32 (BRINĖS STADIONO) PARDAVIMAS KLUBUI BRYNE FK

Sprendime pradėti oficialią tyrimo procedūrą Institucija pareiškė abejojanti, ar turtas klubui *Bryne FK* už 0 NOK buvo perleistas rinkos sąlygomis. Be to, Institucija, remdamasi tuo metu turėta informacija, nusprendė, kad *Bryne FK*, veikiausiai atitinka įmonės, vykdančios ekonominę veiklą, galinčią turėti įtakos

EEE šalių tarpusavio prekybai, apibrėžti, taikomą pagal valstybės pagalbos taisykles. Todėl Institucija laikėsi pradinės nuomonės, kad sandoris galėjo būti susijęs su valstybės išteklių naudojimu, kad tuo sandoriu įmonei galėjo būti suteiktas pranašumas ir kad jis galėjo turėti įtakos EEE šalių tarpusavio prekybai.

Per oficialią tyrimo procedūrą Institucija gavo naujos informacijos.

Teikdamos pastabas dėl sprendimo pradėti oficialią tyrimo procedūrą ir vykdydamos Institucijos reikalavimą pateikti informacijos, Norvegijos valdžios institucijos pateikė, pirma, perleistų nuosavybės teise valdomų turto objektų vertinimą, ir, antra, daugiau informacijos apie futbolo klubo organizacinę struktūrą, buvusią sudarant sandorį. Dėl organizacinės struktūros nurodyta, kad klubas sudarytas iš dviejų subjektų – *Bryne ASA* ir *Bryne FK*.

4.1. VALSTYBĖS IŠTEKLIAI

EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog tam, kad paramą būtų galima laikyti valstybės pagalba, ją turi teikti valstybė arba ji turi būti teikiama iš valstybės išteklių.

Institucija primena, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką, pagalbos sąvoka yra platesnė nei subsidijos, nes ji apima ne tik tiesiogines išmokas, pvz., pačias subsidijas, bet ir valstybės priemonės, kuriomis įvairiais būdais mažinami įmonės mokesčiai, kurie paprastai įtraukiami į įmonės biudžetą ir todėl, nors ir nėra subsidijos tiesiogine šio žodžio prasme, yra panašaus pobūdžio ir turi tokį patį poveikį ⁽⁴⁸⁾. Valstybės išteklių sąvoka apima ir prarastas valstybės pajamas sudarant sandorį žemesne nei rinkos verte.

Todėl, norint nustatyti, ar klubui *Bryne FK* parduodant nuosavybės teise valdomus turto objektus numeriais 2/70 ir 2/32 buvo naudojami valstybės ištekliai, turi būti nustatyta jų rinkos vertė. Jeigu savivaldybė juos pardavė žemesne nei rinkos kaina, prarastų pajamų forma buvo panaudoti valstybės ištekliai.

Norvegijos valdžios institucijos pateikė OPAK atliktą žemės, ant kurios buvo pastatytas stadionas, vertinimą. Kaip ir pirmiau, turto vertinimas turi būti išnagrinėtas pagal Institucijos gaires.

⁽⁴⁶⁾ Žr. 42 išnašą.

⁽⁴⁷⁾ Pirmiau minėto sprendimo *Valmont*, T-274/01, 45 punktas ir 2002 m. kovo 6 d. sprendimo *Diputación Foral de Alava*, sujungtos bylos T-127/99, T-129/99 ir T-148/99, Rink. p. II-1275, 85 punktas.

⁽⁴⁸⁾ Pvz., žr. 2001 m. lapkričio 8 d. sprendimo *Adria-Wien Pipeline ir Wiertersdorfer & Peggauer Zementwerke*, C-143/99, Rink. p. I-8365, 38 punktą, 2004 m. liepos 15 d. sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-501/00, Rink. p. I-6717, 90 punktą ir 2005 m. gruodžio 15 d. sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-66/02, Rink. p. I-0000, 77 punktą.

Nepriklausomas geros reputacijos turto vertintojas

Vertindama ataskaitą, Institucija atkreipia dėmesį, kad ši turto vertinimą atliko tas pats turto vertintojas – OPAK (J. Aarsheimas). Institucija jau yra padariusi išvadą, OPAK ir J. Aarsheimas atitinka gairių reikalavimą, kad turto vertintojas turėtų būti geros reputacijos. Be to, Institucija neturi pagrindo manyti, kad J. Aarsheimas atlikdamas vertinimą buvo šališkas.

Rinkos vertės nustatymas remiantis visuotinai pripažintais rodikliais ir vertinimo standartais

Atsižvelgiant į specifinį nagrinėjamo turto pobūdį, norint nustatyti, ar vertinimas atliktas remiantis visuotinai pripažintais rodikliais ir vertinimo standartais, reikia šiek tiek panagrinėti taikytą metodą.

Pirmiausia vertinant pateikiamas dabartinio žemės naudojimo būdo aprašymas, pagal kurį žemėje yra įrengta futbolo aikštė, bėgimo takas, treniruočių aikštelės, tribūnos ir treniruočių salės. Pagal galiojantį teritorinį planą, patvirtintą 1997 m. spalio 28 d., teritorija yra numatyta sporto reikmėms. OPAK teigia, kad pirmiausia žemės vertė turėtų būti nustatoma pagal leidžiamą žemės naudojimo būdą. Tačiau OPAK nustatė išvadą, kad sporto įrenginiai ant žemės jau pastatyti, todėl leidžiamo naudojimo būdo nėra, taigi turi būti taikoma kitokia metodika. Kadangi stadionas yra gavęs lošimų lėšų⁽⁴⁹⁾, OPAK nurodo šių lėšų naudojimo sąlygas, pagal kurias įrenginiais turi būti galima naudotis 40 metų arba lėšos turės būti grąžintos. Be to, kad žemę būtų galima įvertinti pagal alternatyvų teritorinį planą, turi būti žinomos tokio plano naudojimo sąlygos. Atsižvelgdama į šią informaciją, OPAK daro išvadą, kad stadionas gali būti vertinamas tik kaip turtas, skirtas naudoti sporto reikmėms. Todėl vertinimas grindžiamas palyginimu su toje vietoje parduota pramoninės paskirties žeme; be to, vertė mažinama atsižvelgiant į tai, kad dabartiniame teritoriniame plane nenumatyta komercinės paskirties teritorijų, kurios galėtų teikti pajamų. OPAK daro išvadą, kad rinkos kaina turėtų būti 2 385 000–2 915 000 NOK; jos apskaičiuota pardavimo vertė yra 2 650 000 NOK.

Pirmiausia Institucija atkreipia dėmesį, kad vertinimas nėra pagrįstas kuriuo nors iš Norvegijos turto vertintojų asociacijos nustatytų taikytinų metodų. Be to, jis nėra pagrįstas tiesioginiu palyginimu su panašiais turto objektais.

Tačiau Institucija pripažįsta, kad futbolo stadionas yra ypatingas turto objektas, todėl jį sunku tiesiogiai lyginti su kitų rūšių turto objektais. Be to, Institucija mano, kad, atsižvelgiant į tai, jog nėra alternatyvaus teritorinio plano, ir į galimą ekonominių

⁽⁴⁹⁾ Lošimų lėšos yra valstybės valdomos lošimų įmonės *Norsk Tipping* pajamos. Pagal Kultūros ir bažnyčios reikalų ministerijos nustatytas taisykles šiais įrenginiais turi būti galima naudotis 40 metų nuo jų įrengimo. Žr. brošiūros „Om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2008“ 4.9 skyrių, http://www.regjeringen.no/upload/KKD/Idrett/V-0732B_web.pdf.

nuostoli, susijusių su įpareigojimu sumokėti kompensaciją pasikeitus teritorijos paskirčiai, matyti, kad turto vertinimas, pagrįstas dabartiniu teritoriniu planu, geriausiai parodo faktiškai perleistos žemės vertę. Galiausiai Institucija pripažįsta, kad sunku įvertinti sporto reikmėms skirtą turto, kurio pagal dabartines teritorinio planavimo taisykles negalima naudoti kaip pajamas uždirbančios komercinės paskirties teritorijos, vertę. Šiomis aplinkybėmis Institucija daro išvadą, kad OPAK (J. Aarsheimo) taikytas metodas yra priimtinas rinkos kainai vertinti, tačiau bet kokia taip nustatyta kaina neišvengiamai nebus visiškai tiksli. Pavyzdžiui, Institucija mano, kad rinkos vertė gali gerokai sumažėti dėl to, kad klubas jau yra sudaręs žemės nuomos sutartį, dėl kurios bet kuriam kitam pirkėjui turtas neatrodytų toks patrauklus. Atsižvelgdama į šias išlygas Institucija daro išvadą, kad ataskaita yra pakankamai išsami ir pagrįsta, kad ją remiantis būtų galima pakankamai patikimai nustatyti tikėtiną vertę.

Kadangi Timės savivaldybė perleido turtą klubui *Bryne FK* už 0 NOK, nors jo apskaičiuotoji vertė buvo apie 2 650 000 NOK, Institucija daro išvadą, kad sudarant šį sandorį buvo panaudoti valstybės ištekliai.

4.2. EKONOMINIO PRANAŠUMO SUTEIKIMAS ĮMONEI

a) Ekonominio pranašumo suteikimas

Kadangi turtas klubui *Bryne FK* buvo perleistas už 0 NOK, sumokėta kaina ir tikėtina turto rinkos vertė aiškiai skiriasi. Todėl Institucija daro išvadą, kad sandoriu klubui *Bryne FK* suteiktas ekonominis pranašumas, nes klubas neturėjo atlyginti žemės rinkos vertės.

b) *Bryne FK* laikymas įmone, kaip apibrėžta valstybės pagalbos taisyklėse

Be to, reikia nustatyti, ar *Bryne FK* turėtų būti laikomas įmone, kaip apibrėžta valstybės pagalbos taisyklėse. Tam reikėtų prisiminti, kad įmonės sąvoka apima visus subjektus, vykdančius ekonominę veiklą, neatsižvelgiant į jų teisinį statusą ir finansavimo būdą, ir kad bet kokia veikla, kurią vykdančiam tam tikroje rinkoje siūlomos prekės ir paslaugos, yra ekonominė veikla⁽⁵⁰⁾.

Dabar *Bryne FK* turi pirmoje lygoje žaidžiančią profesionalią arba pusiau profesionalią komandą, kuri, sudarant sandorį, žaidė aukščiausioje lygoje. Sprendime pradėti procedūrą Institucijos susidaryta pradinė nuomonė, kad *Bryne FK* yra įmonė, buvo pagrįsta tuo, kad tam tikra šio klubo veikla, pirmiausia profesionalių žaidėjų pardavimas ir pirkimas, pramogų rengimas futbolo rungtynių forma ir reklaminės vietos suteikimas,

⁽⁵⁰⁾ Žr. ELPA teismo sprendimo *Private Barnebagers Landsforbund prieš ELPA Priežiūros instituciją*, E-5/07, 78 punktą ir 2002 m. sausio 22 d. sprendimo *Cisal*, C-218/00, Rink. p. I-691, 23 punktą.

buvo siūlomi rinkoje, taigi buvo ekonominio pobūdžio. Institucija nemato, kad per oficialią tyrimo procedūrą būtų pateikta naujų argumentų, galinčių pakeisti jos išvadą. Todėl reikia daryti išvadą, kad, kiek tai susiję su šia veikla, *Bryne FK* yra įmonė, kaip apibrėžta valstybės pagalbos taisyklėse.

Tačiau Institucija pažymi, kad 89 % visos *Bryne FK* veiklos, vertinant pagal veiklos valandų skaičių, yra susiję su neprofesionalia futbolo veikla, pirmiausia šios veiklos organizavimu vaikams ir jaunimui⁽⁵¹⁾.

Pagal Europos Teisingumo Teismo praktiką sporto veiklai EEE teisės aktai taikomi tik tada, kai ši veikla yra ekonominė veikla, kaip apibrėžta EEE susitarime. Tai taikytina rinkoje siūlomai profesionalių arba pusiau profesionalių futbolo žaidėjų veiklai⁽⁵²⁾. Kaip jau minėta, šią veiklą daugiausia vykdė įmonė *Bryne ASA*. Kita vertus, klubo *Bryne FK* siūloma veikla, kurioje dalyvauja 600 jaunų klubui priklausančių futbolo žaidėjų, iš esmės vykdoma nesiekiant pelno ir didele dalimi grindžiama neatlyginamu tėvų ir kitų asmenų darbu⁽⁵³⁾.

Antra, reikėtų atkreipti dėmesį, kad Europos Komisijos praktikoje nusistovėjo požiūris, kad tokios sporto veiklos organizavimas vaikams ir jaunimui nėra ekonominė veikla, kaip apibrėžta valstybės pagalbos taisyklėse. Byloje, susijusioje su valstybės parama sporto veiklai, kurią Prancūzijos profesionalaus sporto klubai organizuoja jaunimui, Komisija nustatė, kad paramą pilietiniam, moksliniam ir sportiniam jaunimo švietimui galima laikyti bendraisiais uždaviniais, valstybės įgyvendinamais švietimo srityje. Kai šis švietimas apima tai, kas anksčiau vadinta „sporto studijomis“, kartu išsaugodamas bendrąsias jų savybes ir organizavimo būdą, teikiant nagrinėjamą paramą remiama švietimo srities, t. y. nekonkurencinė, veikla. Be to, remiama veikla iš dalies buvo siekiama mažinti sirgalių tarpusavio smurtą ir remti vietos bendruomenės veiklą. Komisija nustatė, kad ši veikla gali būti laikoma indėliu į bendrąjį pilietinį švietimą. Taigi ji nusprendė, kad nagrinėtos priemonės prilygo švietimo veiklai, kurią, kaip vieną bendrųjų valstybės funkcijų, privalo užtikrinti nacionalinė švietimo sistema⁽⁵⁴⁾.

Šiuo požiūriu reikėtų atkreipti dėmesį, kad Norvegijos futbolo asociacija (NFF) nurodė, jog sportinės veiklos pasiūla ir organizavimas vaikams bei jaunimui jų gyvenamojoje aplinkoje iš

esmės yra visuomeninė pareiga. Klubai, bendradarbiaudami su vietos valdžios institucijomis, prisiima didelę atsakomybę už įrangos gerinimą ir veiklos organizavimą visais lygmenimis. Be to, NFF nurodė, kad Norvegijos valdžios institucijos ne kartą pabrėžė teigiamą futbolo, kaip socialinės įtraukties priemonės, poveikį⁽⁵⁵⁾.

Kadangi klubai, kaip nurodė NFF, organizuoja futbolo veiklą vaikams ir jaunimui, taip papildydami švietimą sporto srityje ir sudarydami socialinės įtraukties ir judumo galimybes, Institucija mano, kad pramoginė futbolo veikla, kurią organizuoja *Bryne FK*, gali būti laikoma funkcija, įgyvendinama tenkinant bendrąjį interesą ir prilygstančia švietimo veiklai. Taigi ši veikla nėra ekonominė veikla, kaip apibrėžta EEE susitarimo nuostatoje dėl valstybės pagalbos.

Atsižvelgdama į pirmiau išdėstytas aplinkybes, Institucija daro išvadą, kad, kiek tai susiję su neprofesionalia veikla, *Bryne FK* nėra įmonė, kaip apibrėžta valstybės pagalbos taisyklėse.

c) Pranašumo klubo ekonominei veiklai nesuteikimas

Europos Komisija nustatė, kad, jei sporto klubas vykdo ir ekonominę, ir neekonominę veiklą, valstybės pagalba nebus teikiama, jei klubas, tvarkydamas atskirą apskaitą, užtikrins, kad ekonominei veiklai nebūtų suteiktas pranašumas⁽⁵⁶⁾. Todėl toliau reikia įvertinti, ar pranašumas, suteiktas perleidus turto objektą žemesne nei apskaičiuota rinkos kaina, iš tiesų buvo naudingas ekonominei klubo veiklai.

Pirmiausia reikėtų atkreipti dėmesį, kad tuo metu, kai buvo sudaromas sandoris, klubas buvo sudarytas iš dviejų juridinių asmenų – *Bryne FK* ir *Bryne Fotball ASA*. Šių dviejų subjektų funkcijų pasidalijimas ir ekonominiai ryšiai nustatyti bendradarbiavimo sutartyje, kurią klubas ir įmonė sudarė 2000 m.

Pagal šių dviejų subjektų bendradarbiavimo sutartį *Bryne Fotball ASA* įpareigota vykdyti tokią ekonominę veiklą: sudarinėti paramos sutartis, pardavinėti televizijos transliacijų ir žiniasklaidos teises, stadione suteikti reklamos vietą, išduoti sirgalių atributikos pardavimo leidimus ir ją pardavinėti, komerciniais tikslais naudoti žaidėjų ir klubo pavadinimą bei ženklą, pardavinėti bilietus į namuose rengiamas klubo rungtynes ir sudarinėti sutartis dėl loterijų (2.1 punktas).

⁽⁵¹⁾ Dok. Nr. 485026 (trečiosios šalies pastabos, kurias pateikė *Bryne FK*).

⁽⁵²⁾ 1976 m. liepos 14 d. sprendimo *Donà prieš Mantero*, 13–76, Rink. p. 1333, 12 punktas.

⁽⁵³⁾ Dok. Nr. 485026 (trečiosios šalies pastabos, kurias pateikė *Bryne footballklubb*).

⁽⁵⁴⁾ Byla N 118/00 – *Subventions publiques aux clubs sportifs professionnels* (Prancūzija).

⁽⁵⁵⁾ Dok. Nr. 484855, trečiosios šalies pastabos, kurias 2008 m. liepos 3 d. pateikė Norvegijos futbolo asociacija.

⁽⁵⁶⁾ Žr. pirmiau minėtą Komisijos sprendimą byloje N 118/00.

Tuo tarpu *Bryne FK* buvo atsakingas už visą sporto veiklą, įskaitant treniruotes ir rungtynes, visas oficialias pareigas, nustatytas NFF sporto nuostatomis, įvairią veiklą, susijusią su lėšų rinkimu neprofesionaliai klubo veiklai, ir stadiono eksploatavimą, išskyrus reklamą.

Nors oficialus profesionalių žaidėjų ir pagalbinio personalo darbdavys ir oficiali žaidėjų pardavimo, pirkimo ir nuomos sutarčių šalis buvo *Bryne FK*, už visus su tuo susijusius finansinius išpareigojimus⁽⁵⁷⁾ buvo atsakinga *Bryne Football ASA*. Visas grynasis pelnas, likęs padengus finansines išlaidas, taip pat buvo paliekamas įmonei *Bryne Football ASA* (4.2 punktas). Galiausiai *Bryne Football ASA* turėjo samdyti administracinį personalą ir mokėti jam darbo užmokesį (5.1 punktas).

Pagal šią sutartį už stadioną buvo atsakingas *Bryne FK*. *Bryne Football ASA* turėjo mokėti klubui *Bryne FK* 150 000 NOK bendrą metinį stadiono naudojimo mokesį ir 10 000 NOK už kiekvienas oficialias rungtynes (4.2 punktas). *Bryne Football ASA* taip pat turėjo mokėti klubui *Bryne FK* metinį mokesį už teisę naudoti klubo vardą ir ženklą bei žaidėjų naudojimą komerciniais tikslais (4.3 punktas). Be to, kai profesionali komanda naudojo *Bryne FK* valdomą turtą, pvz., stadioną ir klubo vardą bei ženklą, klubui už tai turėjo būti atlyginta. Pastabose Institucijai *Bryne FK* tvirtina, kad tai buvo rinkos pagrindais mokama priemonė, tačiau nepateikė jokių dokumentų, kaip ši priemonė apskaičiuojama.

Remiantis bendradarbiavimo sutartimi, buvo galima teigti, kad *Bryne FK* vykdė tam tikrą papildomų lėšų teikiančią veiklą, pvz., įmonei *Bryne Football ASA* išnuomodamas stadioną, savo pavadinimą ir ženklą. Šios veiklos pobūdis yra toks, kad iš esmės ją galima vykdyti rinkoje konkuruojant su kitais ūkinės veiklos vykdytojais, todėl ji atitinka ekonominės veiklos apibrėžtį. Tačiau nagrinėjamu atveju akcinės bendrovės mokesčio už stadiono ir klubo pavadinimo bei ženklo naudojimą mokėjimo paskirtis buvo veiksmingai užtikrinti, kad lėšos, skirtos pramoginei futbolo veiklai, nebūtų teikiamos profesionaliai futbolo veiklai. Taigi matyti, kad pajamos, kurias *Bryne FK* gaudavo dėl šio susitarimo, būdavo grąžinamos *Bryne FK* neprofesionaliai futbolo veiklai.

Kaip matyti iš pirmiau pateiktos informacijos, visas profesionalios komandos išlaidas apmokėdavo *Bryne Football ASA*, o tuo atveju, kai profesionali komanda naudojo *Bryne FK* turtą, klubui už tai turėjo būti atlyginta. Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį, kad

⁽⁵⁷⁾ Pirmiausia tai išpareigojimai, susiję su žaidėjų, trenerių ir pagalbinio personalo pirkimo kaina ir darbo užmokesčio ir kitokio atlyginimo mokėjimu šiems asmenims. Be to, įmonė turėjo mokėti darbuotojų socialinio draudimo įmokas ir padengti įrangos pirkimo ir techninės priežiūros išlaidas, savaitgalio treniruotėlių išlaidas, kelionių, susijusių su išvykstamosiomis rungtynėmis ir treniruotėmis, išlaidas ir aikščių bei renginių vietų nuomos išlaidas.

visą komercinę veiklą (pvz., reklamos ir t. t.), susijusią su profesionaliu futbolo, vykdė *Bryne Football ASA* (58). Kaip jau minėta, pagal sutartį su Timės savivaldybe, stadiono žemė perleista klubui *Bryne FK*, o ne įmonei *Bryne Football ASA*. Šiomis aplinkybėmis Institucija daro išvadą, kad bendradarbiavimo sutartimi užtikrinta, jog pagalba, skirta klubui *Bryne FK*, nebūtų naudinga profesionaliai futbolo veiklai arba su ja susijusiai komercinei veiklai, nes šios veiklos apskaita buvo tvarkoma atskirai nuo *Bryne FK* veiklos apskaitos.

Be to, Institucija pažymi, jog *Bryne FK* yra nurodęs, kad visa jo veikla vykdoma naudojant stadiono turtą, ir kad 89 % šios veiklos sudaro neprofesionali veikla. Tai reiškia, kad turtas pirmiausiai naudojamas paties klubo pagrindinei veiklai, t. y. organizuoti pramoginio futbolo veiklą vietos bendruomenei, pirmiausiai vaikams ir jaunimui.

Šiomis aplinkybėmis Institucija daro išvadą, kad pajamas teikianti *Bryne FK* veikla akivaizdžiai yra pagalbinė priemonė siekiant klubo pagrindinio tikslo (59).

Be to, (pirmiausia) dėl futbolo stadiono išnuomojimo Institucija pažymi, kad nagrinėjamame stadione yra nedaug sėdimų vietų ir kad stadionas nėra didelio miesto centre. Taigi atrodytų, kad stadiono naudojimas nekeltų didelio kitų šalių, be *Bryne Football ASA*, susidomėjimo, teiktų kuklias pajamas ir todėl menkai domintų pelno siekiančius privačius investuotojus. Svarbu pažymėti, kad OPAK ataskaitoje aiškiai nurodyta, kad stadione nėra komercinės paskirties plotų, stadiono teritorija nekonkuruoja su regiono prekybos centrais ar administracinės paskirties pastatais.

2004 m. pavasarį, t. y. maždaug po pusės metų nuo sandorio, *Bryne Football ASA* nutraukė savo veiklą, ir profesionali veikla buvo perkelta į klubą *Bryne FK*. Be to, *Bryne FK* patvirtino, kad klubas skirtingų klubo veiklos rūšių apskaitos atskirai netvarko.

⁽⁵⁸⁾ Pagal tuo metu galiojusią bendradarbiavimo sutartį *Bryne Football ASA* (ne *Bryne FK*) buvo įpareigota sudarinėti paramos sutartis, pardavinėti televizijos transliacijų ir žiniasklaidos teises, stadione suteikti reklamos vietą, išduoti sirgalių atributikos pardavimo leidimus ir ją pardavinėti, komerciniais tikslais naudoti žaidėjų ir klubo pavadinimą bei ženklą. Be to, *Bryne Football ASA* buvo įpareigota pardavinėti bilietus į namuose rengiamas klubo rungtynes. Dėl profesionalių žaidėjų pardavimo ir pirkimo reikia pasakyti, kad, nors sutarties 2.5 punkte nustatyta, kad tai viena iš *Bryne FK* funkcijų ir pareigų, už pirkimo kainos ir atlyginimų žaidėjams mokėjimą buvo atsakinga *Bryne Football ASA*. Taigi atrodytų, kad veiklą, kurią Institucija įvardijo kaip ekonominę veiklą, galinčią turėti įtakos prekybai ir konkurencijai Europos ekonominėje erdvėje, sudarant sandorį vykdė *Bryne Football ASA*.

⁽⁵⁹⁾ Komisijos byla N 558/05 – Parama profesinės veiklos įstaigoms (Lenkija). Be to, iš bylos N 234/07 – Mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų skatinimas (Ispanija), 38 punkto taip pat matyti, kad mokslinių tyrimų organizacijos, kurios pagrindinė veikla nėra ekonominė veikla, taip pat gali už atlyginimą vykdyti įmonių užsąkytus mokslinius tyrimus, tačiau nebūti įmonėmis, kaip apibrėžta valstybės pagalbos taisyklėse.

Kadangi turto perleidimas yra vienkartinis sandoris, pirmiau pateiktas vertinimas yra pagrįstas klubo struktūra, buvusia sudarant sandorį. Jei būtų matyti, kad visi veiksmai buvo skirti apeiti valstybės pagalbos taisykles, siekiant gauti ekonominių pranašumą pasinaudojant neekonomine veikla, būtų pavesta įvertinti galimą pranašumo suteikimą ekonominei klubo veiklai. Nagrinėjamu atveju Institucija nemato požymių, kurie rodytų, kad vėliau įvykęs *Bryne FK* ir *Bryne Fotball ASA* susijungimas buvo suplanuotas jau sudarant sandorį ir kad klubas siekė išgyti žemę arba kitais tikslais apeiti EEE valstybės pagalbos taisykles.

Todėl Institucija daro išvadą, kad parama klubui *Bryne FK*, suteikta perleidžiant žemę, kurioje pastatytas stadionas, nebuvo naudinga ekonominei klubo veiklai.

4.3. IŠVADA DĖL NUOSAVYBĖS TEISĖ VALDOMŲ TURTO OBJEKTŲ NUMERIAI 2/70 IR 2/32 PERLEIDIMO KLUBUI BRYNE FK

Atsižvelgdama į pirmiau pateiktą informaciją, Institucija daro išvadą, kad turto perleidimas klubui *Bryne FK* nebuvo valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

5. IŠVADA

Remdamasi pirmiau pateiktu vertinimu, Institucija daro išvadą, kad nėra įrodymų, jog kuriuo nors iš trijų šiame sprendime nagrinėjamų sandorių būtų suteikta valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ

1 straipsnis

ELPA Priežiūros institucija mano, kad Timės savivaldybė, parduodama turto objektus, registruotus kaip nuosavybės teise valdomi turto objektai numeriai 1/151, 1/301, 1/630 (įmonei *Grunnsteinen*), numeris 4/165 (įmonei *Bryne Industripark AS*), numeriai 2/72 ir 2/32 (klubui *Bryne FK*), nesuteikė valstybės pagalbos, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnyje.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Norvegijos Karalystei.

3 straipsnis

Tekstas autentiškas tik anglų kalba.

Priimta Briuselyje 2009 m. liepos 23 d.

ELPA priežiūros institucijos vardu

Per SANDERUD
Pirmininkas

Kristján A. STEFÁNSSON
Kolegijos narys

2011 m. prenumeratos kainos (be PVM, įskaitant paprastosios siuntos išlaidas)

<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 100 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, spausdintinė versija ir metinis skaitmeninis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 200 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L serija, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	770 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, mėnesinis kaupiamasis skaitmeninis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	400 EUR per metus
Oficialiojo leidinio priedas, S serija (Konkursai ir viešieji pirkimai), skaitmeninis diskas, leidžiamas vieną kartą per savaitę	daugiakalbis: 23 oficialiosiomis ES kalbomis	300 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , C serija. Konkursai	konkursų kalbomis	50 EUR per metus

Europos Sąjungos oficialųjį leidinį, leidžiamą oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis, galima prenumeruoti bet kuria iš 22 kalbų. Jį sudaro L (teisės aktai) ir C (informacija ir pranešimai) serijos.

Kiekviena kalba leidžiamas leidinys prenumeruojamas atskirai.

Oficialieji leidiniai airių kalba parduodami atskirai, remiantis 2005 m. birželio 18 d. Oficialiajame leidinyje L 156 paskelbtu Tarybos reglamentu (EB) Nr. 920/2005, nurodančiu, kad Europos Sąjungos institucijos laikinai neįpareigojamos rengti ir skelbti visų aktų airių kalba.

Oficialiojo leidinio priedas (S serija. Konkursai ir viešieji pirkimai) skelbiamas viename daugiakalbiame skaitmeniniame diske visomis 23 oficialiosiomis kalbomis.

Pateikę paprastą prašymą *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* prenumeratoriai gali gauti įvairius Oficialiojo leidinio priedus. Apie priedų išleidimą prenumeratoriai informuojami pranešime skaitytojui, kuris skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Pardavimas ir prenumerata

Įvairių mokamų leidinių, tokių kaip *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, galima užsiprenumeruoti mūsų pardavimo biuruose. Pardavimo biurų sąrašą galima rasti internete adresu

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) – tai tiesioginė ir nemokama prieiga prie Europos Sąjungos teisės aktų. Šiame tinklalapyje galima skaityti *Europos Sąjungos oficialųjį leidinį*, susipažinti su sutartimis, teisės aktais, precedentine teise bei parengiamaisiais teisės aktais.

Išsamesnės informacijos apie Europos Sąjungą rasite <http://europa.eu>

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT